

PP 1-233

799

Family organisation

65 pp typed

£ 5-0-0

rec 8/11/47

A/13/8/82

K34/1

f.28

K34/82

H. M. Mohlabe,

Bethany Mission,

P.O. Dicksdalsdal

24 - 6 - 1947.

Bomoloko, tswalanô melao ya Boetsw.

arô.

Ke tla kka ka maatta xore ^{ke} be hlaloše ditaba tša bomoloko le tswalanô ya kgôrô ya xa Mohlabe le dikgôrô tše nne tšena, ke tšona dikgôrô tše dikxolo m. osethšabeng sa Batubatse.

Bomoloko le tswalanô.

Batubatse kgogo tswadi Segopane yo we a ilexo a tloxa tšubatse, byale aine ke ale sexôdikane a hwetšana sethšaba sa ga Maboya byale ke moka ba thôma ntwa, byale Morena Maboya a bekisa sexôpane, byale sexopane a thšaba, fêla a hlabe.

799

K34/82

2

la ba Maroteng mokkoši, xone ba mot-
huše, byale ba Maroteng ba atla ba
Mothuša, ba fenyā morena Maboya.
Byale morena sexopane ke xe a ethe-
ta ka xone, ke nna sexopane sa ma-
muludi thaxa sella molapong melu-
di ya tšwa ka difate.

Byale xo tloxa ka lōna le baka lewe
ke moka morena sexopane a dira se-
lekane le ba Maroteng, byale xe a ka
bolaya tae, ka tšatši le lengwē ofē-
ia a tšea mokxopa a yo bexa Maro-
teng.

Byale kxoši sexopane xa xona motho
yo a kilexo a mōna, fēla ditaba
tšena ba dio okwa ke xe ba botsā ke
bakxalabye ba kxale.

Ke xe Morena sexopane a tloxa sexō-
dikane, a etla a fihla Ntswaneng,

799

K34/82

3

Ke moka a fihla a hwela xōna, a bolokwa-
a xōna, fēla le bitla la xaxwe lōna a
ba le tsebe.

Byale ditaba tšē diboletšē ke lee Mo-
hlabe ke ngwana wa Kxōrō e ya xa
Mohlabe, o belexile ntswaneng, mphat-
hō waxaxwe ke Mankwe, byale mm-
axwe ke Madikwa.

Byale dikxōrō tšewe a laudišaxo ka
tšōna ke tšēna Mašumu Popēla le
Masete le yēna Mohlabe.

Byale ke tla tšōma xo tloxa ka Mohumaxadi
Marebole, ka xobane ke mowe ba tsebaxo
xōna.

Marebole ke ngwana Popēla, o tšere ke
baxa Mohlabe, a tšile xa rakxadi waxa-
xwe Mamoko.

Byale ebe xo sena monna Kxōrong ya
xa Mohlabe, yo we a ka fepaxo Mohu-

799

K34/82

4

maxadi, byale a dula setulong ka noši.
 Kabakala xore lapeng la batswadi baxaxwe
 ebe xo sena ngwana wa ngwanenyana,
 a ya a tšea mosadi xa Mašumu leina la
 mosadi ke Mamotetwa.

Byale Mamoxaxare Mašumu a fihla xa
 Mohumaxadi are, a wa Kxoši a wa Kxo-
 na xo tšea, o tšee ka lapeng le lenyana,
 nkabe o tšee ka lapeng la Maboxanyane
 ngwana Jhekwane ke yēna yowe e lexo
 yo moxolo molokong wa xa mašumu.

Mosadi a dumela a ya a tšea mosadi m-
 o we lapeng le lexolo, yo we leina la xax-
 we e lexo Mokxadi, ke moka a ya a feta
Mamotetwa.

Moloko wa xa Mohlabe. Mamotetwa
 yo we mphathō wa xaxwe e lexo Madi-
Kwa, byale a bēlēxa ngwana ka o tee
 yo we leina la xaxwe e lexo Lee ke

799

K34/82

5

ngwana wa mošemanyana. Byale mo-
kxōrong ya xa Mohlabe ebe xo sena monna
ebe ba hwile kamoka, basadi bana ba
Mohumaxadi ba tsāma ba tōpa bana le
dihlōtlolo, byale ka yēna Mohumaxadi le
yēna o be a phela le kroši ya Makhutswi
Simamoxolo.

Ke mowe xa xo napa xwadira boxwēra byo
boxolo le ba Makhutswi, byale ka xe Morena
Simamoxolo wa Makhutswi a ilexo a
a foraforanthšēša Marebolē, a tšea na-
ka la pula, are o meēla, kxanthe kem-
oka o tšea boxoši bya xa Mohlabe.

Byale xwaba le monna yo mongwē šo
ke Maxeketla, yo we mmaxwe ba ileng
ba tōpa, a tōpa ke baxa masete, leim
la mmaxwe bare ke ngwanampōmō.
Byale ka xe kxale xe baile ba tōpa
motho xoba xo tōpa ba fēla ba eya

799

K34/82

6

ba meha mošate, fêla leina laxaxwe
ke leyakê.

Maxeketla a tšena ka ntlong ya Mokxadi
ka bohlotlôlô, a moimisa, byale baile xe
ba butšiša mpa, byale mosadi are ke
imšitšê ke maxeketla.

Byale Mamoxaxane xe a o kwa taba e
a ya a roka moredi wa xaxwe ka mokxw
a o mošoro, a motšê le xore o sesen-
tšê ngwana wa kxôra e kxolo xe o diô r-
ôbala le mothoka le mowe a tšwaxo a
sa tšebexo ke motho.

È mpa a baka ba molifiša, fêla mosadi
o napile a xana monna, xe are o boêla
malaong a xaxwe.

Byale mosadi a bêtêxa ngwana wa
mošemane, yo we leina laxaxwe e lexo
Mafota, ka moraxo a bêtêxa Moka-
ile, ka moraxo Mabai, ka moraxo se-

799

7

K34/82

patô, ka moraxô
bahlankana.

n

hkwane, ke bana ba

Maina a ba-

nenyana ke ba Madisane Matsebe,
byale madisane oile a tšeiwa Maxakala
ke mokxomana, Matsebe a tšea ke ba
xa Moxôfê, ke butho-fêla.

Mafotha a tšea mosadi xa Pôpela, Ma-
fêfêra, a etla xa raxxadi a xaxwe, b-
yale mowe marebole o be a hwile bota-
la, ke yêna Mohumaxadi, a bêtêxa b-
ana ba bararo, wa Mohlankana ke M-
athšubeng, banenyana Molawa le Ma-
tsebe.

Molawa a tšea ke baxa Masete, Mat-
tsebe a tšea ke baxa Moaxi, ka bakala
bothuhu bya Mafotha, Matsebe o be a
swanetšê xo ya xo a peêla raxxadi wa
xaxwe xa Moxôfê, ke baka la xore dikx-
omo tšea xo tšwa Matsebe diile tšea

799

K34/82

8

tšea Mafêpêra. Byale ke moka M-
athšubeng a tšea dikxomo tša xo tšw-
 a Molawa a ya a tšea mosadi xa
 malome a xaxwe, leina la mosadi
 ke Nkonyane, ngwana Popela.

Byale mosadi ya oile a hwa a se-
 na ngwana, empa o hwile lempa.

Mdati bare motswadi mmaxwe, Ma-
 kxope, o ile a thšela sehlare ka ma-
 potong, byale xe monyana a boya di-
 kxoneng, a fihla a hwetsšana papaxê
 a xile mapoto, byale ele le teka.

Ka xe seema sebotela xore leteka
 a lena mong, byale ngwana le
 yêna a xa a nwa.

Ka mona mapotong ebe a thše-
 tšê moratišô, byale xe mmaxwe
 a fihla a ne xo moredi, a a la a
 wa nwa mapoto, ngwana a se ke

799

K34/82

9

nwele, byale mmaxwe are, o ntobiset-
ang, yaba a thuse sellô.

Byale xe papaxe a babya ke sehub-
a se sexolo, byale xe papaxwe a ba
bya, le yēna moredie a thōma xo
xōhlōla, ba ile ba nomeka a xōhlōla.

Papaxe a hwa, byale ka moraxo
moredie le yēna a latela papaxē.

Byale xe mosadi a hwile baxa Mohla-
be baya baxapa dikxomo xa Pōpēla,
ka xoriale ba sintse boxwē, ke xone
tšatš' ba boēlaxo xo tšea mosadi ba
swanetš'e xo nthā dikxomo tš'e di-
ngwē, ba kxone ba tšea mosadi.

Leina la mokhalabye yo we waxa
Pōpēla bare ke Manxalatkana.

Mamotetwa yowe morwa waxa-
xwe eleko Mašexešexe xoba kee, a
tšea mosadi xa xaxanya, leina la

799

K34/82

10

mosadi ke Mamosetlwane.

Byale Mokhalabye yowe Mas'exes'exe
a ka a ya a tšea mosadi xa malome
a xaxwe.

Mamosetlwane a bēlēxa ngwana ka
o tee, bare ke Sephephe ke mohla-
nkana, byale morwa Sephephe le
yēna a seke a ya xo tšea mosadi xa
malome wa xaxwe, a ya a tšea mo-
sadi xa Matibidi leina la mosadi ma-
ile.

Byale a bēlēxa ngwana wa pele ke
moka a hwa esale yo monyana, a xo-
ma a kxola mpa, o rile a sana le
mpa ya bobedi ke moka monna a hwa.

Sephephe o ile a hwa lehu la xomaka-
tšea, o ile a babya tšatš'i ka le tee
byale la bobedi a napa a hwa.
Baboledi bare o bolail'e ke mmaxwe,

799

K34/82

//

Ka xobane mohlantšwe a hlabexaxo,
 ebe mmaxwe a dirile byala, byale
 bare oile a xhšela pitsana e nyana
 ka mo xo yona o be a xhšets'e sehlare.
 Byale a utile ka fase xa lexoxo, ke
 moka morwal, a boya, a fihla a nw-
 a byala, byale mmaxe xe a boya a
 hwetsana ngwana waxaxwe a taxi-
 lwe, byale xe a tšena ka ngwako-
 ng, a hwetsana xore, byala bonwe-
 lwe, byale a butšisa morwal, xore
 a byala xo nwele wena, morwal
 a dumela, byale mmaxwe are kon-
 gwana o Kobisetsang.

Morwal a ka a hlab'komela poteloya
 mmaxwe, yaba motho yo we a xoba
 a nyaka xo tšilo mofa, wa dikwa
 ke moka a napa a Hoxa, ka moswa-
 na a kwa xore morwa waxaxwe

799

K34/82

12

wa babya.

Mosadi yo we a xoba a swanetše xore a bolaiwe ke Mokxatli ngwana R-athšošī, ke yēna mosadi yo a ilexo a hlalōšetša batho lehula Sephephe.

Mafotha a tšea mosadi wa bobedi yo we leina laxaxwe elexo Dithšila ngwana leake xoba Mabakane.

Mosadi yona oile a tšeiwa ka dipudi tša Kxōrō, ka baka la xore papaxwe Maxeketla oile a loya, byale bare ba swanetše xore ba rakiwe, ba e mab-aneng, byale a nthšā moredi waxaxwe, a rapēla ka yēna.

Bana ba Dithšila, oile a bēlēxa bana ba bane, byale yo mongwe oile a hwa e sale yo monyana, maina a bašemanyana, ke Morabudi le Maboxyanyane le ngwanenyana ka otee,

799

K34/82

13

yo we leina laxaxwe elexo Ššie.
Morabodi a ya a tšea Mosadi xa Malom-
 e waxaxwe, leina la mosadi ke Mok-
hatšo, Maboxanyane yēna a wa a
 ka a tšea mosadi, oile a sexēla mo-
 hlōtōxadi wa papaxwe, Ššie a tšea
 ke baxa Maile, a ka a ba le bana.
Mosadi wa boraro Mapholo ngwana
Kewele, byale a bēlēxa ngwanawa
 ngwanenyana ka o tee, yo we a ilexo
 a tšea ke baxa Pōpēla leina Māsili.
Mosadi wa bone Mokxatli ngwana R-
 athšōšī, yona le yēna mosadi oile
 a ba le ngwana wa ngwanenyana
 ka o tee yo we leina laxaxwe elexo M-
 ahlako, oile a tšea ke baxa Sekxoka.
Mosadi wa bohano Mampuru, ngwa-
 na Thobetšeme, le yēna o tšerwe ke
 dikxomo tša Kxōrō, byale ka mokxa-

799

K34/82

14

tli, bana ba Mampuru, mohlankana ka otee yo we leina laxaxwe elexo Ise-
etsee, banyana ke Mamoxale le Mafolo-
losane.

Mamoxale a tšea ke baxa šaa, ma-
folosane ke baxa Maseōkōma, Ise-
etsee oile a tšea xa malome waxa-
xwe xa Dhobetsane.

Mosadi wa bothselela Makōše ngwan-
a Moyene, yona oile a tšeiwa ka
dikxomo tša xotšwa Matsebe, moredi
wa Matšêra, yo we ailexo a tšea
ke baxa Moaxi, ke xore xe Matsebe
a kaba lenqwana wa mošemanyer
a o swanetše xo tšea mosadi la-
peng la Makōše.

Bana ba Makōše banenyana, Matse-
be, o reletše leina la mamuwu wa
dikxomo, yo we a swanetšexo xore

799

K34/82

15

a go moapeêla, byale oile a tšea ke
baxa Mašumu ka baka la xore Matsebe
a ka a ba lengwana wa mohlankana, o
noba le bana ba basešana.

Empa ke baka la monna waxaxwe, xe
abe a rata o be a swanetše xore a
motšee, banna a bahloke, lexe monna
waxaxwe a be e sa monyake.

Molala ke moratšo wa matsebe, ke
mosešana, ke go a tšerexo ke baxa
Saei, le yēna pele xa xore ba motšee
ba ile ba bexa Matsebe, byale a xa-
ka xore a tšeiwe, nna nkeso ka xola.

Pududu yona ke mohlankana, yēna
o tšere ka malome a xaxwe, byale ba
diōxakanthšea malapa, ka xobane obe
a swanetše xo tšea ka lapeng la ko-
mane, ngwana Maxomana ka baka
la xore di xomo tša xo tšwa matšoe

16

799

K34/82

diile tšā tšēpa tšea yēna, byale
 Ramaja a moxēla dikxomo tšā xo
 tšwa ka mohlabe ene ke aja ke dik-
 xomo tšā motloholo waka, ele xore ebe
 diswanetsē xoja ke moratho waxaxwe
Ditose.

Mosadi wa bušupa Thobēla, yona ke
 ngwana wa Malome waxaxwe, byale
 ka ke ke šetsē ke hlalutšitšē xore mma-
 xwe Mafotša ke Mokxadi ngwana Maš-
 umu, byale yēna Thobēla ke ngwana
 Mašumu. O ile a bēlēxa banenyana
 fēla, byale yēna mosadi yo o tšerwe
 ka dikxomo tšā kxōrō, empa le xaxole
 byale ke yo moxolo wa ba feta, ka ba-
 ka la xore ke ngwana wa malome wa
 xaxwe, o latela ke Makōže, ka baka
 la xore o tšerwe ka dikxomo tšā xotš-
 wa Matsebe yowe ailexo a tšea ke

799

K34/82

17

baxa Moaxi, buntš'i bya basadi e noba
basadi fêla, baxore moloko oxole.

Mosadi wa xo phetha menwana e medi
ke Madimabe ke ngwana šadi, mos-
adi yona o ile a ēma lebaka leletele-
le a sa belexe, a šita dingaka tš'a
mona naxeng ena ya xesu, byale mon-
na a ba a tšwa ka difate, a fihlana-
xeng ya Banareng xa letswalo, a hw-
etsana ngaka, a wa ya mofêla, mo-
sadi a bêtêxa ngwana wa ngwane-
nyana bare ke Motšwa kxole, o ile
a nwa kowa a tšwile mahlalaxadi-
ng. Ke bōna basadi ba Mafotša o
be a likile ka maatla xore kxōrō exo-
le, byale kabaka la xoloyana, ebe ba
nobêtêxêla fase.

Mokxatli a tšea dikxomo tš'a xotšwa
mofedi wa xaxwe, a tšea mosadi ka

799

K34/82

tšona yowe leina laxaxwe elexo M-
pyafe ngwana Masumu, kabakala
xore obe a sena ngwana wa mohlam-
kana Mafotla oile a tšena ka ngwa-
kong.

Mapholo le yēna a tšea ditxomo tša
ko tšwa moredi wa xaxwe a tšea m-
osadi ka tšona, yowe leina laxaxwe
elexo Masenkêle ngwana Raxanya.

Le yēna Mokhalabye oile a tšena
ka ngwakong wa xaxwe, ka baka laxor-
e obe a sena ngwana wa mohlankana.

Byale xopola ka moka basadi ba we ba
xoba ba le mowe motse wa mohlabe
ka ntle le basadi ba ~~ba~~ moratho ke kesome
la basadi.

Mokaile ke moratho wa Mafotla,
yēna basadi baxaxwe ke Makxatlako
ngwana Maseokōma le Mpheso ngwa-

19

799

K34/82

na Saai.

Makxatlako bana baxaxwe ke Pae, Motantane Mperereke ke bahlankana, byale molankana yo mongwê oile a hwa esale yo monyana. Pae oile a hwa a sešu a tšea mosadi, fela Pōō e be ba išetšē xa malome a xaxwe Maseōkōma, le mosadi a bile a le xona leina la xaxwe ele Makxatlako. Byale kaba-ka la xore motantane e sale yo monyana, Makxatlako a tšea ke baxa sekxobēla.

Motantane a ka a tšea mosadi xa malome a xaxwe, oile a tšea mosadi xa Lokweng, leina la mosadi ke Dhwēnyana, ka moraxo a ya a tšea wa bobedi xa Pōpēla leina la xaxwe Mantkoba.

Mperereke ke moratho wa motantane

799

K34/82

yêna a ya a tšea mosadi xa malo-
me axe, yo we a xoba a swanetsê
xore a tšee ke motantane, mosadi yo
we leina laxaxwe ke Dhwene.

Banenyana, Manku, Mathšwene,
Mampe le Matlale. Manku o tšere
ke baxa mathaba, o ile xo apeêla rakh-
adi wa xaxwe Manku. Mathšwene
a tšea ke baxa Morema, ke batho fê-
la, Mampe a tšea ke baxa Dhobe-
tšane le bōna e noba batho fêla,
Matlale ke baxa Lewele, batho fê-
la.

Byale ditxomo tša. xo tšwa Manku
tšaya tša tšea Dhwene mosadi wa
Moratho wa motantane, tša M-
athšwene tšaya tša tšea mosadi
wa Motantane le ditxomo tša
xo tšwa Mampe, tša Matlale dis-

799

K34/82

wanetš'e xone Mpeleke a tšee mosadi
ka tšona.

Mosadi wa bobedi ke Mpheso ngwana
Sai. Byale mosadi yo oile a tšeiwa
ka dikxomo tša Kxôro, a difile ke moxol-
o wa xaxwe Mafotša, xe ele mosadi
wa pele Makxatlako oile a tšeiwa
ka dikxomo tša xotšwa Madiscane, yo
we a ilexo a tšeiwa Maxakala.

Bana ba Mpheso ke Kobeng yo we a
ilexo a tšea ke baxa Mosoma, mora-
tho wa xaxwe ke Matsopi, yêna
oile a tšea ke baxa Sekxoka, le
mohlankana Nkani oile a tšea
mosadi ka Moraba.

Mabai a tšea mosadi ka otee
Mapule ngwana Raxanya, a bê-
lêxa bana ba, bahlankana, Mafora
le Nthkobo, Malora a tšea mosadi

799

K34/82

22

xa Sodi, byale Nthkobo yēna e sale le soxama. Ngwana wa ngwanenyanana nka otee bare ke Kxasa, a tšea ke ba xa Masete.

Sepalo a tšea mosadi xa Moaxi yowe leina laxaxwe barexo ke Mothomosehla a ba le bana ba babedi ba bahlankana, Maina a bōna kea Sexwere le Kxoroile le banenyanana, bana e sale ba hlankana, banenyanana, ke Maribe le Motšatš'i, byale Maribe o tšere ke ba xa Ma-kōkōrōpō.

Nkwane xobe xona le mosadi yo mongwē bare ke Ngwana-Mokxwatse ke ngwana sekxobēla, byale obe a tšere ke moxolo wa bōna Mafottha, Nkwane a moamoxa. Mokxalabye are a wa xolukile nna e be ke itš'e ke tla xo tšeiša mosadi byale ka xobane wena o e kxethetš'e

799

K34/82

23

a xona kaba. Byale yaba mosadi yo,
a belexe ke moopa, Nkwane a ba a hwa
a a sena le ngwana.

Xona le ngwana yo mongwē wa Ma-
motetwa, moratho wa mašexēšexē
yo we leina laxaxwe barexo ke Kopot-
sā, le yēna obe a le byale ka moxo-
lo, ana le mosadi ka otee, yo we lei-
na laxaxwe elexo Makube ngwana lea-
ke.

Makube bana baxaxwe, mohlankana
ka otee yo we barexo ke lee le ba-
nenyana ba ba bedi ke Nkobi, yo we a
tšerexo ke baxa Matlou le tšoba yēm
a o tšere ke baxa Mongale.

Makxwapeng ke yēna papaxo banna ba
ba ngodilexo ka moxêdimu, ke yēna yo
we a xoba a swanetšē xodula le Ma-
motetwa, makhadi, Maseboko le yale

799

K34/82

24

ho ngodiwa bana ba Maseboko.

Maseboko a bēlēxa ngwana ka otee
Phasūku koba sebeu, ke ngwana wa
mohlankana. Byale Maseboko yo ke
ngwana Maseōkōma.

Phasūku e ya a tšea mosadi xa ma-
lome wa xaxwe, yo we leina laxaxwe
elexo Maseboko, o klilo a peēla ra-
kxadi ya xaxwe. Byale oile ahwa
a sešū a ba le ngwana a loilewe
ke mosadi wa xa Masete Malebonyane
ngwana Mathake.

A boēla xa Malome wa xaxwe xo tšea
mula ntlo, a tšea ka s Kasela,
byale bala ba xa Masete ba lefa ka
mosadi a tšea ke yēna Phasūku
leina laxaxwe ke Malchu.

Kasela bana ba xaxwe, mohlankana
ke Kxapana, ngwanenyana Motšapi

799

K34/82

25

Kxapana a ya a tšea mosadi xa Malome wa xaxwe Mahlabaenwa, Motšopi a tšea ke baxa lewele.

Bana ba Malehu. Ke Malakare le Nkakaile ke bahlanana le ngwanenyana ka otee, Matlawa, a tšea ke baxa Raxanya. Malakare a tšea mosadi xa Mabakane Ngwanampomō, Nkakaile xa Masete Maseboko.

Mabyale ke motloholo wa xa Morei, mosadi wa xaxwe ke Mabore ngwana Morei.

Mabore bana baxaxwe ba bahlanana ke Nthšobane le Mathule Kxaitšedi ya bōna Mantlele, o ile a tšeiwa xa Mametsa, e noba Mokho fēla.

Nthšobane a tšea mosadi le ina la xaxwe e ke Maxabe ngwana Mekōkōrōpō, bana baxaxwe ke banenyana fēla, ke Nklebu, yo we a xo tšea ke baxa Moy-

799

K34/82

26

eneje Mororobetš'i a tšea ke baxa Pō-
pēla.

Mathule xoba Ḍoromea yēna a tšea
basadi ba ba bedi, wa pele ke Mam-
ats'ake ngwana Morei le Malêpê ngw-
ana Morei. Mamats'ake a bêtêxa
ngwana ka otee wa ngwanenyana M-
anhlowane, a tšea ke baxa Masete.

Malêpê bana ba xaxwe ba bahlankana
ke ~~Ḍereka~~ Ḍereka, Mperete, le Ntiš'i; le
ngwanenyana ka otee Mankopane, a
tšea ke baxa Rakxwale, ba bahlan-
ana e sale Masoxana.

Motho e ka xopola xore ditaba tše ke
tšea mats'atš'i a bolehong, a wa ke tšea
kxale, ka xobane banna bakxale xe a
tšea Mosadi wa bobedi, wa klox'a a
ba a tšofetše, mosadi yo we bare
ke Mokôkôtlêlo.

799

K34/82

27

Lena la ka xōdimu ke lona le nameō
la moloko wa xa Mohlabe, ke bōna baxa
Mohlabe ka sebele, ke tšōna ditlox-
olo tša Marebole.

Byale xo ngodiwa ditaba tša Kxōrō e ng-
wē še Mohlabe (Leake) ditloxolo tša ng-
wanampomō. byale Kxōrō yēna ena
bare ke bōna baxa Mohlabe ka baka
la xore Makxolo wa bōna Ngwanamp-
omō baile ba tōpa, ke monna yo
mongwē wa xa Masete, ba fihla ba
mmexa ka Mošate, a wa xo senale
taba, Kxōi ere masete Moaxēle ng-
wakō, byale a bēlēxa lešaba le
monna waxaxwe ke monna ofele ofe.

Kabaka la xo setsebe mowe ba tš-
waxo le leina la leloko laxabo, empa
mosadi baile ba Mutšiša xore ke we-
na wa kae, are ke nna waxa,

799

28

K34/82

Le ake, byale bana bawe a ba bele-xileng a ba dumele kaba e, ke ka baka lewe barexo ke mathsela noka-na baxa Mabakame a-ra ngei Kxopa senanêla le faxô baxolo ba salenamele, ke sôna serêtô sa xabo, kudu ba ile ba rêta ka mokxwa o we ka baka la xore Maxêketla vile a tsena ka diphateng tša Mokxadi ngwana Mašumu mosadi wa Mohumaxadi Marebole.

Xore ke nnete Kxôro tšena a seya xa Mohlabe, ke baxa Mohlabe ba bo-lêla ditaba tša xabô tša Kxôro tša sephiri a ba tsene. Lebaka le lengwê ke le, mosadi re a tšea xa bôna tšena baxa Mohlabe, byale ka yêna Dithšila mosadi wa Ma-Jokha le Makube Moxatša Kopotša

799

29

K34/82

Ditaba tšewe tša tšeanō dihla-
lušitšwe le naneong la leloko la
xa Mohlabe.

Byale ke tla leka ka maatla xoh-
laloša leloko la Kxōrō ena ya xa
leake.

Leake bana ba ngwana mpomō keb-
ana, Baritšē, Maxēketla, Seleng le
Kxaitšedi ya bōna ka etee Malehubed-
u.

Maxeketla basadi baxaxwe ke Maphurane
ngwana Dhubetšane bana baxaxwe ke
Maxxobēle a tšea ke baxa lewele, M-
afonyoxoba Ntilane a tšea ke baxa
šekxoka, le Matšie a tšea ke baxa
Mahlakwana. A ka a dira bana ba
bahlankana, ka xorialo a ka a xodi-
ša Kxōrō.

Mosadi wa bobedi le bududu ngwana

799

K34/82

30

Thobetsane, bana ba xaxwe, Mafase a tšea ke baxa Moxale, Mapitšo a tšea ke baxa Mmapatše leina la monnawa-xaxwe bare ke Mokxolo.

Mosadi wa botaro Khasa ngwana Raxanya. Maina a bana ba xaxwe ke bo, bahlan'kuna Semetše, Mabyale, le Moxaxa xoba Mamêle. Ba setšana, ke Mantši a tšea ke baxa Masete, Dithiila a tšea ke baxa Mohlabe.

Mosadi wa bone Matuu ngwana Mpholwane. Bana ba xaxwe ke bo, Khasa xoba Morukxwê a tšea ke baxa Mohôfe, Mokxadi a tšea ke baxa Maseôkôma, Malifiso a tšea ke baxa Bunitše Mohlabe, Motšatši a tšea ke baxa Morema le Maune a tšea ke baxa Maxumu.

Byale pasadi ba m'xalabye yo we ma-

799

K34/82

31

xeketla, ba xolo ba ile ba bēlēxa ba nyena,
 byale xware mosadi wa boraro, yaba yēna
 yo we a bēlēxako ba hlankana, ke xore ka
 xoriale maina a bōna a tla timatimela
 xa mōxō le boxolo bya bōna, xotla xola Mxō-
 rō ya ba tlo xolo ba xa Raxanya ka koba-
 ne ngwana wa bōna o ile a bēlēxa ba-
 hlankana.

Mosadi yo wa mafellō matuu, le yēna
 ke banenyana fēla, byale yēna, a bōna
 xore lapa laka le ka hwella, a nthā di-
 kxomo tšē dingwē tša bare die, a tšea
 mosadi ka tšōna leina la mosadi ke Mp-
 ya ngwana suai.

Mpya a bēlēxa bana ba Polobē, Masoke
 le Dikolane ke ba hlankana le kxaitšed
 i ya bōna ka e tee Mabakane, mongle-
 ina laxaxwe ke Matsōlilē a tšea ke
 baka - sekxoka, ke tswanēlo ya xore

799

K34/82

32

ba motšee, byale a xo tsebexa ka botse xone ebe bakla motšea, ka bakla la xone, mmaxwe o ile a loya ngwana wa xa Mokxahla byall ba meya molato, ke xe ba fihla ka sekxoka ba kwetamiša letōtō, ba xa sekxoka ba nthša dikxomo ba lefa molato ke moka ba napa ba motšea.

Mathšolēlē bare ke Mabakane ka bakla la xone, Mabyelle le moratho Mamēla ba ile ba bakla mpya, balwa Kuduz, mowe moxolwane a bilexo a thšuba ngwakōwa mpya. Byale ka moraxo ke xe xo bēlēxa ngwana yo Mathšolēlē.

Mosadi yona Matuu axoma a tšea mosadi xape, ka dikxomo tšea ba-redie yowe leina la xaxwe elexo Masexabu ngwana Byang, a dula le Polobē, a bēlēxa ngwana wa pele ahwa, byale axoma a bēlēxa yo mongwē bare ke Mabyale, ke-

799

33

K34/82

moka monna waxaxwe are xohwa ntweng
mosadi a tloxa, e ya le mapolanthane.

Seleng bana ba ka xodimu ke balapa la
moxolwane Maxeketla, byale xongodiwa ba
lapa la Seleng.

Seleng a tšea basadi ba babedi, mosadi
wa pele ke Sefene xoba Mokhatšo, leina le
la Mokhatšo a se leina la xaxwe ke leina
la dikwêrō, ka xobane bušwa bya xaxwe
e be e nofana mokhatšo, ke ka mokxwa o
we barexo ke Mokhatšo, ke ngwana Maxe
ōkōma.

Bana baxaxwe ke bo, Pyafale, le lepono
ke bahlankana, basetsama Matapa a tš-
ea ke baxa Mašumu, Motšahi a tšea ke
baxa Sekxoka, Keleman e a tšea ke baxa
Matibidile kxothwane la bōna Makube
a tšea ke baxa Mohlabe.

Mosadi wa bobedi le pato ngwana Popela.

799

K34/82

34

Bana baxaxwe, ke maxeketla, malehubedu, Maxeketla ke mohlanka, malehubedu ke mosetsana, byale monna waxaxwe Seleng oile xohwa a tloxa le bana baxaxwe Mohlophē.

Bana ba Maxeketla ba tšea basadi; Kroši ya bōna ke Semetšē Motlokolo waxa Raxanya, oile a tšea mosadi ka dikxomo tša Maphurane, byale a tšea xa Thobetsane xore a tle a tsošē lapa la xaxwe, ka xobane yēna obe a nobēlēxa ba nenyana fēla, empa mola lapa labō e be xona le dikxomo o be a swanetšōe xo tšea mosadi xa malome waxaxwe xa Raxanya.

Mosadi waxaxwe ke Makubu, ngwana Thobetsane, bana baxaxwe, ke Nkalane, a tšea ke baxa Masete-

799

K34/82

35

a go a peēla Rakxadi wa xaxwe
Mantš'i, Mpo xoba ngwana mpomō
a tšea ke baxa Mohlabe, Matlaleng
yēna e sale mothepe.

Bahlankana deka le Dhamison, by
ale deka a tšea mosadi xa malome
a xaxwe Mapula ngwana dhobetsane
byale deka a hwa, moratho Dhamis-
on a šala a šexetšē moxatša mo-
xolo.

Dhamison ba moreletšē xore mohla-
ng a bēlēxaxo ke tšatš'i lewe xo fihla-
ng le kxowa le lengwē la xo axa le
benkēlē la mathōmō mono naxeng
ya xesū, byale bare ke Dhamison
ke xe ba rēla leina lewe ngwana
yo we Dhamison.

Mabyale a tšea mosadi xa Pāpēla
a ka a ya a tšea xa Rakanya ka

799

K34/82

36

baka la xore e be xolebane moxolwane
molaō a udumele xore moratho a yo
tšea mosadi xa malome wa xaxwe
ele xore moxolwane oxōna.

Leina la mosadi yo we a xomotsšea
ke Mahōdu ngwana Pōpēla. Bana
baxaxwe, ke Nkwane a tšea ke
baxa Mongale, Maphurane a tšea
ke baxa Mahlakwana, Mokhatšo a
tšea ke baxa Mohlabe, le mohlankana
na ka o tše Mmaeng, yēna a tšea
mosadi ka baka la xore ke motho yo
a babyaxo ke bolwetš'i bya dihwahwa.
Mabyale ka noši a bōna xore xo
noja dikxomo ka mphaka xaxwaloka,
a nthša dikxomo a ya a tšea
mosadi bare ke sethepe ngwana
Maklou, a bēlēxa ngwana wa
Mohlankana ba morēla leina la

799

K34/82

37

moxolwane wa mabyale semets'e.
 Mammêle ke lekxothwane la bōna, by-
 ale yēna are, a wa xaxotšee mola-
 to, lexe baxolo bakka ba sa tšea bas-
 adi xa malome, nna ke swanetš'e
 xo tšōša la xa Malome, a ya a tšea
 Mokōpane ngwana Raxanya.
 Empa mowe baxoloxolo ba bolēlaxo
 xore moratho a ka seke a tšea m-
 osadi xa malome a xaxwe baxolwane
 ba le xona, ke tšherešo, Mokōpane o
 nobēlēxēla fase, ke ngwana ka o
 tee yo we a ilexo a phela wa ngwa-
 nenyana bare ke Matsinye.
 Byale malapa a la maxolo a tšo-
 xile, ka xobane ba tloxo ba xa Ra-
 xanya a ba tšea basadi xōna, ba
 tšere xa Dhubetsane le xa Pōpēla.
 Ke yōna Kxōrō ya Ngwana mpomō

799

K34/82

38

lehono ke kxōrō e kxolo e xodile, xaba
 tsebe mowe ba tšwaxo, lehono bōna ba
 nore ke yena baxa Mohlabe, empa lexa
 xole byale ba noba bitša ka leina la
 xa Mabakane.

Xe batho baxopolēla mokxêkolo yo Ngwa
 na mpomō, bare ke lepono, ka xo bōna
 modivō o we o diraxo ke batloxolo ba
 xaxwe kxōrony ya bōna.

Mokxwa wa bōna, ke xore mola ba
 xolaxo yaba masoxana, ba swametše
 xore ba lwe, xo fihlēla yo mongwē-
 wa bōna a ba fenya ka moka, ke
 xore yo nowe ke yēna šolē ya bōna
 le xe ba ka pyatlana byang le byang
 xa xona molato.

Motho o šele xe a ka fihla kxōrony
 ya bōna a fihla a tsoša ntwa
 ba kla motika ba motia xamōxō le

799

K34/82

39

basadi ba tla rwala mese, byale wena o ka nna wa ba lifiša ka xo tšee molato, fêla xe oka batia bōna a bama na taba.

Byale ba leka ka maatla xore ba fate ba tsene ka Kxōrong ya ka Mohlabé, ~~em~~ empa lexa xole byale a ba Kxone, okabōna xe ba xa Mohlabé ba bolêla ditaba tša lefase la bōna ba swanetšexore ba seke ba tsena.

Kxōrō tše ditšenaxo ke Mašumu Pōpêla le Masete.

Mašumu.

Mamoxaxare, ~~ona~~ o be a tšere basadi ba, Maboxanyane, ngwana Dhekwane, ngwana Lewele, Leōpê, Motšatši le Matxōpe.

Maboxanyane a bêtêxa bana ba, Maxabolle, a tšea ke baxa Masete, Mokxadi

799

K34/82

40

a tšea ke baxa Mohlabe, Mpômô a tšea ke baxa Mohale le Mamatime a tšea ke baxa Raxanya, Kxaitšedi ya bôna a noba otee Motabea.

~~#~~ Ngwana lewele a bêtêxa bana ba Mavêbole a tšea ke baxa Malepe, Mabošexo a tšea ke baxa Mahlô, Maribe a tšea ke baxa Moaxi, Mokôbô a tšea ke baxa ke baxa Mahlô, Matlwane a tšea ke baxa Tôpêla, Malokweng a tšea ke baxa Mametsâ. Bahlankana, Mašumu a hwa a sešu a tšea mosadi, MATHUHU, empa moxolo wa bahlankana ke Mamabolo.

Leêpê a bêtêxa bana ba, Masexabu a tšea ke baxa Mongale, Ôtšî a tšea ke baxa Masete, le Thoweng a tšea ke baxa Mokxahla.

Motsatšî a bêtêxa bana ba, Ntlotli

799

K34/82

41

a tšea ke baxa šaai, Matladi a tšea
ke baxa Matibidi, Malekuta a tšea ke
baxa Makôkôrôpô, Matsie a tšea ke ba
Maxakala le Kxuitšedi ya bôna kaotse
Ntšisi.

Makxôpe ngwana Matibidi a bêtêxa
bana ba, empa oile are a sale xaxa-
bô, ke moka aima, byale ba meka a
na len-ya, byale are xobêtêxa ngwana
ke moka ahwa, byale ba šala balêla
ngwana, ke moka le yêna ahwa. Empa
molaudisê ore mowe, ke xore reuta xore
batswadi ba xaxwe ba xokwa ba kaxokwê-
la bohloko. ~~Ke mosadi wa papaxwe o di šexêla.~~

Mosadi yo Makxôpe oile a bolaya ke
boloi bya xaxwe, are xo bôna xore ba-
loi ba mono, ba mofenya ke moka a
kloxa a ya a rapa bathoka, bahlaka-
na le ba mono sefateng sa malôbê, by-

799

K34/82

42

ale bathōma xolwa, bathoka bathšaba
byale ke xe bahlaba mosadi serope ka ler-
umu, byale a babya a ehwa.

Byale barwa Mamoxaxare ba tšea
basadi batlilo bēlēxa ditloxolo tša Ma-
moxaxare.

Motabea ke ngwana wa Maboxanya-
ne ngwana Dhekwane, ka xoriale Mot-
abea ke motloxolo wa xa Dhekwane.

Motabea a ya a tšea mosadi xa Malo-
me axaxwe Mamei, a bēlēxa Maxotš-
ane, Polena a tšea ke baxa Pōpēla,
Thobēla a tšea ke baxa Mohlabé le
Dipoleng a hwa a sešu a tšea
mosadi.

Ntiš ke ngwana wa Motsatši ngwa-
na Šokane, byale oile a tšea ngwa-
na Moyene Ngwat Ngwardkwane, ka
moaxō a ya a tšea xa Malome waxaxwe
no page 43. continues p. 44

799

K34/82 NO page (43)

44

Motsatsi, mosadi wa boraro Nyaba,
mosadi wa bone Mapule, mosadi wa
bohlano mamoxola.

Ngwarokwane a bēlēxa bana ba, Mal-
okeng a tšea ke baxa Masete, Motsatsi
a tšea ke baxa Pōpēla, le Kxaitšedi ya
bōna lekxowa.

Lekxowa a ya a tšea mosadi xa malo-
me a xaxwe, xa Moyene, leina la mo-
sadi ke Isela-yalehu, wa bobedi a
ya a tšea xa Mabakane Maune.

Mosadi wa bobedi wa Ntšiši ke Motsatsi,
a bēlēxa bana ba, Matladi a tšea ke
baxa Matibidi, a e ya xa raxadi wa
xaxwe Seanexō, byale yaba xa xona
monna yo a ka dulaxo nae, monna
yo Malesa Pōpēla a fihla a tšena
ka nqwakong wa mosadi, Byale
Seanexō a bōna xore a wa taba e

799

K34/82

45

a Kwane nayo, a tšea ngwa wa kra-
itšedi ya xaxwe, a muiša Mapulaneng,
a ya a mofa monna wa leloko laxa
Mektibidi, ke moka yēna a xoma a
boya moxaxo. Mosadi yo we Matladi
o tšō hwela Mapulaneng.

Hlōxō ke kraitšedi ya Matladi, byale yēna
a a ya a tšea mosadi lebofung, yo mong-
wē ngwana ke Mpyanyela, ke mohlankana,
byale yēna o hwile a sešu a tšea
mosadi, Mamosetsana a tšea ke baxa
Makōkōrōpō, o a peēla rakxadi yaxa-
xwe malekutu, le kxothwane laxa-
xwe ke Sebatana, e sale lesoxana.

Mosadi yo Motšatši ke ngwana Šokane,
byale ke xone Ntšiši o tšō tšea xam-
alome a xaxwe, ke yēna yo morolo mo-
we motseng wa Ntšiši.

Mosadi wa boraro Nyaba ke ngwana

799

K34/82

46

Mokxahla. Mosadi yo o ile a bikiwa a na le mpa, byale are xo fihla boxadi, a bêtêxa ngwana wa Mohlankana, ke moka a hw. a a sale ka nqwakong, ke moka ngwana le yêna a latêla mmaxê.

Byale ntšiši a ka a boêla xa Mokxahla xonyaka mula ntlo.

Mosadi wa bone ke Mapule ngwana Matibidi, a bêtêxa Mapholo a tšea ke baxa Raxanya, baratho kamoka ke bahlankana ke ba, Matšebêlê, Kxôphi, le Mapele ka moka e sale bahlankana. Mosadi wa bohlang Mamoxola a bêtêxa bana ba Mokôbô a tšea ke baxa Maile Motabea, o hwile e sale yo monyane ke mohlankana, le Dithšaba-dihole le yêna o hwile a sešu a tšea mosadi le le kxôthwane Nama yêna e sale lesoxana. Mamoxola ke

799

K34/82

47

ngwana Maile.

Mosadi wa xo tselela Makxope ngwana Matibidi otlilo xo apeela rakxadiya xaxwe Makxope, yo we a xoba a tšere ke mamoxakane. Byale a bêtêxa lešoka a tšea ke baxa Mametsä Kk. oši Mantkikidi.

Byale monena Mantkikidi a bolaya mosadi yo ka xotia, ya ba ona le ngwanabô, Dipone moratho wa lešoka a ya bubulantlo xa Mametsä. Kxaitšedi ya bôna ke Serêkêle, a ya a tšea mosadi xa Malome a xaxwe xa Matibidi leina la mosadi ke Makxane.

Molandiši oile a lebala xobolêla bana ba Agwarokwane ngwana moyene, byale bana baxaxwe ba bangwê keba, Morôka a ya a tšea mosadi xa Pôpêla Maletsatsi, Hlophi a

799

K34/82

48

ya a tšea mosadi xa Mahlō, Boapa
a tšea ke baxa Molapō, Sepina yē-
na o kana ko tšeiwa, empa ke mothepa
ba xwera baxaxwe ke Mathari.

Mamabolo a tšea mosadi xa malome
a xaxwe, Makrofe a bêtêxa mungedi,
ke yena ngwana wa makrofe fêla
Mangus°. Mangedi a tšea mosadi xa
Lebôlai yo we leina la xaxwe elexo
Madiki

Mathuhu ke moratho wa Mamabolo, by-
ale Mathuhu a tšea mosadi lekapa ng-
wana sebaše, a tla a bêtêxa Sep-
hamo, ke moka yaba a sa bêtêxa, by-
ale Sephamo a hwa a sešu a tšea
mosadi, byale mmxwe a bōna xore
lapa la xaxwe le ka hwa, ba a boêla
kaxabō a ya a tšea Mosadi yo we
barexo ke Sejabaledi.

799

K34/82

49

Ke modimo o xanne xore lapa la seke
 la xola wa xana. Sejabaledi a bēlē-
 xa ngwana wa Mohlankana, byale a
 hwa e sale yo monyana, byale a xo-
 ma a bēlēxa yo mongwē wa ngwa-
 nenyana bare ke Motsatši, Kemoka
 a sa bēlēxa. Byale lapa le letlahwa
 taba taba, xe mosadi yo Sejabaledi xe
 a ka xopola ka maatla, a tšea dikxomo
 tša moredi axaxwe, a ya a tšea mos-
 adi ka tšona, a retse Mohlomong lapa
 le ka tsoxa, xe a ka ja a wa ke mo-
 ka le hweletsē leina la ngwana Seba-
 še Kxōnong ya xa Mašumu.
 Mathuhu a xoma a tšea moxadikane
 wa lekapa leina ke Jheti, ~~†~~ Jheti
 a bēlēxa bana ba, Matlwane a tšea
 ke baxa Mahlō, Lephatsi a tšea Ma-
 mosala ngwana Raxanya, le dikxai-

799

K34/82

50

tšedi tšā xaxwe tšē pedi tšewe disešixoxo tšā tšeiwa, ke Motšatši, le Palena. Kxōrō yena ena ke ngodilexo bare ke baxa Mašumu waxa Mamoxaxare, byale kona le Kxōrō e ngwē še ya xa Mašumu, bare ke baxa Mašumu wa Mamotetwa Mašumu waxa Mamotetwa.

Byale bana baxa Mamotetwa ke baba, xolo, ba ratho ke baxa Mašumu wa xa Mamoxaxare, ka mokxwa o, Mamotetwa le mašumu ke bana bamotho ka o kee.

Byale mamoxaxare a tšēla moxolwane ditulō tšā xaxwe, ke xone moxolwane o be a tšwenya ke lekkeswa, ere ke batho ba rōbala ke moka yēna a a tšoxē a ē batla bong.

Byale batho ba ba tšwaxo balla, ke ba fitla bošexo, byale mašumu a

799

51

K34/82

fēla a tsoxa a e ya a kōkōtēla mo-
kolwane, byale ke moka a samohwets-
ane.

Byale ere xe bo-sele, kemoka a motšē
xore, bošexo keile ka bōna motho a e
tšwa alla, byale ke mutšikē xore a
xomē, o klatta xo sasa.

Byale ke moka mokhalabye yo wa
ka Mamotetwa, a nodira byale by-
ale, xo fihlēla xo hlaxa taba ekkolo,
byale ka moswana ba motšā xore
bošexo o boneng, ke moka are xo bōna
a senna molai, ke lalaxo ke sepela
bošexo.

Byale banna ba moxanella, xore o ke
o bolēlē kherešo mokhalabye, ka xovial
o, e be banyaka xo molifisa, byale
mokhalabye a bōna ka botse xore
lekxotla lenyaka xo molifisa, are

799

K34/82

52

xo bōna, kudu a bolēla a libile moa-
tho, a bolēla ka xo ethēta are, ken-
a polo tota ya xa Mašumu wa dittho-
kane, ka xoriale, ke xore tšea a xaxo
mapara nna a ke ke tšere.

A wa banna ba leka ka maatla xo
movapēla ka baka laxore wa kwa a
bolēla polētō e we a thata, xo tia
motho.

Byale ke hlaloša moloko wa bōna,
fēla ke ele moloko wa Kxōō ya Ma-
moxaxare ke hlalusišē.

Mamotetwa bana baxaxwe, ke bo
Mathule, Mapalakanye le Masiē,
Masiē yo ba moēta ka xore ke mado-
me thata ya seēpē.

Bana ba Mašumu ke bo Matsōbōlō-
kō le Ra matlwane, mmaxwe bōna
ke ngwana Matswiki, ngwana M-

799

K34/82

53

Ho onqale. Byalo Mathule le Map
alokanye ba ile ba hwa e sale mas-
ogana.

Masie a ya a tšea mosadi ga h-
etswalo, Mosadi e o oa gagoe a
ka a meka, o ile a molata, bya-
lo ba gabo ba molata ba e-a ba
mitsa gore a boê gal.

Lebaka le oe bailego ba molata
ka lona, ke gore masie ke le
kxothoane, byalo ke ngoana e o
a goba a ekwa batswadi se ba
se bolêlago. Byalo yê na papag-
we Mamotetoa a mofa le
naka la pula.

Naka la pula ke le naka le le
nago le tchidi ya pula, byalo
tchidi ena motho a noeswa-
rêla, fêla kantle le madi a

799

K34/82

54

motho. Ke gore ge pula e tla-
na ba swanetše go kxotla motho,
byalo ba tšee madi a gagoe ba
e o foka manaka a pula ka
ôna.

Lešaba ka lona lebaka le vele-
šaba la ga Masumu ebe le fê-
la, byalo ba bôna gore re a fê-
la, bare go Masie o swanetše
xo tšea dilô tšee tšaa gago o la-
hla, ge o sarate go lahla o ê o
fê ba ga Mohlabe.

Masie a tloga le lenaka, a fihla
a leuta dikomaneng. A boela ka
gae, bare go yêna a o tšouta go-
ba go fa ba ga Mohlabe, goba o
lahlile ka ge riile rare o lahle
A bôna gore ba mefeletswe, ke
ge a tloga a yo dula ga makxolo

799

K34/82

55

wa gagwe.

Mosie ke Madome ba shala ba lema, a mabêlê a ile kowa e leth-
 êbêvêbê goa fisa fisha letsatsi, k-
 e ge ka morago ba molata ba e
 ya ba mitsa, a wa a fihla kemoka
 a tšena ka nokeng ya seduma mow
 e barego ke phōrorong, kemoka pula
 ena ka lona letsatsi lewe.

Setho ke tsatsi le baagago setho
 sefateng sa malobê, ba ile ba
 bolasa kgomo le nku. Byalo ka
 morago oile ke boêla morago
 Kgoši ya Makhutšwê Mathrang-
 wane a gana.

Madome ana a dula, kemoka ke
 morago a ea ga makgolo wa
 gagwe go kgopêla segô sa m-
 etsi, ba modumella a tšea mo-

799

K34/82 56

sadi wa gagoe, leina la mosadi
ke Digwagwane.

Digwagwane ngwana wa gagwe
ke ke Mašošo, Mašošo a bēlēga
Mamotetwa, Mamotetwa a bēlēg-
a Mokgopa byalo Mokgopa a bē-
lēga Mašošo, Mašošo a bēlēga
Matsoboloko le Mathule.

Mathule ke motlogolo wa ga Ma-
ile, a ea a tšea mosadi ga Ma-
lome wa gagoe yo we leina la g-
agwe elego Masettchabe ngwa-
na Maili.

Masetchabe a bēlēga Masentkele
a tšea ke ba Raganya, wa bo-
bedi ke Mapule a tšea ke бага
Dhobetsane, ngwana wa boraro
ke Mokgadi a tšea ke бага Mo-
habe. Ngwana wa Mohlantlana

799

K34/82

57

Ke Seruti ile a hwa a sešu
a tšea mosadi, le Kgothwane la
bōna ke Mpedi a ya a tšea mo-
sadi ~~ga malome a gagwe ga Ma-~~
~~ite~~ Matsi ngwana lokwenq.

Matsi a bēlēga Mašošo, Mašošo a
seke a tšea mosadi ga malome
a gagwe, a ya a tšea mosadi ga
Pōpela Makolan Nkekešane.

Kgōrō ena ea ga Mashumu ke
Kgōrō tšē pedi, empa le ga go le bya-
lo, yo we e lego yo mogolo ba matse-
ba. Ke ba tlogolo ba ga Dhekwa-
ne ka baka la gore mogolowa
bōna ile a tšea mosadi gōna;
ke ba Kgōrō ya Mamogagare
ba Kgōrō ya Mamotetwa ga
malome wa gagwe ke Maile
Byalo Kgōrō tšē pedi tšē Kg-

799

K34/82

58

oši ya bōna ke ngwana wa Maboganyane ngwana Dhekwane, empa ka setswalong yo mogolo ke Mamotetwa, Mašumu ke moratho, bogōši bo fitile le moratho, Mašumu.

Byalo ke šetše ke hlalūšitše xore mosadi wa mamogagare yo mogolo ke Maboganyane ngwana Dhekwane ke ngwana wa malome wa gagwe, ngwana wa gagwe ke Motabea ke yōna Kgoši ya ga Mašumu bana ba Mamotetwa kudu nkaru ditlogolo tša gagwe ke ba Kgōmana.

Kgōrō tšena tšano tše ke teng e tee, Mašumu, Mamotetwa le Maseōkōma, ba bina phōōfōlō ka e tee tlou, kamoka ga bōna

799

K34/82

59

melato e a hlolwa kgōrong ya mo-
tabea.

Mashumu waga Maseākōma.

Ke gore baile ba tšea mosadi ba-
re ke Makeswele. Baile ba motšea
ka ngwaga o we batho bailego ba
ea ntweng ea Mathsipi, mowe
kešaba la go ya la fêla. Makeswe-
le, monna wa gagwe o ile a hwa
gōna ntweng ya Mathsipi, byalo
ba šala ba meka.

A šegêla ke Masefane Masete,
Ba byalō Makeswele a bêtêga
bana ba, Mogowexoba Mabatla,
Mabuwakanye ke bahlanšana, ba
setsana ke Maseboko a tšea ke
baga Mohlabe Phašuku, ke mokg-
omana, Madintš'i a tšea ke ba
ga Kōmana.

799

K34/82

60

Makeswele ke ngwana Mathaba, ka gorialo ke gore bana ba gagwe ke ditlogolo tša ga Mathaba.

Mogowe xoba Mabatla basadi ba gagwe ke Matchikgidi ngwana Raganya, dikgomo tša go tšea yena ditšwa Maseboko, ke gore ge Maseboko a ka ba le ngwana wa mohlankana o swanetše go tšea mosadi lape ng la Matchikgidi.

Mosadi wa bobedi ke Makopye go ba Makopi ke ngwana Shobetsane. Dikgomo tša go tšea yena ditšwa Madintši yo we a ilego a tšea ke baga Komana.

Mabatla aile a tšea dikgomo tša go tšwa dikgaisedi tša gagwe e Kamoka a tšea basadi ba ba bedi, Kganthe dikgomo tša go tš-

799

K34/82 61

wa ~~rand~~ Madintši ebe dilebane Mabuakanye.

Matchikgidi a bēlēga bana ba, Mpya-
fe a tšea ke baga Mametsā, byalō M-
abatla a tšea dikgomo tša yowe m-
oredie a tšea Mabuakanye mosadi
ka tšona yowe leina lagagwe elego
Mahlabaenwa. Ngwana wa bobedi
ke Mokgatšo a tšea ke baga Mabaka-
ne, dikgomo tša gotswa yowe M-
okgatšo tša tšea Chwene, Mabatla a
dulanae, byalō ka morago mabatla
a motlogēla gwa tšena Moketselō a
dula le chwene.

Matkopi o ile a bēlēga bana ba
bahlankana Mokomatle Šupuluga-
ne le wa ngwanenyana ka o tee
Moganaledi a tšea ke baga Mat-
ibidi, ke moka dikgomo tša go mot-

799

K34/82 62

ea tša ya tša tšea Matuhu monna
 a wa gagwe eaba Mokomatlle.
Basadi ba Mabuwakanye ke Mahla-
baenwa ngwana Mashumu, ke go-
 re ka baka la go bitša ka methopō
 ešele, ya maina a batswadi o tšere
 mosadi le lokong la gabō, bare ngwana
 wa ra ngwane ntšee kgomo diboēle
 šakeng.

Bana ba Mahlabanwa, ke Man-
kgogwane a tšea ke ba ga Raga-
 nya. Dikgomo tša go tšwa Man-
kgogwane tša tšea lepatō ngwan-
 a Mashumu, ngwana wa bobedi
 di Mapata a tšea ke ba ga Tho-
 betšane, dikgomo tša go tšwa y-
 êna tša tšea Manku ngwana
 Mathaba.

Mosadi wa bobedi wa Mabuwakanye

799

K34/82

63

Ke Makômane bana ba gagwe ke
Makgatlako a tšea ke baga Mohla-
be ke monna yo barego ke Mokaele
 moratho wa Kgoši, dikgomo tša go tš-
 wa yêna tša tšea Mokgadi ngwana
Mabakane. Ngwana wa bobedi ke
Monyenye a tšea ke baga Mahlakwa-
na, dikgomo tša go tšwa yêna tša
 tšea Motšeti ngwana Makgopa. Ng-
 wana wa boraro ke Mokôlôkôto ke wa
 Mohlankana a hwile e sale yo monya-
 na. Ngwana wa bone ke Madie le
 yêna o hwile e sale ngwana ke m-
 ohlankana. Ngwana wa bohlanano ke
Masefane le yêna ke mohlankana
 o hwile e sale yo monyana. Ngwana
 wa bothselela Letladi mohlankana,
 wa busupa ke Jhoto.
Mosadi wa Mabuwananye wa boraro

799

K34/82

64

Ke Setlago ngwana Mashabe a bē-
lēga bana ba Mapele, Matšeke, Mo-
seki Makgowa ke bana ba bahlank-
ana. Ba banenyana ke ba Masekō-
lō a tšea ke бага Matlou, Ntila-
ne a tšea ke бага Malatši, Ma-
motlola a hwa e sale Kgarebe, le
Kgōthwane la bōna ke senyathē-
lē ke mohlankana le yēna o ile
a hwa e sale yo monyana.

Moketšelo mosadi wa gagae ke Bh-
wene; pele ga gore ke ngwale ba-
na ba Moketšelo ke Kopa tšwarē-
lō ke šile bana ba Mahlabaenw-
a mosadi wa pele wa Mabuwak-
anye.

Mahlabaenwa ba we ke ba šilego
ke ba. Ntilane a tšea ke бага M-
abēlē, dikgomo tša go tšwa Ntilane

799

K34/82

65

tšā tšea Malampa, ngwana Matlou.

Malampa ke mosadi wa bone wa Mabu-wakanye a bêlêga letwatura, Manoka a tšea ke baga Mokgahla, dikgomō tšā gotšwa Manoka tšā tšea Matšapona ngwana Raganya, le kgôthwane ke lekotlo. Mmago bōna Malapa ke ngwana Matlou, ka gorialo ke gore mogolo letwatura a ka a ya go tšea mosadi ga malome wa gagwe.

Lekotlo a tšea basadi ba babedi, mosadi wa pele ke Mokwape ke ngwana Mahlō, wa bobedi Mapule ngwana Matlou, moratho aya a tšea ga malome wa gagwe, fêla mogolo o be a hwile ka lebaka lewe.

799

K34/82

66

Moketselō Mosadi wa gagwe lohwe
 bana bagagwe ke Sejene a tšea ke
 бага Mabakane, dikgomo tša go tš-
 wa yēna tša tšea Motale ngwana
Makgopa monna wa gagwe Madir-
ē. Malehu a tšea ke бага Seba-
tana dikgomo tša go tšwa yēna
 tša tšea Makgōrong ngwana Makg-
opa

Bahlankana ke Mmaphōsa, Kgophi
 le Matobola, ke gore ngwana
 wa pele ke yēna Sejenē, ka mor-
 ago Mmaphōsa, ka morago Kgo-
phi, ka morago Matobola, Malehu
 ke le Kgothwane.

Nthsele mosadi wa gagwe Mamorei
 ngwana Raganya. Bana ba ga-
 gwe ke, Mapušwane a tšea ke
 бага Sekgōbēla, dikgomo tša go

799

K34/82

67

yēna tšā tšea Jone ngwana Ra-
 ganya. Mohlankana Sanake, Ma-
nku a tšea ke baga Mašumu,
 dikgomo tšā go tšwa yēna tšā
 tšea Makoma ngwana Rakgwale.
Mahlabaenwa a tšea ke baga M-
ohlabe, dikgomo tšā go tšwa yēna
 tšā tšea Leponane ngwana Dhobe-
tšane. Bahlankana ba bangwê ke
 bo Nyabanyaba, Penene Jšone le
Modupi le Kgothwane
Moketselo a goma a tšea moa-
 di wa bobedi leina ke Motlailane
 ngwana Mathaba. A bêtêga ba
 na ba babedi Makōma a tšea ke
 baga Mašumu, dikgomo tšā go-
 tšwa yēna tšā tšea Maseepe
 ngwana Mathaba. Kgaitšedi ya
 gagwe Molale.

799

K34/82

68

Mosadi wa boraro Maitse ngwana
Saai, a bêtêga bana ba, Mokô-
bô, Digoba le Mamagobe ke wa
 mosetsana o ile a hwa e sale yo
 monyana. Bana ba bangwê ke ba
 hlankana.

Byalô kgôrô ena ya ga Maseōkō-
 ma e godile, ke ditlogolo tša tša
Makeswele kgotlella molepyadi.
 Ke gore mosadi yo o ile a dira
 taba e kgolo e we kgoāi ya go mo-
 hlabêla kgom-o.

Taba e we a go e dira, o ile are
 ge a etšwa mašemong, are ge
 a tšela noka ya sedikwi a e ya
 gae, a hlakana le lepono, byalo le-
 pono la re go mosadi o ya kae, mo-
 sadi are a wa ke a gae, mosadi
 a feta, kemoka lepono la moša-

799

K34/82

69

la moragô.

Mosadi a fô sepela, le lona la nos-
epela. Se bône tholwana boreledi t-
eng go yôna go a baba, kganthe
ge mosadi a sepela o gopola gore
o tla dira byang, ka gobane ge a
yo fihla ka gae, ba tla mokwêla
bohloko.

Erile ge ba fihla nokeng ya Mo-
rola, le tsêbugong la bodiba, lepo-
no la kwatama fase ka dikuru
le nwa metsi, mosadi a tšea le-
fsika a pyatla lepono ka lona
hlôgô, lepono la wela ka gare
ga metsi, kemoka a napa a mol-
aya, a ya a hlaba mokgoši, baya
ba šeêna lepono kemoka ba lela-
hlêla ka bodibeng. Bodiba byowe
bare ke bodiba byalepono.

799

K34/82

70

Kgoṣ̌i ya molumiša ka Kgomo, baile ba dira mabyalwa batho ba kgobakana ke moka Kgoṣ̌i a tumiša mosadi ka mokgwa o a ka kgona le go hlaloša bogale bya mosadi.

Kgoṣ̌i ya bōna ke ngwana wa mabatlwa wa mosadi wa pele, byalō mosadi yo wa pele a ka a ba le ngwana wa Mohlankana, ke Matchikgidi o ile a bēlēga basetsana fēla. Legōna a ka aya a tšea mosadi ga malome wa gagwe ga Mathaba.

Dikgomo tša baredi ba matchikgidi, diile tša tšea Mahlabaenwa mosadi wa Mabuwakanye, tša yo mongwē tša tšea bhwene mosadi wa Mokešelo. Byalō mosadi wa bobedi a ba le bana ba

799

K34/82

71

bahlankana, yo we elego Mokom-
atle, ke ngwana wa Makopi, ka
gorialo ke gore kgoši ya bona ke
Mokomatlle, motlogolo wa ga Dhobe-
tšane.

E kabe ba tšee dikgomo tša mo-
redi wa Matchikgidi, ba tšee m-
osadi a tle a peêle Matchikgidi
Mohlomong o be a hatla a bê-
lêga ngwana wa Mohlankana
yaba kgoši.

Ye ba nyaka gore bogoshi bya
kgôrô ya gabo botlogê ga batlo-
golo ba ga Dhobetsane ba swa-
netšê go tšea mosadi ga Math-
aba, a tšea ke ngwana wa ma-
batla gôna ngwana yo we a
tlilo go mmêlêga e Haba kgoši
ya kgôrô ya Mašumu wa ga Ma-

799

K34/82

72

seôkôma.

Kgoši ya Kgôrô tše tharo tše ke
Motlogolo wa ga Dhekwane.

Kgôrô ya ga Popêla.

Kgôrô ena le yona ena le maka
le a mabedi, ke Kgôrô ya ga
Mokana wa Dau le Kgôrô ya ga
-segokgomele.

Baga Popêla wa Segokgomele.

Segokgomele ke mosadi, monna
wa gagwe ke Motsebone. Byatô
Segokgomele a bêtêga bana ba
Mai ke mohlankana, leôpê a tš-
ea ke baga Mašumu, Madigale
a tšea ke baga Dhobetsane, Ma-
Kgon o a tšea ke baga Dhobetsane
Masephoko a tšea ke baga Popêl-
a wa ga Mokwaše. Mohlanka-
na obe a le o tee fêla.

799

K34/82

73

Mei Mei a tšea mosadi Mamogola ngwana Masete. A fihla a bêtêga bana ba, Motsebo, Kgopa goba Matsoboloko, Mamolotli a tšea ke baga Shobetsane, Kanono o ile a hwa a sešu a tšea mosadi, Phesesane, Maganong a tšea ke baga Mongale, le Kgothwane la bôna ke Nkgotlo a tšea ke baga Masete.

Mosadi wa bobedi Mahlageng ngwana Mašumu a bêtêga Maponye a tšea ke baga Mašumu, Masefane Kgopana Masephoko a tšea ke baga Popêla, ~~o be a~~ le Kgothwane Kgasa.

Motsebo a tšea mosadi, Matlawa ngwana Mašumu, a bêtêga Madigale a tšea ke baga Mašumu

799

K34/82

74

Mādibi a tšea ke baga Mongale,
Matsopha, Motsatši, Malesa, Dhwa-
di le Kgothwane Mamogola a tšea
ke baga Dhobetsane,

Mosadi wa bobedi Magampane ngwa-
na Mokgahla a bēlēga bana ba
Mekolane a tšea ke baga Raganya
Mapae, Maale a tšea ke baga
Masumu le Kgothwane Kiba.

Ba kgōrō ya ga Pōpēla ya Mokwaše
goba Mokana wa Dau.

Mosadi wa Mokana wa Dau ke Ngw-
ana Masilu ngwana Mokgotho. A
bēlēga bana ba Mapholo a tšeiwa
Mapulaneng ke baga maeto. Ma-
hlapholane, Maphefō a tšea ke ba
ga Mohlabe,

Mosadi wa bobedi ke Magalaneng-
wana Mokgotho a bēlēga bana ba

799

K34/82 75

Matšeke a tšea ke baga ጋጋጋ, Mak-
gomo a tšea ke baga -šuai.

Mosadi wa boraro Molewane ngwa-
Sokane a bêtêga bana ba Sepedi
Mahôdu a tšea ke ba ga Mabata-
ne, Madintšji a tšea ke baga M-
oyene, Mamei a tšea ke baga
Mafofo le Kgothwane Mamobuat-
šeiwa Botgaga.

Mahlapholane mosadi Makgope ngw-
ana Mongale, a tšea ga Malome
wagagwe. A bêtêga bana ba
Nkonyane a tšea ke baga Mohla-
be a e ya ga rakgadi wa gag-
we Maphefo. Mosilô, Kgerese,
Mankoba xoba Mamolotli a tšea ke
ba ga Mohlabe, o ya bubula ntlo
ya mogolwane le Kgothwane Ma-
khei.

799

K34/82 76

Mosadi wa bobedi ke Mokgadi ngwana
na Raganya, mosadi yo oile ahwa
le mpa.

Sepedi mosadi wa gagwe Polena
ngwana Masimuni, le yêna aka a
ya a tšea mosadi ga malome wa
gagwe ga Šokane. Byalo mosadi
wa gagwe a bêtêga ngwana wa
Mohlankana ka o tee, yo we leina
la gagwe elego Manyala.

Manyala le yêna a seke aya go
tšea mosadi ga malome wa gag-
we, a ya a tšea ga Sebaše.

Mosadi wa bobedi ke Mamabôgô
ngwana Madike, ke mosadi yo a
ilego a hladiša бага Môla a še-
tše a le mathsegong, byalo a fi-
la a bêtêga ngwana ka o tee leina
ke Mamôbu ke mosetsana.

799

K34/82

77

Byalê Kgôrô tšena pedi tšena di-
no a rogana ka baka la maina a ba-
kwadi, e mpa (sefane) (seboke) ba goba
le lopo ba bitša ka lelopo ka letee.
Ke gore Mokwaše (Mokana wa Dau)
le Segokgomele ya we monna we
gagwe a ilego a hwa ntweng ya
Mathsepi Motsebore.

Segokgomele a šala a no dula, Mo-
kana wa Dau a seke a mošegêla,
a no phela le batho ba šele, ka gor-
ialo are ba bogadi a banthate, ke ge
are ke rena baga Pôpêla wa Segokgo-
mele, ka gobane bana baka ke le-
tše ka busuwana.

Mokwaše le Motsebore, ke bana
ba mosadi ka otee, papago bina
ke Rapôpêla, mogolo ke Mokwa-
še.

799

K34/82 78

Kgōrō e Kgolo mona dikgorong tšena tša ga Pōpēla, ke Kgōrō ya Mokwaše ka baKa la gore ke ngwana wa pele. Kgoši ya bōna ke Mokana wa Jau Byalo morwa wa gagwe Mahlapholane ke yo mogolo, ke motlogolo wa ga Madigane šoboro seōpēla kōma ba golo ba sa e opele ke Mokgotho.

Mahlapholane a ka a tšea mosadiga malome, oile a tšea ngwana Mongale, a bēlēga Mošilo, ke motlogolo wa ga Mongale ke yēna yo we ele go yo mogolo.

Kgōrō ya ga Masete.

Kgōrō ena le yōna ena le ripa tše pedi, ke Kgōrō ya Masete wa Mogoši le Kgōrō ya Masete wa ga Butšwana.

Masete wa ga Butšwana. Butšwa

799

K34/82

79

na ke leina, mosadi wa gagwe ke Malebêpê ngwana Mahlakwana, empa mosadi wa pele ke Magari ngwana Mašumu, mosadi wa boraro ke Magabolle ngwana Mašumu.

Magari bana ba gagwe ke Motsatši a tšea ke бага Zewe, Mamogola a tšea ke бага Pôpêla, Maale a tšea ke бага Segôdi le Kgothwane ke Hôlobye xoba Manyane a tšea ke бага Mahlakwana.

Magari o belege bana ba basetšana fêla, byalo ka gorialo, Butswana a bôna gore a wa lapa la gagwe le ka hwella, a tšea dikgomo tšea moredi wa gagwe Motsatši a tšea ngwetši wa Magari Malebêpê.

Malebêpê bana ba gagwe, ke Sebatana, Me/kgapa a tšea ke ba

799

K34/82 80

ga Lewele, dikgomo tša go tšwa yê-
na tša tšea Thôpe ngwana Mahlakw-
ana. Lolo a tšea ke baga Lewele,
Mokêle Maboapa a tšea ke baga
Masete wa Mogosi.

Magabolle a bêtêga bana ba, Mamo-
ko a tšea ke baga Mahlô mokgomana
Madipadi, Maibale a tšea ke ba
ga Lewele.

Sebatana basadi bagagwe ke Madi-
kêtlêle goba Sebako le Thôpe.

Sabako a bêtêga bana ba, Butšwe-
na, Manakana Maale a ya go a-
pea ga rakgadi wa gagwe ga Se-
gôdi, Mahole, Šaai le Kgothwane
ke Matsoboloko le Mokêle o hwile
e sale yo monyana. Madikêtlêle
koba Sebako ke ngwana Mahlakw-
ana, byalo bana ba ke batlogolo ba

799

K34/82 81

ga Mahlakwana.

Dhōpe ke ngwana Mahlakwana, bana ba gagwe ke bo, Matsatši a tšea ke ba ga Lewele, bhemo a tšea ke ba ga Raganya Mohlankana Sebeule Kgothwane ke moKgadi a tšea ke ba ga Mathake.

Ditaba diile tša fapanya ke yēna makgolo wa bōna Butswana ka baka la gore a tšea dikgomo tša go tšw. a moredi wa gagwe, aya a tšea ngwana Mahlakwana, bakeng sa gore a ē a tšee ngwana Mašumu gore bogolo bya ga Mašumu bya se ke bya hwella.

Byalo lehono ke ba #logolo ba ga Mahlakwana, ka gorialo basadi ba yo tšea ga Malome wa bōna ga Mahlakwana.

799

K34/82 82

Mosadi wa Sebatana wa borano ke Machege ngwana Pōpēla, a bêtēga ba na ba, Mathogolo, Lekwapa e be e foba bana ba bahlankana ka ba bedi, byalo Mathogolo o ile a hwa e sale yo Monyana.

Lekwapa a gana goya go tšea mosadi ga malome wa gagwe, a re e be a le bane go tšea ke mogolo wa-ka, ke moka a ya a tšea mosadi ga Mohlabe Manhlowane.

Mokêlê mosadi wa gagwe ke Mam-
arumu ngwana Lewele a bêtēga Matonthse a hwa e sale lesogana empa mosadi a lošitšê, Sebatana a šala a ya a tšea mosadi wa mogolwane, yo we leina elego Man-
tšana ngwana Ramošaba. Mama-
ila a tšea ke baga Lewele, Magano-

799

K34/82

83

ng a tšea ke baga Mongale, Matšeke
(Thomas), Kalebe ke Kgothwane la bone
ke Lolo.

Kgōrō ya Masete wa Mogōši.

Makebete goba Mogōši mosadi wagag-
we ke Malebonyane ngwana Mathak-
e a bēlēga bana ba Matau Saga-
saga, Modiše, Malehu a tšea ke
baga Lewele, dikgon-o tša gotšwa
yēna tša tšea Mašekana ngwana
Moyene, Maboganyane a tšea ke
baga Pōpēla, dikgon-o tša gotšwa
yēna tša tšea Mofēla ngwana Ma-
thake.

Matau mosadi wagagwe Mašekana
ngwana Moyene, byalo o a rugile
bakeng sa gone a ē a tšee mosadi
ga malon e, o tšo tšea Kgonong
e Sele. A bēlēga bana ba Mokg-

799

K34/82

84

adi a tšea ke baga kewe, dikgomo
 tša go tšwa yêna tša tšea * ledimu
 ngwana Mathake, Malegôdi, Male-
hu a tšea ke baga Mohlabe, Kabaka
 la boloi bya mmagwê Matau Male-
bonyane a loile mosadi wa Phašū-
ku, byalo ba rera gore mosadi o sw-
 anetšê gore a bolaitwe, byalo a *
 Chabêla ga Mokgotho, bare ba bolaya
 morwae Matau ke ge a nchamo-
 redie a tšea ke Phašūku Mohlabe. Le
 ga gole byalo o ile a nyadiwa, dikgomo
 tša go tšwa yêna diile tša tšea Ma-
kôma ngwana Moyene, Sekgwane,
Mahole, MaKgoba, Phaume a tšea
 a ke baga Lokweng, dikgomo tša
 go tšwa yêna tša tšea Mapakala
 ngwana Dhekwane
Sagašaga mosadi wagagwe ke Maboapa

799

K34/82

85

ngwana Masete bana bagagwe ke Nkone a tšea ke baga Morei, dikgomo tša go tšwa yêna tša tšea Ôtši ngwana Mašumu, Iselayaborwa, Letsofi, le Kgôthwane Thoko.

Mosadi wa bobedi ke Ôtši ngwana Mašumu, o ile a bêtêga ngwana wa ngwanenyana ka o tee, leina la gagwe ke Malai a tšea ke baga Thobetsane, dikgon-o tša go monyala ba ile ba fetsa ka gobolaya. Malai ana mogadibô, yo we morwa wa Malai a swanetšego go tšea mosadi, dikgon-o tšaga a Thobetsane diile ka leweng.

Modiše mosadi wa gagwe ke Mofefa ngwana Mathake, a bêtêga bana ba Sagašaga, Madi, Ntsotsodi etc.

Malegôdi morwa Matau o hwile e sešu a loša mosadi, byalo Kgoži ke

799

K34/82

86

Moratho Sekgwaru a ya a tšea mosadi ga malome wa gagwe ga Moyene leina la mosadi ke Makôma a bêtêga bana ba, Malehu a tšea ke baga Manaso, dikgomo tša go tšwa yêna tša tšea Nkoke ngwana Makôkôropô, Masilu a tšea ke baga Raganya, dikgomo tša go tšwa yêna baile ba dibolaya, mošiana wa gošala wa tšena lenyalong la Nkoke. Bana ba ba hlankana ke Nkhudi, Mefetadi le kgôthwane ke Maêpe.

Mahole mosadi wa gagwe ke Mapakala ngwana Dhekwane, a bêtêga ngwana ka o tee wa mosetsana Mothoka, a tšea ke baga Raganya, ke mosadi wa magadi a mabedi, empa motho wa golosa pele ke Raganya, byalo ka morago Mohlabe a fihla a hla-

799

K34/82 87

diša, a ba a motchabiša, a wa ba
ga Masete ba a mogêla dikgomo tša
ga Mohlabe. Byalo mosadi a ba a
ba le ngwana bogadi, e rile kowa ngwa-
ana a bula, Raganya a fihla a tše
a mosadi wa gagwe. Mohlabe are ke
a bêlaêla, бага Masete bare a wa
dikgomo tše nne ke tša gogafa mosadi
tše nne gape ke tša golefa molato wa
mpa kemoka ditaba tša fêla, Raganya
a feta le mosela wa tchipa ya gagwe
e.

MaKgoba mosadi wa gagwe Mola wa
ngwana Mohlabe a bêlêga bana
ba, Mahole, Makaepea, Mohšatši a tš^v
ea ke бага Rakgwale, dikgomo tš^v
a gatšwa yêna tša tšea Keko ngwan-
a Moraba, Phaume a tšea ke бага
Morei le Kgathwane la bôna ke Mogale.

799

K34/82

88

Sagašaga mosadi wa gagwe ke lephêê ngwana Mathake, a bêtêga bana ba, Madiki a tšea ke baga Raganya, Malehu a tšea ke baga Moraba, Mareboko a tšea ke baga Mohlabe. Bahlankana ke Modiše, Moletete, le kgôthwane Mohumô.

Madi mosadi wa gagwe ke Pharare ngwana Makôkôropô, a bêtêga bana ba, sagašaga, Mamogola mosetsana a hwa e sale kgarebe. Kutupu, Madiatla e sale kgarebe, Mamane le yêna ke mothepa, Molaudi e sale ngwanenyana le kgôthwane Madikômô.

Ntsotsodi mosadi wa gagwe ke Mapule ngwana Mathake, ngwana ka otee wa ngwanenyana leina la gagwe ke Nganya e sale mothepa. Bana ba Maboapa ba tšea basadi

799

K34/82

89

Ke barwa ba šagašaga.

Iseleyabonywe mosadi wagagwe
Ke Mokento a ^{ngwana} masete
na ba, Selwaletsatsi e sale moth-
epa, Kgwentse le Mokaekae ba ba-
bedi ba ke bahlanana.

Letsofi mosadi wagagwe ke ngwaga
gamobe ngwana Mongale bana baga-
gwe ke bo, Maboapa, Jhaita kebane-
nyana Mofêfa le yêna ke mosetana.

Ihoto mosadi wagagwe ke Eme-
le ngwana letsualo, yêna a
ka a ba le ngwana.

Dikgôrô tšena pedi tše ke selô se
tee, ka gobane Mogôši le Butšwa-
na ke bana ba mosadi ka otee, Mo-
gôši ke mogolo, Butšwana ke mor-
atho, mmago bôna ke Ngwana
Mathake. Byalo Kgôši ya Kgôrô

799

K34/82 90

tše ke ngwana wa Mogôši yo we
 elego Matau ngwana wa pele, byalo
Matau a bêtêga Malegôdi a hwa e
 sale lesogana, Madulong a gwe gwa
 dula mo^oatho wa gagwe Sekgwaru
Sekgwaru a bêtêga ntshwedi ke yê^m
 kgôši ya bôna.

kgôrô tšena nne tše Mohlabe, Maš-
umu, Pôpêla le Masete ba bolêla
 gore ke teng e tee, byalo ba no f-
 apana fêla ka malopo a go ipitša
 ka maina a bo papabôna.

Mohlabe ke leina, Mašumu ke
 leina, Pôpêla ke leina le Mase-
te ke leina, Bôna batho ba ke
 bôna ditgogotswadi, e fêla kam-
 oka ke ditlogo tša Segopane le
Selote, ka gobane ke kwa god
 gore Segopane le Selote go kwa

799

K34/82

91

gala gore ke bana ba motho ka otee.

Batho bana ba tšwa ba le ga Zulu, byalô ke matebêle, byalo ba e kana ka gore Marôba ba Makhutš'i ba e kana ka gore Maripa tše eko.

Dirêto tš'a bôna mo mathômmodi-afapana, byalo mafelong diagahlana. Serêto sa ga Mohlabe ke baga Mohlabe wa tšwele ya mokwala, wa Mafoladi a Mogôš'i, nna re boya segodikane mošeteng, ga ra mogo o mabêle, moatš'a go raš'a mafôk'la, segodikane re iš'a moano, nna re boya Setalataleng.

Serêto sa ga Mašumu, Mašumu o boya sekgweš'e monamalla, ga mma diba rudi barego Kgomo le

799

K34/82 92

motho, re boya segôdikane moseteng
ga ra Madome o thata, ga ra mohi-
aka o fetsä ke mabudi, segôdikane
e re isa moano, nna re boya seta-
lataleng.

Pôpêla serêto sa gabo, * ke Pôpê-
la motats molla tshakwe, mpya ch-
weu ya bo lesibi, se ise mmala len-
aga, nna re boya lekane mabye mara-
maga, mabye madula ke dikgoži, nna
re boya segôdikane moseteng, Mosete-
ng re isa moano, re boya setalataleng.
Serêto sa ga Masete ke masete
a mabe a mokwala a go kwala
kgole bopedi le tshakwe, wa mala dia-
atla a tshakwe kgoži ya mosadi wa malepey
Ba boya mogo o mabêlê mothogolo o maswe
Ba boya hlapa ka rodi moseteng, moseteng
re isa moano re boya setalataleng.

799

K34/82 93

Byalo ditaba dibyalo, fêla mafel
ong ba kôpana ka gore re boya se-
talataleng, ka moka bare kowa se-
godikane ba iša mouno.

Segodikane se we ba le hono ba
bolêlago sôna bara thaba ewe
noka ya yôna elego mo seteng,
ke gore noka ena, gae êle, fêla
ena le phorôrô ekgolo.

Ngwaga o bonago e seta, ke ngw-
aga wa molaô, Kgale ge dipula
disana ebe e seta ga bedi mong-
wageng. Setalataleng fêlô fa
we go nodula go le gogotala sele-
mô le marega go po swana.

Aekane ke lefsika le legolo, eka
motho o no le ~~bea~~ bea, baga Mam-
etsa le baga Mohlabe ba Kile ba
ya ba lega rametsa, gore le Kgoka.

799

K34/82 94

logê, la ba šita.

Ba ga Mametša e be ba eme ka thekō ya le boya, ba ga Mohlabe ba eme ka thekō ya borwa, byalo bare ba we le Kgokologêlago ka ga bōna ke gore ba fentšwe bogoši ke bya ba la ba maatla, a wa lefsiki leile la ba šita.

Kgōrō tšena ka moka dingwadilego ka mogêdimu, dikina tlou, byalo ba tšêlana, byale ka ge dihlahušitšwe mo mananeony a bōna a go tšwalana. Pōpêla a tšea Pōpêla, Masete a tšea Masete ke gore ba rakiša seema sa gone-gwana ra ngwane ntšee Kgōrō diboêle šakeng.

Kgōrō e e dilatêlago ke Kgōrō ya ga Mongale, empa Kgōrō ena ke

799

K34/82

95

Kgōrō ya ba bina nare, byalo e ile
ya epea ka fase ga ba bina tlou
go fihlêla le lehono go sa noba byalo,
kgōrō ga ba nareng ba Makhutšuni a
ba tsene, ba tsena ka ba bina tlou.

Byalo le yōna ena le makale ama-
bedi, ke kgōrō ya ga Mapemane
le ya ga Nkhulukwane

Kwatsepe ke papago Nkhulukw-
ane le Mampemane (m^hēfē), by-
alo mogolo ke Nkhulukwane, M-
pēfē ke moratho.

Kwatsepe basadi bagagwe ke
bo Marwale ngwana Mokgotho,
Mathethō ngwana lewele, Mo-
koto ngwana Malapane, ke ngw-
etš^vi ya Marwale.

Marwale bana bagagwe ke
Matsame o ile a tsena ke baga

799

K34/82 96

Mametsä ba kgōrō ya ga lewele,
dikgomo tša go tšwa yēna tša tšea
a Mokōto, le yēna ke ngwetši ya
Marwale. Mokoto ke ngwana Ma-
lapane.

Mathêthō bana ba gagwe ke
bo, Maphuti a tšea ke baga
Mohōfe, dikgomo tša go tšwa
yēna tša tšea Maphuti ngwa-
na Maphōru. Mašabêlê a tšea
ke baga Mokgahla, dikgomo tša
go tšwa yēna ba ile ba dija. Ma-
mokwale, a tšea ke baga Map-
hōru, o be a noba le bana ba
basetšana fêla.

Mokōto bana ba gagwe ke bo
Madulō a tšea ke baga Mabaka-
ne, dikgomo tša go tšwa yēna
tša tšea Selote ngwana Mōla.

799

K34/82

97

Makello a tšea ke ba ga Mahla-
Kwana, dikgomo tša go tšwa yē-
na baile ba dihlakancha le tša
Maphuti tša tšea Makgarepedi ng-
wana Malapane. Phuti a tšea
ke baga Maebane. Motala ke
mohlankana.

Motala basadi bagagwe ke bo
Mphodi, Makgarepedi.

Mphodi ke ngwana Malapane a bē-
lēga bana bana, Marwale a
tšea ke baga Malesa, Mabua-
tela a tšea ke baga Malale.

Makgarepedi ngwana Malapane
a bēlēga bana ba Masethunya
a tšea ke baga Maebane, dikgo-
mo tša go tšwa yēna tša tšea
Mabakane, ngwana Mabakane
Monamaladi o be a tšea Mabore

799

K34/82

98

ngwana Mongale, byalo Monam-
aladi a ya ahwa Ntweng ya
1914. Papago Monamaladi yo we
elego Motala a šala a tšea mo-
sadi wa morwa wagagwe a dul-
anaê.

Ya go makatšê ge Mongale a tšea
Mongale ke gore ba rakiša seema
se barego ngwana wa rangwane
ntšee kgomo diboêle šakeng, byalo ka
dikgōrō tšê ke hlalūšibēgo ka mog-
edimu.

Napane ke mohlankana morwa
Motala wa mosadi yo Mphōdi
Makgaripedi, byalo ke yēna yo
we a goba a swanetšê go dula
le Mabore, byalo le yēna ahwa
esale lesogana.

Kakae ke ngwana wa Mphōdi

799

K34/82

99

e be ele monna wa lefatla lelego-
lo la gogoma ka setgosing.

Gona le mosadi yo barego ke Ma-
thetho mosadi yo leina lewe a se
lagagwe leina lagagwe ke Marob-
o, la Mathetho ke la dikwêrô
ka baka lagore obe a fêla a eth-
êta kg ka gore, Pudi ke hlagale-
tše buôla ka nna melôra goba
Makgwahla. Hlalolo ke gore mam-
nyadiwe.

Kwatsape ke ngwana wa Marw-
ale, basadi ba gagwe ke bo,
Mokoto, Motho Motchatgi, M-
asegabu, Makgarenyane.

Mosadi yo Makgarenyane oile a
kloga mona ngegeng e, ka baka la
bophoko, aya magakala. Baga Mo-
ngale ba molata, ba fihla ba mo-

799

K34/82

100

a moga ~~Mosa~~ ngwana, ngwana
yo we leina la gagwe bare ke Ma-
tšhē, a fihla ahwa mo naging e,
empa mmagwe yēna asala.

Mokoto ke ngwetšhi wa Nkhulukw-
ane, monna wa gagwe ke Kwa-
tšepe. Byalo ge Mokoto a tšea
ke Kwatšepe ke gone baitšē baile
ge tsoma, baga Malapane ba
hlaba ngwana wa Mongale ka
Mosebē.

Mongale are go Malapane ona le
Molato, byalo ke ge Malapane a
Kwatamiša letōlō, ke moka Mo-
lato wa fēla. Marwale are go
go Mampenyane a dute le Mokoto
a dumela. Mampenyane ke ngw-
ana yo monyane ke ngwana
wa Motswaki

799

K34/82

101

Mampenyane oile a fa ke Nkhulukwane wa mosadi basadi ka gobane yo At Nkhulukwane oile a tšea ditšon o tšea bare-di ba gagwe ke noka a tšea basadi, byalo are go Mampenyane a lebele basadi.

Monna wa Nkhulukwane oile a hwa At Ntweng ya sepatō sa Makhsipi, Mmago Mampenyane ke Motswaki Motswaki.

Mampenyane a tšea mosadi wa gagwe Teina ke Makwiti ngwana Masete a bēlēga bana ba, Malapanexoba Se-tsetse, Makgane a tšea ke ba ga Matabane ba dula Makgalane, ditšon o tšea gotšwa yēn a tšea tšea Ntibane ngwana

799

K34/82

102

Thobetsane, Makontwane, Ma-
kgope a tšea ke baga Pôpêla, dikg-
omo tša gotšwa yêna tša tšea
Maganong, ngwana Pôpêla.

Malapane basadi ba gagwe ke
Ptibanane ngwana Thobetsane. Pti-
bane a bêtêga ngwana wa ngw-
anenyana ka otee, yo we leina
la gagwe elego Mabore ngwana
Mongale a tšea ke ba ga Mong-
ale ba Kgôrô ya ga Nkhulukwane
ngwana wa rangwane nthee
kgomo diboêle šakeng.

Mosadi wa bobedi Maganong ngwa-
na Pôpêla a bêtêga bana ba
Mokgopo a tšea ke baga Ma-
umu, dikgomo tša gotšwa yêna
tša tšea Maganong ngwana Pôpêla
a etla ga rakgadi wa gagwe M-

799

K34/82 103

aganong. Makgope a tšea ke ba
ga Raganya, dikgomo tša go
tšwa yêna tša tšea Matapa ngw-
ana Mohlabe. Makanya a tšea ke
baga Tōpêla. Dikgomo tša go tšwa
yêna diile tša fetša ke kgaitšê-
di ya gagwe Madupi ka batla la
bophoko. Lekgotswane la bōna ke
Polatši.

Makonkwane mosadi wa gagwe
ke Dhokwane ngwana Masetea
bêlêga bana ba, Motlalelehu a
tšea ke baga Mabakane, a tšea
ke mosadi yo Mašweu. Dikgomo
tša go tšwa yêna tša tšea Ma-
Katsila ngwana Magomane, ke
mosadi wa Makonkwane wa bob-
edi. Makello, Mpaos a tšea ke
baga Matabane, Mohwaaloba a

799

K34/82

104

tšea ke baga Mohlabe, dikgomo tša go tšwa yēna tša tšea Maganong, ~~ngwana~~ Masete.

Makatsila yo we elego mogatsa Makonkwane, a tševago ka dikgomo tša go tšwa Mokgopo, a ka adula motseng wa ga Mongale, oile a Hoga a ya Polantane, byalo Makonkwane a boela ga Magomane a gapa dikgomo.

Tswalano ya ga Mongale le ba ga Magomane ya fela, ka baka la moredi wa bona.

Mpa ke moredi wa Makonkwane, o bēlega ke Dhokwane le yēna, o be a be etšwe ke ra-kgadi ya gagwe Makgane. A re e sale kgarebe a Hoga le Mapolantane byalo batwadi ba

799

K34/82

105

molata ba ya ba mitšā, a wa
a fihla a dula.

Kh'asane Moyene a fihla a bol-
ēla le Mpa^o mabapi le go Motš-
ea, ba kwana. Ke mota monna
a tsibisa batswadi ba mosekana
ka sebaka gore ke kwane le ngwa-
na wa lena, nyala batswadi ba
fetola Moyene gore mosekana o
ya ga rakgadi ya gagwe.

Mpa^o a botša batswadi gore mo-
nna yo we ke a monyaka, nna
a ke nyake goya ga rakgadi. Bat-
swadi bare go Moyene e tla o
nyale, a fihla a nyala ka lesom-
e la dikgomo le kgomo tšē pedi
a ba a tšea mosadi, ka mora-
gō Makgane a fihla are go
Makonkwane ke nyaka mosadi.

799

K34/82

106

waka, byalo are a wa nna re
paleššē ke ngwana o tšere ke ba
ga Moyene.

Mpa a kwa gore rakgadi wa
gagwe o tšile, ke moka a hlala ba
ga Moyene, a boela ga gabo, a
fihla are nna ga Moyene a ke
sa boela ke nyaka go apeela ra-
kgadi.

Dikgomo tša Moyene e be ba
sešu ba gapa, batswadi bare go
moredi wa bōna golukile, fêla
ditaba ke tšē wena Matgane tšē
a mosadi wa gago o tlogē naē, o
seke wa re fa dikgomo ka baka
la gore, ngwana wa rena ana
nnete, e tlare mo obōna gore
o dutšī naē, le gōna ana le bana
wa kgona o re nyalla, ka dikgom

799

K34/82

107

o tšā moredi wa gagwe.

Matkgane a tloga le Mpaoo, e ka batswadi e be ba tšā, mosadi a ya a dula ngwaga ka o tee, byalo ka ngwaga wa bobedi a tloga, le mowe a itlgo ba se motsebe. Ma-kgane a šitwa go boya ga Mongale ka gobane a batla ba a mogêla dikgomotšā gagwe.

Ka go rialo tšwalanō ya ga Mongale le ba ga Matabane e swanetše go fêla, a re tse bana ba Matkgane yo mongwê a ba le pelo ya go gopola gore ga Malome go gōna a ya a tšea mosadi.

Kgōrō ena ya Mampemane e b-
uša ke ba ga Kgōrō ya ga Nkhulukwane, ka gobane monna wa Nkhulukwane ke mogolo, byalo

799

K34/82

108

ngwetši wa tšh Nkhulukwane yo
mogolo ke Maruale, ke yēna yowe
a swanetšego go bēlēga Kgori.

Ke ba bina kgon o, en pa bano
fapana ka dikgōrō, fēla moleseto
la bōna ba rēta le rēto ka let
ee. Le rēto la bōna la le loko
ke le, re tšwa mogotsweng ga Ma
mphela molepeledi wa go kganya, a
ke kganye go bōna badia, ke molepele
di wa kgale, ke rena bathwana
ba ga gadiagae, na ga ke ija a
ke bone ke motho, ke bōna ke mo-
kgaritswane se manama le bōto. Re
boya Matobolong a magolo marōthe
phoka.

Ditaba tšena di laudišitšē ke
Mabotheto ngwana Mongale obe-
legile gana mo nageng e, mphatho.

799

K34/82

109

wa gagwe ke Melau.

Kgōrō ya ga sebaše batho bana ba
bina tlou.

Madipela mosadi wa gagwe ke Ngw-
ana Pholo a bēlēga bana ba, Maša-
kwaneng, bhenche, Morongwe, Mpo-
mo le Lekapa. Mpono oile a
tšeiwa Mapulaneng a eya ga ra
kgadi ya gagwe. Morongwe a tšea
ke Hwebeane Moakamela ka go
a piša. Lekapa a tšea ke baga
Mašumu.

Mašakwaneng mosadi wa gagwe
ke Mampheng, wa bobedi ke Ma-
bēlēakgopeng

Mampheng a bēlēga bana ba
Letswena, Morongwe, Motšati
le Mokere. Byalo Mampheng ke
ngwana Sokane. Morongwe a

799

K34/82 110

a tšea ke baga Malapane e noba batho fêla. Motsatsi a tšea ke mosadi Magatikele Thobetsane Mafofo Bana ba Mabêlêakgopeng ke bo Setimêla, sehwagae goba Thaga bolokwane, sejabaledi, Mabelô Mamotkhubu le Mpomo.

Mpomo a tšea ke baga Moraba, sejabaledi a tšea ke baga Mašumu a e ya go a peêla rakgadi wa gagwe Lekapa. Mabelô a tšea ke baga Morei. Mamotkhubu a tšea ke baga Mabakane.

Bhenchi basadi ba gagwe, enpa a ka a tšea mosadi, oile a šegêla Mabêlêakgopeng, ke mosadi wa mogolo wa gagwe. O bile a hwa a sena mosadi.

Mampheng a tšeiwa ka dikgomo

799

K34/82

111

tš'a go tš'wa Morongwe. Mabêlê a ky-
openg a tš'wa ka dikgomo tš'a go
tš'wa Mpomo. Ngwana Matsie ka
dikgomo tš'a go tš'wa Lekapa.

Setimêla a ya a tš'ea mosadi
ga Malome gagagwe ga Moyene
leina la mosadi ke Môre, bana ba
gagwe ke Mpomo le Thagabolokwa-
ne.

Mosadi wa babedi ke Mokgatšon-
gwana Maseôkama, yêna a nang-
wana ke moopa, dikgomo tš'a
go tš'ea yêna ditš'wa Mabelô.

Thagabolokwane mosadi wa gagwe
e ke Mosepôre ngwana Rakgwale
dikgomo tš'a go matš'ea ditš'wa
Sejabaledi.

Chikinye mosadi ke Mapule ba-
na ba gagwe ke bo, Ntefane Sibiri

799

K34/82

112

Lekgantlêlo, Mosekwene Mokoto-
lome Motkgêsi Malesehlane Ma-
kgalwa.

Ntefane mosadi wa gagwe ke Ma-
pule bana ke bo Matsebe a tšea
ke baga Magomane. Mamocha-
bo a tšea ke baga Sekgobêla.

Ngwana Makiê monna wa gagwe
ke sema byalo bana ba gagwe ke
bo, Nthape, Maitse a tšea ke ba-
ga Iselane, Matsatši a tšea ke
baga Rachosi, Morongwe a tš-
ea ke baga Magomane. Maleseh-
lane a ka a tšeiwa ka baka la gore
obe ana le bolwetši bya dihwakwa
dihwakuwa.

Sejêto sa bôna sa leloko ke sena
Sebašê ke motubatshe moka mo-
šega Mohlakwana wa ra phô-

799

K34/82 113

gōle, re boya Iswetla ga ra Ma-
pulana, Iswetla re isa moanō
re boya tubatse mohlake mohlak-
ka marōle. Matla maramaga mae
e ka ke a nonyana, tubatse ra
gasā phodi e tšoga e namile ra
Kga morōgō.

Ditaba tšena tša Kgōrō ya ga
Sebašē dilaudisitšē ke Mabêlêa
Kgopeng, o belegile ga namonage-
ng e, motong wa maubeng, noka
ba enwa seduma. Mphatho wa ga-
gwe ke Mel Mangana.

Kgōrō ya ga Sokane ke ba bina
ntu, ke gone ke batho ba tee le baga
Moqene ke gone papago bona ke
Salane, byalo mosadi wa gagwe
e yēna a ba motsebe, ba tšeba
ba swae fêla.

799

K34/82 114

Sokane ke ngwana wa pele, Moyene ke lekgothwane.

Sokane mosadi wa gagwe a bamo-
tsebe, fêla ba tseba morwa wa gag-
we Kgokgola basadi ba gagwe
ke Mapholo, Maletsolo le Seth-
akgale, Byalo bana ba Salane
yo mongwê ke Dhethane, ke g-
ore ke yêna yo we a gobêlêga
Kgokgola.

Mapholo ke ngwana sekôkôtha
a bêlêga bana ba, Motsatši, Se-
kêtu le Mothoka. Motsatši
a tšea ke ka Katsebele Masum-
u, sekêtu o ile a hwa a se-
šû a tšea mosadi, Mothoka
a tšea ke baga sebela ke
batho fêla.

Maletsolo o hwile a sešuba

799

K34/82 115

le ngwana, He ngwana Mokabi.

Sethahale ke ngwana Makaya
bana ba gagwe ke, Nyabanyaba,
Mahlabirwa, Mapule a tšeiw
a Phalaborwa, Maphefô a
tšea ke baga Matgopa.

Thethane papagwe ke Seële, mo-
sadi wa Thethane ke ngwana Sekô-
kotle bana bagagwe ke Motsatsi,
Malesehlane, Kgokgola, Kgasane
Molewane Makemangwedi.

Motsatsi a tšea ke Mamogagane
Mašumu, ke gore Mamogagane
ke papagô Katsebele ka gorialo
ke gore Motsatsi mosadi wa
Katsebele obe a e ya ga rakg-
adi ya gagwe Motsatsi.

Kgasane mosadi wa gagwe
ke Makoma ngwana Matibidi

799

K34/82

116

Molewane a tšea ke Mokana
wa tau Pōpēla. Matema ohwi-
le e sale Kgarebe. Mangwedi a
tšea ke baga Sūai.

Seale Seēle mosadi wagagwe
ke Phiri. Byalo gotloga mowe
a ba bātsebe, ba šetšē bano tse.
ba fēla maina abōna.

Ge'ba etheta ba etheta ka
leina la makgalo wa bōna m-
kōlōkōtō bare, ke rena baga
šōkane ke a mokōlōkōtō e kaba
wa kgomo ekabe re fofotšā.
Sešetō sa bōna sa lelōko
sa tla hlagišwa ka le naneo-
ngula Kgōrō ya ga Moyene.

Sūai byalo go hlalošwa le na-
neō la Kgōrō ya ga Sūai. Kgōr-
ō ena ke ba bina tloa. Kgōrō

799

117
K34/82

e na bane ke ba Kgōtsoke byalo
ba Kogetshe mowe ba ipitsa ka
gore ke ba ga - Saai.

Litaba tša bōna ba ditseba go
kloga ka Mallē yo we mosadi
wa gagwe elega Mankēle, banab-
a gagwe ke Machobane, e noba
yēna ngwana yo ba motsebaga
motsebago.

Machobane mosadi wa gagwe ke
Malešepa bana ba gagwe ke, Ma-
kwale, Phutheng, Masotša Ma-
rwai Mankēle o hwile e sale
kgarebe. Moya a tšea ke baga
Mabakane, Mankēle o be a lo-
šitšwe ke baga Mankgēle. Ma-
kgomo a ya kubula ntlo ga Ma-
nkgēle dikgomo tša go tšwa yē-
na tša tšea Maowase.

799

K34/82

118

Dikgomo tša gotšwa Moya diile tša tšea ke baga Magomane ka gobane obe a tšea ke bōna, ke moka a hlala.

Phutheng mosadi wa gagwe ke Maowase, byalo phutheng a ya ahwa ntweng ya Mathsipi. Bana bagagwe ke Nkiti, Malope, Nkeko a tšea ke baga Zorose, Mokgadi a tšea ke baga Mahlō, Matlwane a tšea ke baga Mokgotho.

Mohlōlogadi yo Maowase o ile a še gēla ke Masotsā, byalo Marwai le yēna ebe elekgope, a bolēla le Maowase ba kwana, ele gone w. a tšeba ga bote gore o dula le mogole wa gagwe Masotsā.

Ka tšatši le lengwē ba ile ba enwa byalwa ga Malesa, Ma-

799

K34/82

119

sotša a hlaba moratho Marwai
ka mphaka, a napa a molaya. Ba
moswara, ba moiša Keydsdorp
a fihla a chaba, a tla a se
sadula gae, a phela ka godula
thabeng.

Mapōdisa ba tšupa le tolo lago
monyathela byalo ba seke ba mōna.
Ka morago ba botša Kgoši gore b-
atho ka mota ba swanetse go
tšwa le tolo.

Morena Mohlabe a fihla a tla
maowase gore re botše gore mo-
nna e go kae, byalo mosadi a re
a wa, le seke la ntia ke tla
le šupa yēna. A re gobōna
sepelang gae, e tla re ka mosw-
ana ka morago ga dijō letle
le raranteng la matsebe ke tla

799

K34/82

120

mofovaforanchetša ka go mopya-
ya dintu.

Ka moswana phalafala ya lla, ba
nna le mapodisa ba kgobakana kgoro
ng ya mošate, ba laola matsolo
gore a dikuluše le rarane la
matsebe. ba fihla ba dikuluša
ya ba mosadi yēna o šetše a ši-
tše tša goja.

Ba thuma byalo ka ge ba ts-
on a diphôôfôlô, ba mohwetšana
monna a e tutiša, ge ba šetše ba
le kgaufoi le yēna, a tšoga bya-
lo ka phuti, a fihla a tšwa
ka gare ga banna, ba morakiša
a ba šia.

Sa go hwetšana o ēne sako a
ler na botlogelo. ba ile ba mole-
šetša, a tebala a fêla a rōbala

799

K34/82

121

Ka ~~fa~~ gare ga sešego, ba boêla
ga mosadi, mosadi are, lere gare
ga bošego letle letla mohwetsan-
a a le ka gare ga sešego. Bošeg-
o ba ya ba mohwetsana a robehe
ba kgona ba maswara.

Go kwagala gore baile ba moi-
ša ~~Quint~~ Quillisklaaf, are go
fikla mowe, a fikla a êpa le-
bitla, are kowa a tšene, ke mo-
ka ba mophušetša a sa phela
ke moka ditaba tša fêla.

Makwale mosadi wagagwe
ke Mangwedi ngwana ~~Sokane~~
a bêtêga bana ba, Ntlaišeng,
Kgolane, bašemanyana ba bung-
wê ba ile ba hwa esale ba ba
nyana. O be a noba le bana ba
bahlankana fêla.

799

K34/82

122

Mathepe goba Letkgolo mosadi wa
 gagwe ke, Manoka ke ngwana
Kômana a bêlêga bana ba, Mohw-
ela, Kgake, Mpe ke bahlanhana
 banenyana ke ba Mokgadi a tšea
 ke baga Marobêla Lesasa, dikg-
 omo tša go tšwa yêna tša tšea
Molotai, Matšwele a tšea
 ke baga Mašinye Magaga, dikg-
 omo tša go tšwa yêna tša tšea
Mphôdi. Mohwela ke mogolo
 wa bôna, byalo yêna oile a
 tšea ke baga Sebopa-Mabu, dikgo-
 tša go tšwa yêna tša tšea Mamabu
 ngwana Kômana.

Molotai ke mosadi wa Kgake
 a bêlêga bana ba, Phokwane
Mmamae le Malebogo. Mmama-
e a tšea ke baga Marobêla

799

K34/82

123

a e ya ga ra Kgadi wa gagwe Mo-
Kgadi.

Molaudiši wa ditaba tše tša
Kgônô ya ga Kgatoka (šaci) ke
Mangwedi nguwana šokane, o bele-
gile mo nageneng e, ka šaleng, noka
ba e nwa mphahlaneng, mphatho
wa gagwe ke Matuba.

Serêto sa leloko, ke batubatsi
baka mošega mohlakwana wa ra
phôgôle, x rena re boya phalaborwa
bolla noto, bya lla theko bošele, Ph-
alaborwa re iša Moano, re boya
tubatsi tletlolo, tubatsi ra ga-
ša phôdi e a nama ra toga
re Kga morôgô.

Kgônô ya ga Mašilu. Dita-
ba tša yôna ba ditseba go tloga
ka Kgabe, yo we mosadi wa ga-

799

K34/82

124

gwe elego Matšie ngwana Kôm
ana, a bêlêgar bana ba, Madintš
 a tšea ke baga Mokgotho, Pišane
 ke wa le rato fela. Makabyela
 a tšea ke baga Ra choš. Maseg-
abu a tšea ke ba Kubyaname.

Dikgor o tša gotšwa Kgabedi
 ile tša tšea Maneeng.

Matolong, ke le kgathwane. Mos-
adi wa gagwe ke Maneeng a bê-
lêga bana ba, Moloi, o be a noba
 le ngwana wa Mošemanyana ka
 otee.

Moloi mosadi wa gagwe ke Modu-
pi ngwana a Maphefo ngwana a
Modupi,

Moloi mosadi wa gagwe ke Maph-
efo ngwana Sokane, mosadi yo
 a ka a ba le ngwana.

799

K34/82

125

Kopeledi ke ngwana Maphêru (Jho-
betsane, monna wa gagwe ke Mat-
olong a bêlêga bana ba, Madisane
a tšea ke Mphšane Mokgotho.

Maphale a tšea ke baga Sekgobê-
la ke Mabokachabe, dikgomo tša
go tšwa yêna tša tšea Ntsee ny
wana Motšelle. Letšema a tšea
ke baga Rachosi, dikgomo tša
go tšwa yêna tša tšea Ntome ny-
wana Mašilu. Ke ngwana rang-
wane ntšee kgomo diboêle šakeng.

Nyakale ke wa mohlankana.

Mahôdu ngwana Maphêru a bêlê-
ga bana ba, Mamentšhe, Mathaba-
the o hušile a sena mosadi, fêla
obe a lošitšhe mosadi ngwana Mohofe
byalo a hlala. Madintšhi a tšea
ke Matšhie a e ya ga rakgadi.

mašilu ke ba bōna phuti! 26

799

^{K34/82}
 Serēto sa bōna sa leloko, bare
 ba boya bokone bya manakana tša
 pudi, se bōne nakana tša pudi go
 batagana bolwane ka gare bogōna.
 Ba boya lee legolo bofologa tšie.
 Ditaba tšena dilaudišitšie ke N-
 tsee, a bêtêga mo nageng e, o bele
 ge Phalaborwa, mona otlile fêla
 ka baka la go tšetwa. Mphathowa
 gagwe ke Matšie

Kgôrô ya ga Magomane, batho bana
 ke bathoka. Bana ke ba sina Pha-
la, empa mowe ba tšwago ba tš-
 wa ba kina Marabe. Byalo bare
 go fihla mo bare ba kina Phala.
 Bare Kgogotswadi ya bōna ke
Ngwantswatweng basadi wagagw-
 e ke Masekgobêla a bêtêga Kgo-
mo-swana a be a e theta ka gore

799

K34/82

127

Kgomo-swana ya mehloto, Kgomo swana ya boditai o khata, ke sereto sa gotšoma. Ka morago gwa bêtêga setulake sa ra phôgôlê mese mesetla banyana. O Keile a ya gotšoma a le noši, a fihla a bolaya dipôôfôlô, byalo a chuba hlaga, hlaga ya aparêla lefase la ga Mohlabe ya chuba metse le mašaka a dikgomo le a dipudi.

Kgoši ya ncha dira tša molata, Kudu ka gobane e be ba sa tsebe gore go chubile mang, ba lata ka mowe hlaga e tšwago, ba mohwetsana a dutši moššeng, ba fihla ba molaya, ke moka ba boêla mošate goba ga gore se mohwetsane se bolaila ke mang, ke setulake, ke molato wa fêla.

799

K34/82

128

O huile a šile ngwana wa mohl-
ankana bare ke Malahlêle. Malahlê-
le a tswala Mphatane, Lealath-
opo le Segafi, Namphereng ke Kg-
aitšedi ya bōna. Byalo yo Kgaitšē-
di ya bōna a ka a nya diwa.

Lealathopo a tšea mosadi o we
leina la gagwe elego Maseriri, ka
moka bana ba Malahlêla batla
ba dula lapeng la moratho.

Lealathopo a bakiša Mphatane bo
gōši a re Kgōši ke nna, Mphatane
a gana go kwa taba e we. ^hByalo
batlo ba kgobakana go bōna phapan-
ō ya bōna. Mphatane are ke maka-
tša ke moratho waka ore, nna
kere go yēna thōbēla, byalo nna
taba e we ya nchita.

Lealathopo a bolēla gore ke nnete

799

K34/82

129

ditaba dibyalo, ka baka la gore ke bana baka kamoka, kenna ke ba fepago. Banna bare ga goile gore wa tšea mosadi pele, kgoši ke mogolo wa gago, taba e e lego gona wena o swanets'e go ba bōtsa mohlantšea ba tšea basadi gore ba gofê kgomoya mo o ba fêpa. Monna a dumela ditaba tša fêla.

Mphatane a tšea mosadi ngwana tšokwe bana ba gagwe ke kgomo-swana le Sekhusomane.

Lealathopo mosadi Maseriri a bêtêga Natala mohlantšea Segafi mosadi wa gagwe Mama-sego ngwana Moakamela a bêtêga a Mphahlêlê, Mphahlêlê a bêtêga Lekgadimane o ile a hwa ka dipalo tša 1914.

799

K34/82

130

Basadi ba gagwe ba šala ba dutšai
le moratho Mabeta. Maina
a basadi ke Matgapa ngwana
Moakamela le Matsebe ngwana
Sebaše.

Ba we bo ngwanabo Lealathopo
ba ncha kgomo ba molefa mab-
api le golediwa ga bōna, kgomo
e we leina la yōna ke Manak
a dithsethane. A tšea kgomo
e we a ya a tšea mosadi Mak-
opole ngwana sekgobela ke mosadi.

Makopole a bēlēga Masete, M-
pyayakwapa, mašala, Mere-
kisi kgatšedi ya bonce Maita.

Mosadi wa pele wa Mphahlēle
ke Seboke, Seboke a bēlēga
Matšatšai, Dimpampa, Mogale

799

K34/82

131

le Sebeu.

Dimpampa a tšea mosadi leina
lagagwe Mokgadi ngwana Byane.
Bare ke Mokgadi kelapa go lema
go ja ke phala le masumi. A bē-
lēga bana ba, Mogale, Seebu, M-
akatloga ke a mohtlō ka tloga
ke lopa bangwē. Katšiši, Nkala
Motsatši, Mantsana ke a masila
kgoši ya go buša dibatana bangwē
ba buša batho, le ~~kgothwane~~ ke
Lepediaya ke ngwana wa Seboke
byalo ngwana yo, o kile are go m-
magwe ka ngwaga wa tlala, are
mmame ke bōne mogo wa go bu-
tšwa, fêla mowe mogong go tšena
nozi, byalo ka gobane mogo o we
o lumiša mala, byalo ke ragore
ko tšeng ro rafa, mmagwe are,

799

K34/82

132

a rie ngwanaka, ke moka ba ya, ba fihla. Morwa wa gagwe a namêla gôdimu, mo kgokola a šala a dutš'i fase. Morwa wa gagwe a thōma go rēmêla nozi a ba a e thula, a bōna dimapō, are mmanele wena namêla gôdimu, ke le neetš'e dimapō. Ba itš'e ba sa rapile semapō ka setee, nozi ya tš'wa ka phagong, ya ba loma, ba wa fase bedi ga bōna ke moka ba hwa.

Taba ena a se dinōmwane ke thešo, ke gore ngwana o be abōna, bana ba bō ba šitegile, byalo a gopola gore ba tlaya barafa nozi bana batla ba phologa.

Lealathopo e be ele monna wa lebelō kudu, byalo e be barege

799

K34/82

133

ba e ya go tsoma dinare, bare mow
e ba dihwetsanago ke moka ba du-
la fase ka dithunya.

Ba morome gore a kitime a yo
dihlokgga, ge a dihl dihwetsana ore
êpêla Chongwa morwa Moloto wa
Choma, ke moka a chaba ka lebelo
a libile kowa ba dutšego gōna a
fihla a tšena gare ga bōna. Dina-
re ka morago dia morakisa, byalo ge
difihla mowe ba dutšego ba thōma
go dithunya.

Serêto sa bōna sa leloko bare,
ke бага Magomane ke ba kgalaka
ara marumu magalefa a e a
thekeng, makuba mmele. Rena
re boya bokgalaka Iswetla ga ra
Mapulana.

Ditaba ke dilaudišitšê ke Dim-

799

K34/82 134

pampa Magomane, o belegile ga namo naging e ka Saleng, mpha^htho wa gagwe ke Matuba. Yena Dimpmpa o e theta ka gore kenna Dimpampa le gotso^ga bosego ko pho^bba Maraka dirapeng tša batho. Go pho^bba pho^bba ke gore hlat^ošo ke golebella, ka morago ga go bōna ke gouts^wa.

Dimppampa ore ditaba o ile a laudišetsā ke Segafi Magomane yo we mpha^htho wa gagwe e bego ele Makwa (madikwa). Byalo yena Segafi tša-tšⁱ la lehu lagagwe, o ile a botsā barwae, are se pelang lo bitšā Dimppampa, bai le ge ba etla go mpitšā, a šala ahwa.

Ke ile ge ke fihla mokgalabye a tsoga, are, go lukile ge gotlile wena

799

K34/82

135

ngwana wa mogolo waka, o šale o
lebelešše bana baka, byalo šalang, Kem-
oka a hwa la bobedi.

Mokgalabe yo šegafi e be ele ngaka
byalo a rutile Dimpampa bongak-
a, le morwa wa gagwe Matkhafame
a morutile, empa bongaka byogo-
lo bona le Dimpampa ka baka la go-
hloka mereba.

Kgôrô ya ga Lokweng, Kgôrô ena
ke ba bina phuti, Molaudiši wa
ditaba tša Kgôrô e ke Maphaše
ngwana Mokgahla, yo we a tšerego
ke бага Lokweng. Mphatho we
gagwe ke Matšie, o belegile gana-
mo nageng e, kowa Ntswaneng.

O ile a tšea ke Madome Moyene
byalo a hlala a tšea ke Mphele
Lokweng, yo we papagwe elego le

799

K34/82

136

gêdimu.

Le naneō la leloko ba tseba Kudu go tloga ka Legêdimu, fêla leina la papagwe Legedimu bare ke Mabine mosadi wa gagwe ke Mojasagwê ngwana Mogôfe

Mabine mosadi Mojasagwe a bêle ga bana ba Morenthane, Masegwane, Magatswane se Khafu, magatswane Mogolo wa gagwe ke Sekhafa Mphole, dikgaitšedi tša bōna ke Matsiē a tšea ke baga Makgopa, Masumu a tšea dikgon o tša go tšwa yēna tša tšea a difele, Kegore diile tša fêla ka golefa melato, Masumu ke leina la mosadi yowe dikgono tša go tšea yēna ke ngwana Mogofe. Bualo mosadi yo obe a loye Kudu le goutsua, a ba ahua a

799

K34/82

137

sena ngwana. Ghwene a tšea
ke baga Maile, Dikgomo tša go tšwa
yēna tša tšea Maphurane ngwana
Mokgahla.

Legêdimu mosadi wa gagwe ke ng-
wana Matene (Makgôbôtlwane) lena
ke leina la leêpana, ka baka la gore
mosadi yo we o be ana le butšwa (Bo-
bobodu). A bêtêga bana ba, Phirima,
Zekgowa ke bahlanwana, basetšana ke
Mankotšane a tšea ke baga Ragany-
a Mapobetsa, le Mamochabo, a tšea
ke Madimanyane Mathake.

Phirima (Mpuru) a tšea mosadi
ka dikgomo tša go tšwa Mankotšane
leina la mosadi Mabopane ngwa-
na Sebatane ke ngwana wa ma-
lome wa gagwe.

Zekgowa a tšea mosadi ka dikgomo

799

138

K34/82

tšá go tšwa Mamotchabo leina la mosadi Malephaka ngwana Raganya, o huile a sena lengwana.

Phirima mosadi Mabopane bana ba gagwe, Matkgoba, Mogokgô, dikgaitšedi, Matshuhu a tšea ke baga Raganya a e ya ga Rakgadi wa gagwe. Mperere a tšea ke baga Moyene ke batho fêla. Mapule a tšea ke baga Malatši ba ile ba monyala ka kgomo ka etšee, e we leina la yona elego Mabulane.

Mosadi wa lekgo wa wa bobedi ke Lwane ngwana Raganya a e ya kubulantlo, yêna a bêtêga bana ba, Mpumu, Masedise a tšea ke baga Madike, le Kgothwane Mokgadi a tšea ke baga Selema-tsela.

799

K34/82

139

Serêto sa gabô sa leloko, ke rena
 ba kone ba manakana tša puidi, seb-
 ône nakana tša puidi go batagana bo-
 lwane ka gare ba gôna. Rena re
 boya Madikadike le Mametsê molapo
 matlagadi, bana ba nuke le mogôši
 le mametsê, ba ba boyago le sekana
 la ga Maepane le seka balala le
 seka patše ka mabomo. Re boya tla-
 pa le legolo lekane mabye maramaga
 mabye madula a chentse, by mab
 ye madula ke dikgoši.

Kgôrô ya ga Malesa leloko la bôna
 Kgôrô ena ke ba bina Chweni^{Tau.}.
Mokgalabye yo Polase o ile a tlo-
 ga - Seuleng ana le mosadi ka o tee
 a finla a dula Hlabine, a bêtêga
 bana ba bararo ba masogana. Pap-
 ago bôna a hwa, ba šala batlaga

799

K34/82

140

ba ya ba dula molokwa, byalo ba
 tloga Molokwa ba tla ba fihla mo go
 Mohlabe ele masogana a mararo,
 ba latela makgolo wa bona Ma-
 tuding Moutkamela, ge ba etla ebe
 ba ena le mmabona Selematsela
 le lengwê leina ke Motlatšo, Mo-
 golo wa Polase ke Morati, o ile a
 hwa kaga Mokgatho.

Madithokolo ke moredi wa Di-
 takatata, go we papagwe elego M-
 orithi, byalo bana ba gagwe ke
 bo, Thobisi, Pokisi, Masome, Kgw-
 adu le Kgasane.

~~Mogolo wa Morithi ke Selemats-
 ela mosadi wa gagwe ke~~

Selematsela ke mosadi, bana ba
 gagwe ke bo, Seriri Masie, Maseh
 diKgaletsedi tša bōna ke Nakedi, le

799

K34/82

141

Mampheng.
Nakedi a tšea ke Ramapulana
Sekgobêla, dikgomo tša go tšwa yêna
a tša tšea Manyane ngwana
Makgobatlou, leina la gagwe la boga-
di ke Mogale monna Seriri.

Mampheng a tšea ke Setibe Sekgob-
êla, a hlala Setibe a tšea ke Ma-
kgwahlang Sebatana, dikgomo tša
go tšwa yêna tša tšea ke Setibe,
ele gore dikgomo tšewe Setibe a gony-
ala ka tšona diile tša tšea Matlo-
u ngwana lewele monna Masie, Byalo
Masie are go hwa moratho Maselo
a šala a mošegetshe.

Makabyela a tšea ke Kgolwanyane
Selematšela, dikgomo tša go tšwa
yêna tša tšea Lekgadimane ngwa-
na lewele, yo we ke mong mosadi

799

K34/82

/42

wa Maselo, a tšea mosadi wa bo-
bedi Marwale ngwana Mongale.

Mokgadi a tšea ke baga Dipôrô.

Moropane dikgomo tša go tšusa yê-
na tša tšea Manyele ngwana Selema-
tela, Chwene a tšea ke baga Mo-
kgotho Masekou ke mokgomana.

Ngwana wa Letgothwane, a tsib-
iwe ka gobane Mariti oitše gohwa
ke moka mosadi a tšoga ga Mokgotha
a ya a dula Mapulaneng.

Thubiš mosadi wa gagwe ke ngwa-
na Magabe, o ile a bêtêga ngwa-
na ka o tšee leina Polase. Byalo
a hwele e sale yo monyana.

Pokisi mosadi wa gagwe ke Maba-
reki ngwana Setgobêla a bêtêga
bana ba, Mokola le yo mongwê wa
moetšana, empa leina la gagwe a

799

K34/82 143

le tšebe, empa oile a tšea ke baga
Mapitsāpedi ka ga Mokgotho.

Mokola mosadi wa gagwe ke ngwana M-
ahlakwana, a bêtêga ngwana ka otee
byalo a hwa e sale yo monyane.

Kgašane oile a hwa e sale lesoga-
na, le mosadi a sešua a loša.

Ntekwane mosadi wa gagwe ke ngw-
ana Motsee a bêtêga bana ba Phu-
pu, Matsiê, a tšea ke baga Moyene
Madome

Ngwana Motseô a bêtêga bana ba
Polase, Ntekwane Kgaitsêdi Ma-
leleme. Mokgekolo yo we Motseô
ba ile ba moswarella ka tlala, byalo
ge a okwa tlala a ya a hwetsana
mopupudu go mopudu, a namêla a
ša, o ile ge a fologa, a dula the
titong ke moka a hwa.

799

K34/82

144

Seriri mosadi wa gagwe Manyane a bêtêga bana ba Môre a tšea ke baga sekgôbêla. Thoko a tšea ke baga Lokweng. Mankitipana e sale kgarebe, Masepa le Mosekgêletšô ke bahlanšana Maselo Matlou ke mosadi wa mogolo wa gagwe o diômôšegêla, A bêtêga bana ba, Chwene a tšea ke baga Mantluru, Mamabu e sale kgarebele Mohwatseleng.

Marwale a bêtêga bana ba Motla lepula le Bobete.

Phupu mosadi wa gagwe ke Matsiê ngwana Masala a bêtêga bana ba Khasane, Mokgadi a tšea ke baga Moyene a e ya ga Rakgadi wa gagwe. Ntekwane le Seêle.

Mosadi wa bobedi wa Phupu ke Maleêma ngwana Madike, a bêtêga

799

K34/82

145

ngwana ka otee Dhakadu.

Ntekwane oile a bolaya ke mogolwane Kgasane ka sekala sa mogoma.

Mosadi yo Lekgadimane ngwana hwele ke mosadi wa Maselo ke moopana ngwana.

Kgosi ya bōna ke Seriri ka gobane ke ngwana wa Selematsela wa pele. Sereto sa bōna sa leloko. Ke baga Malasa kgolo le bapala ba boyago Sealeng Iswetla ga ra Mapulana.

Ditaba tše dilaudisitše ke Seriri yo we Mphatho wa gagwe elego lengana.

Kgōrō ya ga Saai, yena a sekgōrō ya ga Kgōtsōka byalo kamo ke setšhe ke hlalositše ditaba tša leloko la Kgōrō ya ga Kgōtsōka.

799

K34/82 146

Mathepe mosadi wa gagwe ke Manoka a bēlēga bana ba Mokgadi, Mohwedi Matšwele le Mpee. Mokgadi a tšea ke baga Marōbēla. Mohwedi a tšea ke seoto Sebopa-Mōbu Seotlo, dikgomo tša go tšwa yēna tša tšea Mamabu ngwana na Kōmana. Matšwele a tšea ke baga Mašinya, dikgomo tša go tšwa yēna tša tšea Le thōbō ngwana Mohōfe.

Mpee Mosadi wa gagwe ke Le thōbō a bēlēga bana ba Mohwela, Le swene, Mamotsake, Mamaila le Shibedi. Mamotsake a tšea ke baga Mohōfe, dikgomo tša go tšwa yēna tša tšea Matšomo ngwana Pōpēla. Mamaila a tšea ke baga Mahlakwana dikgomo tša go tšwa yēna tša tšea Maserōka ngwana.

799

K34/82

147

Rakgwale.

Mohwela mosadi wa gagwe ke Malehu ngwana Mašumu o ile a tšeiwa ka dikgomo tša go tšua Mamotsake. Byalo Malehu a bêtêga bana ba, Mamotsake, Mpee, Motšatši, Mokgadi le Mapule.

Mamotsake a tšea ke baga Moyene dikgomo tša go tšua yêna a tšaka tša tšea motho. Motšatši a tšea ke baga Morei, dikgomo tša go tšua yêna tša tšea Mamogale ngwana Mohlabé. Mokgadi a tšea ke baga Thobetšane. Mapule o hwile esale Kgarebe.

Lešwene mosadi wa gagwe ke Matšomo ngwana Mašumu, a bêtêga bana ba Mohwela le Malekobane.

Mosadi wa Mpee wa bobedi ke M-

799

K34/82

148

aseerôka ngwana Rakgwale a bêtêga bana ba, Dingwati, Lethôbô, Manoka le Nkala, bana ba ka moka ga bôna e sale ba banyana. Dingwati le Nkala ke bahlankana.

Thebedi ana mosadi, papagagwe Mpee oile gohwa ke moka a šegêla Maserôka ngwana Rakgwale kemoka ke yêna mosadi wa gagwe.

Kgoši ya Hgôrô e ya ga šaai ke Mohwela ka baka la gore ke ngwana wa Mpee wa pele. Ke ba bina Hou. Serêto sa gabo sa leloko bare, a gee a gee selote watta, o tla mošutellô o tla le dikgomo le batho. Rena re boya tubatse tletlolo, tubatse ra gaša phôdi e a nama ra thoga ra kga morôgô.

Ditaba tšena dilaudisibê ke Malehu

799

K34/82 149

ngwana Masumu yowe a tšerego
ke baga Saai. O belege ga namo
nageng e, Mphatho papagwe ke Makgau.

Kgōrō ya ga Nkwane, Kgōrō ena
ba bina Nane. Ae nane o la leloko
la bōna le thōma ka Mokōbō.

Mokōbō mosadi wa gagwe ke Mokgo-
mōle ngwana Makōkōrōpō, Byalo pap-
ago Mokōbō ke Kutupu mosadi ke R-
alekōbē ngwana Makōkōrōpō, mosadi
wa bobedi Mmammonare ngwana S-
aai. Mmago Kutupu ke Maribe
papagwe ke Mule.

Maribe goba Nthokgo bana ba gagwe
ke Kutupu, Mamodipa a tšea ke
ba ga Makwale, Mamosetlane a tšea
a ke baga Sōdi.

Kutupu mosadi wa gagwe Ralekōbē

799

K34/82 150

ngwana Makôkôropô bana bagagwe ke Matlapa, Phušumane, Motigwa-tšane Kguitsedi ya bôna Mamodipea a tšea ke baga Monyela.

Mosadi wa bobedi Mamonare ngwana Saai bana bagagwe ke, Seletšhe, Madome, Motšatši a tšea ke baga Mgabê. Kgêrêtlane a tšea ke baga Môla. Konkong a hwa e sale yo monyana.

Mokôbô mosadi wa gagwe Mokgomôle ngwana Makôkôropô bana bagagwe ke, Kutupu, Motseri, Mapalane, Makgogudi, Makgope, Madibê, Lee, Masabane, Swane.

Swane a tšea ke baga Mangene, Byalo bana ba bantši ba ile ba hwa e sale ba banyana. Gwa šala go phela bana ba bararo Kutupule

799

K34/82

151

Motseri le yêna Swane.

Phušumane mosadi wa pele ke
Ntabo ngwana Lokweng bana ba
gagwe ke Magatswane le Mule.

Mosadi wa bobedi ke _____ ngwana
na _____ bana bagagwe ke

Seêto sa bôna sa leloko, ba boya
Motsane hlapatsa morôle, Motsane
bodiša ka Mahlô hlapatsa, Marôle
naga tša bo Mašopo a kgapele a
ngaketsi, ngwetši wa pane dula
onye, ga gona hlare sa go chirela
ngwetši, hlare sa nthse ke se-
lwana.

Molaudiši ke Phušumane ng NK-
wane yo we a bolatsêgo mo, m-
phatho wa gagwe ke Matuba.
Yo mongwê ke Mokgômole ngw.

799

K34/82

152

ana MaKōkōrōpō yowe a tšerego
ke baga PKwane, le yēna Mphatho
wa gagwe ke Matuba. Bēdi gabō-
na ba belege ga namo nagenge.

Kgōrō ya ga Mathake, Ditaba tša
le naneō la Kgōrō ya bōna ba ditse-
ba gotloga ka Mokopodi.

Mokopodi mosadi wa gagwe ke Malai
ngwana Mokgotho, bana bagagwe ke
Mogobōē, Madimanyane, Moko, Mak-
bonyane, Matsobane. Malebonyane
a tšea ke baga Masete, dikgomo
tša go tšwa yēna tša tšea Mokga-
di ngwana Maphōru. Matsobane
a tšea ke baga Byane.

Mogobōē mosadi wa gagwe ke Mokg-
adi bana bagagwe ke, Mokopodi, P-
Kgwedi, Matale, Makaše le Phēlēph-
ēlē.

799

K34/82

153

Moko mosadi wa gagwe Manyane ngwana Maebane, bana bagagwe ke Mofêfa a tšea ke baga Masete. Kôlole, Sekwale, Mokgadi a tšea ke baga Mokgotho. Matšepe a tšea ke baga Mokgotho.

Mosadi wa bobedi ke Mangwagê ngwana Mokgothe. Bana bagagwe ke bolepepe a tšea ke baga Masete. Moketê a tšea, Serêkêlê a tšea ke baga Ma-kôkôrôpô. Isatši a tšea ke baga lew-ele le Kgothwane Kopotšâ goba Magola.

Madimanyane mosadi wa gagwe ke Malai ngwana Mokgotho, o be a etla ga rakgadi ya gagwe. Bana ba gagwe ke bo, Mothsinye, Matšic a tšea ke baga Maphôru.

Mosadi wa bobedi Malehu ngwana Selete, byalo monna wa gagwe are

799

K34/82

154

go meka, are a sešu a ba e le bana
ke moka monna a hwa, mosadi a šala
a tloga a ya Mapulaneng ka goralo
a ba tsebe maina a bana bagagwe.

Mosadi wa boraro ke Mamochabô
ngwana Lokweng. Bana bagagwe ke
Mkôtolwane, Maganya, Mašoke
Kgaitšedi ya bôna Malehu a tšea ke
baga Môla.

Nkôtolwane mosadi wa gagwe ke Ma-
molotli ngwana Masete. A bêtêga ba-
na ba Sechakane le Manyane.

Maganye mosadi wa gagwe ke Morebudi
ngwana Matêpê. A bêtêga bana ba
Mapule a tšea ke baga Masete. Ma-
tšobane, Kôlotô

Kôlotô mosadi wa gagwe ke Mokgadi
ngwana a Masete Mašilu ngwana
Mongale. Bana bagagwe ke bo Ma-

799

K34/82

155

letšikwe a tšea ke baga Mogale. Sontaga ke ngwana wa lekgothwane.

Moketselo mosadi wa gagwe ke Mokgadi ngwana Masete. Bana ba gagwe ke bo, Lepee, Sekwale, Serêkêle, Mangwagê le Kanting.

Kopotša mosadi wa gagwe ke Modiwatsela ngwana Raganya. Bana ba gagwe ke bo Šatši le Nthesa.

Sekwale mosadi wa gagwe ke Mpōna ngwana Lokweng. Bana ba gagwe ke Pidima, Motswapō, Makwale, Molokêla, Matšepe Masekalabatane.

Kgōrō ena ya ga Mathake ba bina noko, Kgoži ya bōna ke ngwana wa Mogoboê ka gobane Mogoboê ke ngwana wa Mokōpedi wa pele.

Serê to sa bōna sa keloko, bare ke baga Manchana a malatši ba phuti.

799

K34/82

156

e hlēla malōbana, mosegare e hlwa e
robetsē moriting. Ba ga Manchana wa
Malatši, ke batho ba ga Mathake wa
Mphagoleng mabedi a nthōrotsā. Ba
malatši phēpēla ka ngwete, re na re
boya Phalaborwa bolla noto, gwalla
theko bo sele.

Molaudiši wa ditaba tšē tšā Kgōrōya
ga Mathake ke Mangwagē, ngwana
Mokgotho yo we a tšerego ke baga Ma
thake wa gagwe ke Melau. O belegilo
ga Mokgotho.

Kgōrō ya ga Mothsana, leloko le ke
ba bina Kgono (nare).

Kapei mosadi wa gagwe ke Motēbē
nyane ngwana Mampa bana bagagwe
e ke, Sekepe, Setimēla, Mampuēle
Kgaitšedi ya bōna Nkgetlepu a tšea
ke baga Maile.

799

K34/82

157

Sekepe mosadi wa gagwe ke Motêbê nyane ngwana Mampa a etla ga rakgadi wa gagwe, bana bagagwe ke Isêke le Chike.

Setimêla mosadi wa gagwe ke Madiki ngwana Masete bana bagagwe ke Matlwana Jamane, Matlale, Monyaku a tšea ke baga Maxumu. Katse a tšea ke baga Magabane. Matlale a tšea ke Makhutšwê.

Mampuêle mosadi wa gagwe ke Manawe ngwana Maebane. Bana ba gagwe ke Sekôpôdi, Mathsajê a tšea ke baga Mampa. Motupê a tšea ke baga Ramaboka. Dingwati a tšea ke baga Manase, Magase o hwile mphathony.

Isêke mosadi wa gagwe ke Ledisane ba no tšeba fêla leina, ga ba tšebe gore ke ngwana mang, ka baka la gore Isêke oile a tloga fa aya a

799

K34/82

158

dula Mapulaneng le mosadi o motšeregō-
na, byalo ka go rialo le bana bagagwe
a ba motsebe.

Mantlwana mosadi wagagwe ke Makō-
topō ngwana Mabela, bana bagagwe
ke Sekepe, Setimela, Matibele, Male-
hu, Mpolana. Malehu a tšea ke ba
ga Sebašē.

♣ Tamane Mosadi wagagwe Mosebudi
ngwana Moagi, bana bagwē Malakane
le Monyaki.

Sekopodi mosadi Manawe ngwana
Maebane, bana bagagwe ke, Mampo-
ēle, Tamane, Keko, Magabane, ma-
kutla, Motêbênyane le mathsefe.
Keko a tšea ke baga Mohlabe.

Mosadi wa bobedi ke Malehu ngwana
Sokane bana bagagwe ke Kapei le Dic-
hila a tšea ke baga Mahlako.

799

K34/82

159

Mosadi wa boraro ke Matlale ngwana Maila, a bêtêga bana ka babedi Mago-
tlong le Mampye.

Kapei morwa set Sekopôdi mosadi wa
gagwe ke Matsatši ngwana Morei, bana
bagagwe ke Mampuêle le Mantlwana.

~~Ho~~ Serêto sa leloko. Rena re boya
sethōpō sa ra mothēmêla bowa ntswê
sethōpō ye isa moanō, re boya nko-
tši bodutla kōma ga mathari ya a
namane ga m mapêlêga dingwê.

Molaudis ke Malehu ngwana Sokane
yo we a tšerego ke baga Mothšana.
Mphathō wa gagwe ke Matuba, e be
ba laudisā bana le monna Sekopôdi
le yēna Mphathō wa gagwe ke Ma-
tuba.

Kgōrō ya ga Morei Kgōrō ena

799

K34/82

160

Ke ba bina Lau.

Supulugane mosadi wa gagwe ke Maserotole ngwana Thekwanane, bana bagagwe ke Matêkê, Galase, Mphisane a tšea ke baga Mohlabe, dikgomo tša go tšwa a yêna tša tšea Maserotole ngwana Thekwane. Maneeng a tšea ke baga Masilu, dikgomo tša go tšwa yêna tša tšea Makopi ngwana Mokgotho. Setimêla Motantane.

Matêkê mosadi Maserotole ngwana Thekwane bana ba gagwe Peperere, Nhlahlane, Manawe a tšea ke baga Mohlabe, Mpepi le Borôkô.

Galase mosadi wa gagwe ke Makopi ngwana Thekwane yo ke mosadi wa bobedi. Mosadi wa pele ke Masilêla ngwana Muebane.

Masilêla bana ba gagwe ke Dichila

799

K34/82

161

a tšea ke baga Ra choši. Mamarumu
a tšea ke baga Sebešelehē Rakgwale. Ma-
boeng Šibišane a tšea ke baga šaa.

Matkopi bana ba gagwe ke, Matêke,
Abele, Maheberu Mogolongwane, Ma-
tsole a tšea ke baga Mohôfê. Ngwa-
na Moraba a tšea ke baga Mahologêle.

Maboeng mosadi wa gagwe Môtlana ng-
wana Mokgotho, mosadi wa bobedi leso-
la ngwana Maphôru. Byalo ba dula
ga Mokgotho ka gorialo ke gore le bana
ba bôna a ba ba tsebe.

Matêke mosadi wa gagwe Mabyale ng-
wana Malapane, bana ba gagwe go tšibiwa
ngwana ka otee Peu, ba bangwê a
ba tšibiwi ka baka la gore o dula ga
Mokgotho.

Abele le yêna o dula ga Mokgotho, by-
alo yêna le gore o tšere moredi wa mang

799

K34/82

162

ga ba tšebe. * Mahêberu mosadi wa gagwe ke Diboko le yêna o dula le mosadi ga Mokgotho. Mogolongwane mosadi wa gagwe ke Senamêle ngwana Thêkwanê le yêna o dula le mosadi wa gagwe ga Mokgotho.

Setimêla mosadi wa gagwe Ngwana a Thôlô ngwana Mokgothô, Mosadi wa pele ke Mpamolane ngwana Maebane mosadi wa botaro ke Lekgadimane ngwana Mapologêle.

Mpamolane bana ba gagwe ke Kgabe Mamatšâke a tšea ke baga Mohlabe.

Isogwane le Mosebu.

Ngwana Thôlô bana ba gagwe ke bo, Supu lugane, Masekwale a tšea ke baga Ra ganya, Lehlabaka, Mothwana le Madi thuri a tšea ke baga Mogoboê.

Lekgadimane bana ba gagwe ke Nkhudi

799

K34/82

163

Masame, Motswetla, Matsatši a tšea
ke baga Mothsana. Mokgadi a tšea ke
baga Moropane. Mokiba kekgothwane.

Motantane mosadi wa gagwe ke Matsiē
ngwana Moropane le yēna mokgalaby-
e yo wa ga Morei odula ga Mokgotho.

Peperere mosadi wa gagwe ke Matsēpe
ngwana Saai, bana bagagwe ke, Mat-
ē ke fēla ke wa Mohlankana.

Nhlahlane mosadi wa gagwe ke Ntiba
ngwana Moraba, bana bagagwe ke Mabo-
re, Mokgatla, Mam Mabore a tšea ke
baga Maletō.

Mpepi mosadi wa gagwe ke Matapa ng-
wana Mabakane, bana bagagwe ke Māsi-
lēla, Mokgadi, Maseboke, Nhlahlane.

Boroko mosadi wa gagwe ke Motsatši
ngwana Saai bana ke ngwana ka
o tee fēla Māebane ke mohlankana.

799

K34/82

164

Supulugane mosadi wa gagwe ke Mach-ego ngwana Masete bana ba gagwe ke Galase, Masekwale Maekwane le Seôpa.

Zehlabaka mosadi wa gagwe ke Mabelo ngwana Sebaše bana ba gwê ke Supulugane le Mankgabe.

Kgabe ke ngwana wa Setimela, mmagwe ke Mpamolane bualo o dula matloumeng. Mosadi wa gagwe ke Ngwana Mokone ngwana Masete. Bana ba gwê ke Mamoremi, Leôpe.

Tsoqwane mosadi wa gagwe ke Matyomo ngwana Mapako, o tlogile mono o dula Mapulaneng.

Serêto sa leloko. Ke baga Morei wa go rêya pela, a rêa a utla Marabe, marabe wa mpa dikgolo. Ke rena baga Supulugane ale phosa

799

K34/82

165

se supuluga Matlaleng ba thwana
ba boyago se tswa metri ga magana
pula la phetola, ko wa ga mamogo o m-
abêlê mogo Mutšwa mathogolo kowa
ga Morei la nchana. Rena re boya
setswa metri.

Ditaba tšena tša leloko la ga Morei
dilaudišitšê ke Maperotole ngwana
Thekwane, yo we a tšerego ke baga
Morei, mphathô wagagwe ke Melau.

Kgôrô ya ga Thekwane, baga Thek-
wane ke ba bina Pūtš. Ditaba tša
Kgôrô ya ga bo ba ditseba go tloga ka
Mabotwane.

Mabotwane mosadi wagwê ke Mapaka-
la, ke batho ba botala ga batabê gore
ke ngwana mang. Ngwana wa bône
ke mogaile.

Mogaile a tšea basadi ba bararo, mo-
sadi wa pele ke Tima mogolo ngwana
Lewele, wa bobedi Matlou ngwana
Moagi ke ngwana wa malome waga-
gwe, byalo go bônagala gore Mapakali
ke ngwana Moagi mosadi wa Mabot-

799

K34/82

166

wane, mosadi wa boraro ke Mamodike ngwana lewele.

Tima mogolo a bêtêga bana ba, ke ngwana ka otee Mokgadi a tšeiwa ga Motsaki.

Matlou bana ba gagwe ke Ramolapô lešoka, Mokgadi a tšea ke бага Manaso.

Mamodike bana ba gagwe ke Mokgômôle Mabotwane, Khupu a tšea ke бага Morei. Maetšole a tšea ke бага Mongale. Tšaki a tšea ke бага Moropane.

Matêkê morwa ragwe Mabotwane, ~~Mosadi~~ ^{morwa} wa Matêkê ke Mogolongwane.

Mogolongwane mosadi wa gagwe ke Mamosopele ngwana Mogotho, bana ba gagwe ke Maserotole a tšea ke бага Morei. Sefudi a tšea ke бага Mametša.

Kgôrô ena a ba bakae, byalo Kgoši ya bôna ke Ramolapô ka gobane Matlou ke setima mellô.

Serêto sa bôna sa leloko ke бага Thekwane ba boyago seka lelegola la

799

K34/82

167

ra Maepane a bokone, Magalale reiša moanō, ga ra seōna se malaō ga ra moyene a gorota.

Molaudiši wa ditaba tše tša ga Thekwane ke Maserotole ngwana Thekwane yo we a tšerego ke бага Morei, mphathō wa gagweke melau.

Kgōrō ya ga Moyene ke Kgōrō ya babina Nku le Sokane.

Kgoši ya bōna ke Sebatane goba lekalakala ke gore ona le maina a mabedi. Salane le Sebatane mogolo ke Sebatane.

Sebatane mosadi wagagwe ke Mamohlaka ngwana Sekgobēla o be ana le ngwana ka o tee wa moetsana, a hwa e sale kgarebe. Byalo moratho Salane a tloga, ke ge a hudugēla mono ga Mohlabe. Lehono mono e noba ditlogo lo tša Salane.

Salane a ka a tšea mosadi wagagwe o ile a dula le bahtlōgadi, byalo mohlōlōgadi yo a gotla naē mo ke Ntlebu.

799

K34/82

168

ngwana Maile a bêtêga bana ba Šokane le Moyene. Byalo lehono Šokane ona le ya gagwe Kgōrō, ditaba tša yōna ke dihlalushitšê.

Moyene mosadi wa gagwe ke Ntlebu ngwana Maile, wa bobedi ke Pulane ngwana Maile Mohlabe.

Ntlebu bana bagagwe ke Masiê, Mmakgōzi a tšea ke baga Mokōmê, dikgomo tša gotšwa yēna tša tšea Pulane ke mosadi yola wa bobedi. Tswaledi, Malephaka a tšea ke baga Masete, Makgorong a tšea ke baga Seerane a ya ga rakgadi ya gagwe. Makōma a tšea ke baga Seerane le Kgōthwane la bōna Ngwarokwane a tšea ke baga Mašumu.

Mosadi wa bobedi Lekwadu ngwana Maile bana bagagwe ke Hlabane, Makgorong a tšea ke baga Maw Mawewe, Mokgadi a tšea ke baga Nkwêle.

Masiê ngwana wa Ntlebu o hwile a sešu a tšea mosadile Tswaledi.

Mosadi wa boraro, ke Pulane ngwana Maile bana bagagwe ke Makgōzi

799

K34/82

169

Malephaka, Makgorong, Mahlôbôšane Tswaledi, Makôma. Mmakgoši a tšea ke ba ga nk wane ba dula le boeng. Malephaka a tšea ke rakgadi wa gagwe ga Masete. Makgorong a tšea ke rakgadi ya gagwe ga Seeane le Makôma a tšea ke baga Seeane. Mahlôbôšane oile a hwa a seku a tšea mosadi.

Mosadi wa bone ke Pulane ngwana Maile o be a etla ga rakgadi wa gagwe, byalo ka gobane bana e be esale ba banyana, a dula le matswalê wa gagwe. Bana bagagwe ke, Matsikinyane, Thekane Makgoši a tšea ke baga Mohôfe. Mokgadi, Modupô a tšea ke baga Makgopa. lekgothwane lekakakala.

Mosadi wa bohlanô ke Maphatane ngwana Mohlala bana bagagwe ke, Malephaka, Môre, Ramaja, Mogale, Mabore, lekwaadu le Makôše.

Bala dikgaitšedi tša Matsikinyane, Mokgadi a tšea ke baga Raganya.

Malephaka a tšea ke baga Raganya, Môre a tšea ke baga Masete, lekwaadu a tšea

799

K34/82

170

Ke baga Mohlabe, Makoše a tšea Ke baga Mohlabe

Iswaledi basadi ba gagwe, Seêle ngwana Malesa, Matsiê ngwana Malesa, Mokgadi ngwana Malesa, Mathale ngwana Kgôhlwane, Makgalantse ngwa Seilese le Madintzi ngwana Papêla.

Seêle bana bagagwe Ke Makôma a tšea Ke baga Masete. E be e foba ngwana ka otee, byalo matsiê o be a etla gohle-tswa, mogolo wa gagwe.

Matsiê le yêna a fihla, fêla yêna le ngwana ka otee a ka a ba naê, ka gorialo Ke moopa, a ba ahwa a le byalo.

Mokgadi a etla bubulantlo ya Matsiê, Mokgadi a bêtêga bana ba Ke Mamere, Mangwedi, le Mahlobošane esale ba banyana.

Mathale bana bagagwe Ke, Makatloga a tšea Ke baga Magelêla. Pulane a tšea Ke baga Seônê, Rakgobadi, le Iselanyalehu a tšea Ke baga Mašumu.

799

K34/82

171

Makgalanke bana bagagwe ke bo, Khašane, Môre, Matlale, Kobeng le Maselo. Môre a tšea ke baga Sekgoka. Matlale a tšea ke baga Raganya.

Madintši bana bagagwe ke, Modupi, Monyanyakane, Mašilu, Lepono, Motale, Makgorong le Maruping. Mašilu a tšea ke baga Mašilane. Modupi o šegetšē mogatšā papagwe Mokgadi ngwana Mal-esa.

Matsikinyane basadi bagagwe ke Matladi ngwana Maile le Ntlebu ngwana Mohlabe.

Matladi a bēlēga ngwana ka otee, Mmakgōši a tšea ke baga Mohōfe.

Ntlebu bana bagagwe ke Mabōra le Nkgao ke bahlankana.

Thethane mosadi mosadi wagagwe ke Mpyokolo ngwana Pōpēla bana bagagwe ke Matsikinyane, Mokgadi a tšea ke baga Raganya.

Mosadi wa bobedi o ngwana Kgohlwane ke ngwana Kgohlwane a ba le ngwana ka otee Lekalakala.

799

K34/82

172

Lekalalakala mosadi wa gagwe ke Masešoka ngwana Rakgwale, wa bobedi ke Marôthô ngwana Sekgobela.

Masešoka bana ba gagwe ke, Jhetthane, Mokgadi, monna ahoše, Sebatane le Mmakgoši. E sale ba banyana ka moka.

Marôthô o na le ngwana ka otee, Matšikinyane.

Ramaja basadi bagagwe ke bo, Motlanalo ngwana Maleto, Mmabyaka, Polele Oneka.

Matlanalo bana bagagwe ke Semane, Môre a tšea ke baga Sebaše, Makgoši (Sophia) a tšea ke baga Makke.

Mmabyaka ngwana Raganya bana ba gagwe ke, Sara a tšea ke ba Masete, Nkgêgêre, Masiê, Mahla-ko.

Polele le Oneka o tšwa nabo makgong, ga ba tsebe le lopo la bôna, ba bile ba tšile ba tšigile, ba boetšê ga ga bo. Polele o šile ngwana wa

799

K34/82

173

Mohlankana leina lagagwe ke Isaka.
Onaka le yena a šia ngwana wa ngwanenyana leina ke Mokgadi.

Rakgobadi basadi ba gagwe ke, Mperêke, ngwana Lokweng, le Nkatlile ngwana Sekgoka.

Mperêke a bêtêga ngwana wa ngwanenyana ka otee leina ke Mathale a tšea ke baga Raganya.

Nkatlile bana wa pele o ile ahwa a sale ka ngwakong leina a sešu a ba nalo. wa bobedi ngwana ke Molewane e sale yo monyana.

Khašane mosadi wa gagwe ke Mpapi ngwana Lebone bana ba gagwe ke, Matlale a tšea ke baga Sekgoka. Malephaka a tšea ke baga Nkwane. Matau Machokwane, Mabokogo Kgokgola le Matlolane ba we ka moka e sale ba banyana.

Kobeng mosadi wa gagwe ke Mogano ngwana Madike bana ba gagwe ke Pulane, le Matsikinyane.

Maselo basadi ba gagwe ke Mathoke

799

K34/82

174

ngwana Masete le Nyole ngwana Mongale.
Mathoke bana ba gagwe ke, Mokgobi, Ma-
talanyane, Môre le Kobeng.

Nyole o na le ngwana ka otee wa n-
 gwanenyana leina ke Makgalangake.

Ke lona le naneô la letoko laga Moyene,
 byalo bana ba Pulane mmago Tswaledi
 le bana ba Pulane mmago Matšikinyane
 ba baka bogôši, Matšikinyane ore Kgoši
 ke nna ka baka la gore Tswaledi a ka
 aya a tšea mosadi ga Malome waga-
 gwe. E le gore ge Tswaledi a saphe-
 la ba kile ba bolêla, byalo Tswaledi
 are ka moka le bana baka, ka gobane
Moyene o ile a tšea mosadi mmame
 ga Maile Pulane byalo ka morago
 ba ya ba tšea Pulane ngwana Maile
 yo we a be a le bane Tswaledi, byalo
 ka gobane e be esale yo monyana, pa-
 pagwe a dula nae, ke ge a tšilo bêtêga
Matšikinyane.

Batho bare Kgoši ke Tswaledi ka bak-
 a la gore ke ngwana wa mosadi wa
 pele, legôna le yêna ke Motlogolo wa

799

K34/82

175

ga Maile. Matsikinyane are ke a lekwa
byalo, bana ba Iswaledi ba swanetše
gore ba buše bana baka na? bare e e,
byang ka gobane a seditlogolo tša Maile.
Ditaba tše e be ba bolêla ka Kgorong
ya bōna, byale e be gona le mokgalabye
wa ga Mongale bare ke Motaka.

A éma are, a ge obolêla ka mokgwa
o we, o ke o mpošše gore wena le
bana ba Iswaledi ke mang yo we a
swanetšego go ja le rôthse pele, a mo-
fetola ka gore ke ba Iswaledi, empa
lega go lebyalo, ke ra gore nna ke tšō
tšea mosadi ga Malome, Kgōrō ya ga Ma-
lome, a e swanetše go boêla morago,
Mongale are mowe a se molato wa
gago, ke molato wa mogolo wa gago.
A šita go tšwela pele, are a wa ke
lekwide, ke moka mogolwane a feta
le mosela wa Chipa ya gagwe.

Serêto sa bōna sa leloko, ke baga
Moyene a kōma baga moropana wago
duma, wa lla dikgolo dia olêla. Rena
re boya nakōme ya mesebe boya pha-

799

K34/82

176

Kana tša marumu. Ke mohlamatš'i wa mamuriti mofetša poba ye le êto, sa lang le lena mahwiti pula yaka ke ile nayô nakôme.

Molaudiši: Ke Mathale yo we mphathô wa gagwe elego Melau, le Matthalanga-ke, yêna Mphathô wa gagwe ke Mankwe ke basadi ba Iswaledi.

Kgôrô ya ga Jhobetsane, ke ba bina noho. Ditaba tša bôna ba ditseba go tloga ka Kgoroile yo we mosadi wa gagwe elego Matlwane ngwana Mašumu, bana ba gagwe ke, Ntšokô, a tšea ke baga Marulêla. Phesula, Nkomane.

Phesula mosadi wa gagwe ke Mathsabile ngwana Mašumu, bana ba gagwe ke Makolêka, Malehu, Madigale.

Malehu a tšea ke baga Mampane Jhobetsane. Madigale a tšea ke Mamohube Marulêla.

Mamohube a tšea mosadi yo Madigale a mofa Sekwati ke kgoši ya Magakala. O mofile kabaka la gobane o be

799

K34/82

177

a sena ngwana wa mohlankana, Sekwa-
zi ke Kgaitšedi ya gagwe.

MaKolêka mosadi wa gagwe ke Matsiê ng-
wana Mašumu, wa bobedi ke Mamag-
obe ngwana Lewele.

Matsiê bana ba gagwe ke Machacha a
tšea ke бага Dhobetšane ke morena Mafêfê.

Ke gore mohlo mong bana ba bangwê ba gōna
goba a ba gōna a ba tšebiwi, ka baka la gore
ba dula Magakala le bana ba Mamagobe.

È be go hlalošwa fêla go tšeba yowe
ele kgoši ya bōna, tšea ya le nane ô la
bona e šupile gore ke Phesula.

PKomane mosadi wa gagwe Madigale ngw-
ana Pōpêla, bana ba gagwe ke Mamp-
Mampuêle, Mampyane a tšea ke ba
ga Maphōru. Serutle, MaKatšila,
Sepadi le Mampuru a tšea ke бага
Mabakane. Dikgomo tšea go tšwa
Mampyane tšea tšea Mamolotli ngwa-
na Pōpêla. Dikgomo tšea go tšwa
Mampuru tšea tšea. Mochachane ng-
wana Lewele.

Mampuêle mosadi wa gagwe Mamolotli

799

K34/82

178

ngwana Pōpēla bana ba gagwe, ke Makhine, Mampyane, Matlwane, Ntopa le Manyaku. Mampyane a tšea ke baga Maphōru, dikgomo tša ga tšwa yēna tša Mamogola ngwana Pōpēla. Matlwane a tšea ke baga Makōkōrōpō, dikgomo tša go tšwa yēna tša tšea Kgogo ngwana Lewe le. Manyaka a tšea ke baga Mahlakwana, dikgomo tša go tšwa yēna tša tšea Mampe ngwana Mohlabe.

Serutle mosadi Madichike ngwana Dhobetsane, mosadi wa bobedi Maphašuka ngwana Maphōru.

Madichike bana bagagwe ke Pooung, Mpuru, Mati, Nkwane, Mokgadi, Mphekwa, Ntsokatuma, Mapule le Mapēbane.

Pooung a tšea ke baga Marulēla, dikgomo tša go tšwa yēna tša tšea Mogolane ngwana Mokgotho, oile a tloga aya le Mapolantane, ke Mogolane mosadi wa Mpuru. Nkwane a tšea ke baga Maebane, dikgomo tša go tšwa yēna tša tšea Mamane ngwana Mokgotho.

799

K34/82

179

Mokgadi a tšea ke baga Moraba, dikgomo tša go tšwa yēna a tša tšea motho. Mphekwa a tšea ke baga Maruthse le yēna tša gagwe dikgomo a tša tšea Motho.

Ntsokatuma mosadi wa gagwe Mamane ngwana Mokgotso esuabe lengwana. Mapule a tšea ke baga Maphōru

Mati ke mogolo wa Ntsokatuma, Mati mosadi wa gagwe ke Mangwedi ngwana Maphōru a bēlēga ngwana ka otee leina Mudigale.

Makhine mosadi mosadi wa gagwe Mamogola ngwana Pōpēla, mosadi wa bobedi Kgogo ngwana Lewele.

Mamogola bana bagagwe ke, Mampyane, Lebedike, Makatu Maketeka le Malegōdi, e sale ba banyana.

Kgogo bana bagagwe ke, Mampūle, Malokwa, Machasha le Ntsokatu-

ma.

Topa mosadi wa gagwe Mampe, o sana le ngwana ka otee, leina ke Makhine.

Makatsila mosadi wa gagwe ke

799

K34/82

180

Machacha ngwana Lewele, bana bagagwe
ke Mampuru, Mapule. Mampuru a tšea
ke Kgoši ya ga Mohlabe. Mapule a tšea ke
baga Mabakane. Dikgomo tša go tšwa
Mampuru tša tšea Matsaka ngwana
Lewele. Dikgomo tša go tšea Mapule
a tšaka tša tšea motso.

Se rēto sa leloko ke бага Jhobe-
tšane a mauba, rena re boya tu-
batse tletlolo, Mohlophi wa masebutle
sa dimu seolo Mathēbō. Rena re
boya tubatse tletlo ga matlapana
madula ke dikgoši, eke go ke mae
a chilwane ka moso gotla motgonyana
wa dikgomo.

Dilaudišitšē ke Makobe Jhobetsane, M-
phathō ke matuba.

Kgōrō ya ga Makōkōrōpō, Kgōrō e
ke ba bina Kolobē.

Motseri ba ile ba motōpa, a tōpa
ke Mamogagare Mašumu a etšwa ga
Mamabolo ana le mosadi wa gagwe,
byalo Mamogagare a mofa mosadi
yo we leina la gagwe elege Malephaka

799

K34/82

181

ngwana Mašumu. A bêtêga bana
ba Relekôbê, a tšea ke baga Phaša
ga Nkwane, Nthethwane a tšea
ke baga Thobetsane, Mapule a tšea
ke baga Rachoši, Mokadi a tšea
ke baga Raganya, Magabe a tšea
ke baga Mohlabe.

Dikgomo tša go tšwa Magabe tša
tšea Mosebeng ngwana Mohlabe. Di-
kgomo tša go tšwa Mapule tša tšea
Phaume ngwana Mašumu. Ngwa-
na wa mohlankana ke Marabe, by-
alo Marabe o be a ena le bolwetši
bya dihwahwa, a hwêla ka gare
ga Metsi nokeng ya Movola.

Mosebeng bana bagagwe ke, Mapule
a tšea ke baga Moyene, Mapae, Ph-
anure a tšea ke baga Masete,
Mangadi ke lekgôthwane ke Ma-
sefako a tšea ke baga Mohlabe.

Makôma bana ba gagwe ke Mokg-
adi a tšea ke baga Thobetsane.

Malephaka a hwa e sale yo mony-
ana. Ke ditlogolo tša ga Mašumu

799

K34/82

182

ka gobane Makōma ke ngwana Mašumu.

Morabē mosadi wa gagwe ke Phau-me ngwana Mašumu, bana bagagwe ke Mauwane, Mateke, Segaišing, Mokgōmōle, Serite, Mokgōmōle a tšea ke baga Nkwane, le kgōthwane la bōna ke Mpoi.

Mauwane mosadi wa gagwe ke Mal-ekutu ngwana Mašumu. A bēlēga bana ba, Maruping a hwa esale yo monyana. Mogwēra, Mabine, Maganong a tšea ke baga Jhekwane.

Mateke mosadi wa gagwe ke Matlwane ngwana Jhobetsane, bana ba gagwe ke Manaila, Mamochabo, Maruping le Kokoi, bana ke ba-blankana Maruping le Kokoi, bala ba bedi ke basetsana.

Segaišing Kgaitšedi ya Mauwane a tšea ke baga Mohlabe.

Serite mosadi wa gagwe ke Mamba ngwana Mašumu, bana bagagwe ke Mantsana, Nkoke, Nthaso, Mak-

799

K34/82 183

adi, Masepala, Makuwa, Phethese, le Mamperwane. Mantsana a tšea ke ba-
ga Thobetsane. Nkokê a tšea ke baga
Masete, Nthaso a tšea ke baga Mo-
rei.

Mpoi mosadi wa gagwe ke Serêkêle
ngwana Mathake, bana ba gagwe ke
Malephaka, Mateke, Chikana, Mat-
ladi, basetšana ba babedi. Ke Malephaka
le Matladi, ba hlankana ba ba rarô, ke M-
ateke, Chikana le Mmei.

Mogwera mosadi wa gagwe ke Mamose-
tsana ngwana Masumu, a bêlêga ng-
wana ka otee, Mafêne.

Mosadi wa Motseri yowe a gotšwa
naê Byatladi ke # Ngwana Mosebyane
ga ba tsebe le lopô laga bô, bana ba
gagwe ke Makadi, Marabê le Phôbôbê
dikgomo tša go tšwa Phôbôbê tša tše
a Motsatsi wa ga Malekhêna.

Makadi mosadi wa gagwe ke Motsakvi,
Phaume o be a no dula naê, ka go-
bane dikgomo tša go motšea ke dif-
gomo tša go tšwa moredi wa Ma-

799

K34/82

184

lephaka. Atlet Ntsethane ke Kgaitšedi ya Makadi o ile a tšea ke baga Nkwane. Bana ba Motsatši, ~~#~~ ke Mamahlola a tšeiwa Hlabine. Makadi o ile gohwa ke moka Motsatši a tloga a ya a dula Hlabine, byalo moredi wa gagwe a nyadiwa gona, byale Motsatši a roma motho ga Mauwane gore a tle a gape ditšomo, byalo Mauwane a gana, are nka seke ka kgona godigapa ka gobane a se ditšomo tša Kgaitšedi yaka.

Byalo Kgoši ya bōna ke Mogwera ka gobane ke ngwana wa Mauwane ka gobane ngwana wa Phaume wa pele ke yēna. Phaume o be a etla ga rakhadi ya gagwe Malephaka, Malekutu le yēna a etla ga rakhadiya gagwe Phaume, byalo Kgōrō ya ga Makō^{kō}ropō ke ditlogolo tša ga Masumu.

Mong le lopo la Matseni ke Mamabolo, byale o ile go fihla mo ba mofa lenakala la phalafala, bare a letše, byalo

799

K34/82 185

se sengwê le se sengwê ge Kgozi e nyaka gore batho ba kgobakane ke yêna yo we a swanetsêgo go letsâ phalafala, kemoka ya napa yaba Makôkôrôpô, ke gore moswari wa Marapô.

Serêto sa bôna, re boya le byese, la mamoropa wa Kêrêtla, ke rena batho ba ga Mamabolo; ke batho ba borôkôba mathamageng, sepa laka ke nya motaga, ga ke nye morôgô ke sengwana. Hlogô ya nku mogôzi e kgokologa le se-long ha dia batla ka go thekga. Rena re boya byatladi bya mamorela boana dikolobe.

Molaudisi wa ditaba tšê ke Marêtele ngwana Makôkôrôpô ke motho yo a belegilwego mo naging ena, mong leina la gagwe ke motgadi ngwana wa Makphata yo we Mamogagare ailego a fa Motseri. Mphathô wa gagwe ke Matsiê.

Kgôrô ya ga Iselane, kgôrô ena ba bina methopô e medi, ke babina

799

K34/82

186

Tau goba Phuti. Batho bana ke ba thoka, leina la bōna le legolo lewe babitšago ka lona, bare ke balandi. Bare ge ba fihla mo naging e, e be ba tšwere metsēka.

Makōrō ke yēna motšulabye yo a go fihla mo naging e. Mosadi wa gagwe ke Mafolosane ngwana Pakō, bana ba gagwe ke Putšane, Sana, Morongwe, Pulane, Mafōrwane, Mapule le Ramapulana.

Putšane mosadi wa gagwe ke Nhlwane ngwana Pako, bana ba gagwe ke Sana, Mampholwane le Isalatšala. Bana ba Mafolosane, Sana oile a tšeiwa Botšwana, Morongwe oile a tšeiwa Iswapong, Pulane a tšeiwa Mampulaneng.

Ba Nhlwane bana, Sana a tšeiwa a Iswapong. Mampholwane a tšeiwa ke baga Matšaba.

Mosadi wa bobedi Malekgasola ngwana Saai, a ka aba le ngwana ka goriale ke gore ke Moopa.

799

K34/82

187

Mafôrwane mosadi wa gagwe ke Mo-
Kgadi ngwana Mašaula, a bêtêga ba-
na ba babedi ke moka ba ahuwa. Maina
a bana ke, Mapule a tšea ke baga
Makgopa, Kokobetsā le Malehu a tšea
a ke baga Kōmana.

Mosadi wa bobedi ke Mangwako ng-
wana Mōla bana bagagwe ke M-
osasane, Malehu, Madibi, Maholele
Matellō bahlankana ba babedi ke
Mosasane le Mahole.

Ramapulana mosadi wa gagwe
ke Mahlako ngwana Mafogō bana ba
gagwe ke Mahlafane a tšea ke baga
a Lekubu. Mabale a tšea ke baga
Matibidi. Samano le Notia. Mohlank-
ana otee Notia.

Kokobetsā mosadi wa gagwe ke Mat-
lale ngwana Raganya a bêtêga
ngwana ka otee, a êma, leina ke
Mafolosane.

Byalo kgōši ya bōna ke Morwa pu-
tšane Šalatsala. O na le basadi
ba babedi, Maithe ngwana Sebašē

799

K34/82

188

Kobeng ngwana Mohlabe.
Maithe ona le ngwana ka otee, leina Pu-
tsane. Kobeng ona le ngwana ka ot-
ee, leina Mapôrwane.

Seiêto sa bona sa leloko. Rena
 ve boya Mamagokubye bokama tsakwe,
 bohlapa ka lebesa fêla metsi nkgono
 a legona.

Molaudisi ke Nhlwane yo we Mpha-
thô wa gagwe elego Matuba.

Kgôrô ya ga Raganya, Kgôrô e ke
 ba bina Kgomo (nare). Kgoro ena
 ena le diripa tšê tharo (dikgôrô) ke
Kgôrô ya ga Motele Motele, Pitzi-
Tone le Matsêketšêke, Byalo mogolo
 wa bona ke Motele, moratho ke Pitzi-
Tone le Kgothwane la bona ke Ma-
tšêketšêke.

Motele mosadi wa gagwe Maphatla
 ngwana Sekgoka, ngwana wa ga-
 gwe Kolokotela.

Mosadi wa Kolokotela ke legotlong-
 wana Sekgoka, bana ba gagwe ke

799

K34/82 189

Makôpôle, Matsâpona a tšea ke ba
ga Maseôkôma, ditgomo tša go tšwa
yêna tša tšea Matlale ngwana Moy-
ene. Mokgadi a tšea ke baga Pôpêla,
ditgomo tša go tšwa yêna tša tšea
Mafole ngwana Dhobetsâne. Motšetšê,
Molemo le kgathwane Malehu a tšea
ke baga Mohlabe.

Mosadi wa bobedi Makabele ngwana
Mokgahla bana bagagwe ke Mapae
a tšea ke baga Mohlabe le Lekoto.

Lekoto mosadi wa gagwe Mabalamatšî
a hwa a sena ngwana. Morathowa
le hekoto Moratabadije Moswaswane
a tšea ke baga Mabakane.

Kolokotela mosadi Maphatla ngwana
Mokgahla, bana ba gagwe, Kgati, Mag-
pi a tšea ke Batswetla. Paulwane
a tšea ke baga Raganya. Lepato
o ile a hwa e sale le thumaša.

Kgôrô yaga Pitsi Tone ba dula M-
khutšwi.

Kgôrô yaga Matsêketsêke.

Matsêketsêke mosadi wa gagwe ke

799

K34/82 190

Masentkele ngwana Mašumu papagwe Masentkele ke Dikgwagwane. Bana ba gagwe ke Mpyanyela, Môba, Mapobetsä Kgasa, Maphaše, Mašai le Parašeng. Kgasa a tšea ke baga Mabakane, di-kgomo tša go tšwa yêna tša tšea Mafo-losane ngwana Lokweng. Maphaše a tšea ke baga Kômana. Mašai a tšea ke baga Lokweng. Mpyanyela le Môba ba hwile e sale mapogana, ba sešu ba loše basadi.

Mapobetsä mosadi wa gagwe Mafolosane ngwana Lokweng le Mamathime ngwana Mašumu.

Mafolosane bana ba gagwe, Matšekets-eke, Kolokotela, Dikolane, Dikwekwetle, Kgasa o hwile esale yo monyama Moseki le yêna Kgasa ba hwile tšatši ka le tee. Makhukhu le Mokopane a tšea ke baga Mabakane.

~~Para~~ Mosadi wa bobedi Mamathime e bana bagagwe ke, Mpyanyela, Mamphetšele a tšea ke baga Madike. Motswaki o hwile e sale kgarebe. Phirima, Mogale

799

K34/82

191

Morongwe a tšea ke baga Mahlakwana.
Parafeng mosadi wa gagwe ke Modim-
u ngwana Pôpêla, bana bagagwe ke
Môba, Maphase, Phokwane, Kakaisa,
Xefoke, Mphefe, Borata, Ngaletsane
 le Mputla.

Mosadi wa bobedi Mokolane ngwana Pô-
pêla bana bagagwe ke Mantsana, Kôta
Matlawa le Lekgasa. Kamoka ba
 huile e sale ba banyana, go tšetše Kô-
ta.

Matsheketshe mosadi wa gagwe Mabore
 ngwana Mokgahla, bana ba gagwe ke
Kgasa a tšea ke baga Rakgwale
Mapobetsa, Dhsehla a tšea ke ba
 ga Makôkôropô, Legohu le Morake.
Mapobetsa le Morake ba huile e sale
 ba banyana.

Mangittele mosadi wa gagwe ke M-
athuhu ngwana Lokweng, bana ba
 gagwe ke Masentkele a tšea ke baga
Mohlabe, Mokopane a tšea ke baga
Masete. Makadikwa, Ngaletsane, M-
atsotsobêle le Mokgadi.

799

K34/82

192

Dikolane mosadi wa gagwe Matlawa ngwana Mohlabe banna bagagwe ke Pera, Mathobôla, Mabore le Matheke esale ba banyana, Mohlankana o tee fêla ke Pera.

Serêto sa lelotlo. Ke baga Raganya wa mose wa noka ke bodile, phutha mose o tée lebôto, mona mpa a teiwi. Rena re boya nkoetsi bodutla koma ga Mathari a namane, ga mma polo e bošego ga marêtê maphaswa, banna le sekwe bohloko a selerôgô ke lelopô ke leanô la rena. Ke baga Maphatlana a lesiba, ya phatla ka wela ntsweng, more ke tula ka hlôgô. Ke rena baga Raganya wa segwapa sa nare baga Masupya e senago dinaka Mahlapets'a dingwê.

Molaudisi wa ditaba tše ke Mafolosane yo we mphathô wa gagwe elego melau le Modimu yêna mphathô wa gagwe ke Matuba.

Le la ka gôdimu ke lona le naneô la meloko le tsualanô. Batalo kgôrô

799

K34/82

193

e Kgolo ke ya ga Mohlabe, o latêla ke Kgôrô ya ga Mašumu, Mašumu o la têla ke Pôpêla, Pôpêla o la têla ke Masete. Batho ba dikgôrô dišele, yo a bafetago ke Raganya ke morumisa, ka moragô Mongale le Makôkôrôpô, dikgôrô tsê dintši e noba dikgôrô tsă mo nageng.

Melaô ya boethswarô.

Kônang tsă goja taba empe le bo-
tšane. Seema sena se bolêla mabapi
le batho ba ba fapanego. Ke tla hla-
loa ka ditaba tsă motse wa ga Moye-
ne ka bana ba Tswaledi. Mokgalabye
yo o be ana le basadi ba bathselêlago
byalo, basadi ba babedi batla bahwe
barsena le bana. Basadi ba go šal-
e ba phela ke Makgalangake ona
le morwa wa gagwe Khašane le
Maselo, Mathale ona le morwa ka
o tee Rakgobadi, byalo Madintši le
Mokgadi bana ba bona e sale ba bany-
ana.

Tswaledi ge a sa phela, motse o

799

K34/82

194

be o Kgobakane le lesaka la dikgomo e le
lesaka ka letee.

Ka morago ga lehu la Mokgalabye ke
moka bathōma diphapanō, Rakgobadi
le Khasane ka dikgomo, ka gobane leina
la burifing bya dikgomo e be ele la Kha-
sane.

Go bolēlwa gore papano ya bōna ke dikg-
agara, Khasane oile are nna sehlapō
sa papa se we ke nyakago go tšea ke
dikgagara. Byalo Rakgobadi are a wa
morwarē, taba e we e ka seke ya
dirēga, ga goile gore ra gola pele,
dilō tšewe dina le mong wa tšona.

Rakgobadi le Khasane yo mogolo ke
Rakgobadi ka gobane goile gobikiwa ba
sadi ba bararo, ka morago gwa bik-
iwa mmago Rakgobadi ka gagwe
ke mmago Khasane e noba batho
fēla, ka gorialo ke gore dilō dilebane
Mokhadi ka gobane o tšile ga rakgadiya
gagwe.

Rakgobadi papagwe o be a metletšē tša
gagwe dikgagara, byalo Khasane are,

799

K34/82

195

golukile, le nna papa tšaka dikgagara
papa o mphile. Zwane yo mongwê
wa ga Moyene Matsikinyane are go
Khasene ke dikgagara tša mohuta ma-
ng tšewe orego papago o gofile, are o-
mphile dikgomo, a mofetola ka gore
dilô tšewe dina le beng ba tšona, le wena
ge ona lekgomo e tiago phatla ya gago, ke
ya gago motso a ka seke a go šala morago,
gobyalo ka tšona dikgagara dine le lapala
tšona.

Rakgobadi a loutša selêpê, a aga laga-
gwe le šaka, a gapêla dikgomo tša ka-
pa la mmagwe, le tša lapa la Manditši
le tša lapa la mokgadi. Ka kowa ša-
keng lela gwa šala dikgomo tša lapa
la mmago Khasane. Ditaba tša fê-
la.

Khasene a tia motse wagagwe a
ya a ga gošele, Moratho wa Khasa-
ne, Maselo le yêna a tia wagag-
we mengwako a ya a ga go wa-
gwe moto. Maselo byalo kage ele-
lekgôthwane a dula le mmagwe.

799

K34/82 196

Dikgomo tša ya tša dula le mogolwane.

Ge Rakgobadi basadi ba gagwe ba dirile byalwa, Khašane le Maselo a bae, le bōna ge ba dirile Rakgobadi a e. Em- pa ge o ba bōna o kare ba tšwane, mo- tho o šele ge a ka fihla a tšena ka gare ba ka tla ba kwana ka yēna.

Maselo o kile a ya a tšea le bane ga š- ekopodi Mothsana, le bane la gotlala le selo, ke gore le lekane pudi, are go Mot- hsana ke tla gofa pudi, ba kwana.

Go ile gwa fēla ngwaga, Maselo a se- šu a fa Mothsana pudi, byalo gware ge go tšena ngwaga wa bobedi, makgowa a tibēla le bane. Mothsana a ya ga Ma- selo go mutšiša gore naa, gobyang ka pudi ela wa gore o tla mpho. Maselo are ke gofa pudi o dirileng, byalo Moth- sana are ke ra pudi ya le bane lela wa go tšea, Maselo are ga ke le tšebe, nna le bane a ke kgōge.

Mothsana a thōma go makala ge a ekwa dipolēlo tša monna, a mofeto-

799

K34/82

197

la ka gore, golukile monna waga Moye-
ne fêla o seke wa Makala ge okwa ke
go bitša pele, yêna are sepela.

Mothsana a tloga a bega ditaba Kgorong
Kgôrô ya diamogêla, ba motša gore otle
ka tšatši la gore, re tla roma motho a
ya a mitša. Kgôrô ya ntcha motho
a ya ga Maselo go motša gore wa nya-
kega Kgorong ka tšatši la gore esale go-
sasa (motswanyana). A molato e ka
ba Keng Kgoži, are ka molato wa Moths-
ana, ke molato wang thobêla, wena o
tla ya o mokwa Kgorong gore ke mol-
ato wang, nna a ke tsebe, ke nokwa K-
goži ere ke tle ke gobotšê, ke moka moru-
miwa a goma.

Maselo a šala a botša bo morwana-
gwe, gore nna ke bitšiwana, Kgorong, b-
are ke bitša ke ~~sekopodi~~ Sekopodi,
byalo ba gabo ba mutšiša gore mola-
to Keng, byalo a bahlalotšiša gore
Sekopodi o kile a mpha patšê fêla,
lehono ore nna ke mafe pudi ma-
bapi le pudi le baka le we a go m-

799

K34/82 198

pha. Byalo bo morwaragwe bare go yêna o seke wa bolêla polêlo e we ba ka ya ba goswara, o swanetsê gore, nna a ke tsebe taba tša lebake le gokgôga a ke kgoge.

Letsātsi la fihla la gore baê Kgorong ba fihla kamoka бага moêne. Jhōlō ya pholo ehwa ge letsātsi le dikêla. Ditaba tša begêlwa Mothsana gore batho bala o banyakago ke ba, byalo Moyene a onyake ke rena o nyaka ke Mothsana, ke moka, byalo Mothsana are a wa ke a dikwa, a bolêle.

Moyene Mothsana a begêla бага bo ditaba, ke moka a êma a thōma gobolêla, thobêla ba bina tlou, bare morena, byalo, monna yo wa ga Moyene o ile a tla gae gaka, are gonna ke mofe lebake la gotlatšā leselō, byalo, kure go yêna, ke a gokwa fêla lebake la gotlatšā leselō ke pudi, ge o sena pudi ke lesome la māšeleng, ra kwana ka mofa lebake la leselō. Ka morago ga kwedi tše ditshelago K-

799

K34/82 199

ya gae gagagwe, ka fihla ka mutsiša
 are gonna go lukile, ke sa nyaka pudike
 tla gofa, ka zoma ka boêla gae.
 Ka morago ra kwa polêlo e e tšwago
 ga mušo, ere, lebake letibetswe a le
 sa nyakêga, ka morago ga matsatši a
 se makae, ka boêla ga monna waga
Moyene, go nyaka pudu yaka ya lebake
 byalo a phetola ka gore pudu ke gofa
 o dirile modirō mang. ka gopola gore
 mohlomong o lebetšē ka mohlalōsetsā, a go-
 na a mphetola ka gore sepela o ē, mo-
 o yago, ke ge ke fihla mo, thobela, ke m-
 oka a dula fase.

Moyene a ēna a bolêla, are thobêla
 lekgotla, mokgalabye yo wa makatšā
 ge a nkgōgisa lebake, nna ke sa kgoqe,
 ditaba tšena tšē a dibolêlago kamo-
 ka ga tšōna a ke ditsebe, le motse
 wa gagwe a ko tsebe, thobêla di-
 kgozi.

Dihlatse ga digōna motabeng e, bya-
 lo, lekgotla, la bolella Moyene gore
 re a kwa gore mokgalabye yo wa ga

799

200

K34/82

Mothsana gore o bolêla therešo, Kabaka la gore, motho a se wena o le noši mo naging, le gōna ke motho yo mogolo, e so ra kwa a thomile yo mongwê, le gona a gafe, e ka bego re bōna gore mohlo-mong se we a sebolêlago o dira ke gor e wa gafa. Byalo ka gorialo o be o swa-netsê go fetola mantšū ana re šetšego re a bolešê.

Moyene a goma a êma, are a wa dikgoši nka seke ka tšeba, fêla ge ke gopola nkare wa nhlolla, ka gobane a ke tšebe gore o gōna motho yo a ka fotšego selô a tšea a fa motho ka ntle le gore a bitšê yo mongwê a mošupe, goeleletšā ge ditaba dith-thapile, thobêla.

Rakgobadi a êma, a bolêla, gore, nna ke nna ngaka byalo ge motho a nyaka dihlaré, nka seke ka gona go mofa ka sephiring. Le rena baga Moyene nkabe re tšeba tšaba e, le hono re botšā ngwana gore o seke wa seka wa sé tšeba.

799

K34/82 201

Khaša mogolo wa Masele le yēna a nobolēla byalo ka morwaragwe Rakgo-badi.

Ditaba tšē go phethagala lentšū la gore, bana ba motho a ba tšwane, o seke wa bona ge ba fapane wa batena kagare.

Melaō ya boethswarō, hlōgō ya ditaba ke gore bana ba monna ba ngathagana hlōgō ya tšē, ka gorialo o tla hwetsāna batho ba swarane ga botse, le bana o tla hwetsāna bana le molaō wa hlompō.

Byalo ka Mošilo le Sepedi ke baga Pōpēla byalo Mošilo ge a bōna Sepedi ore rangwane, Sepedi ge a bōna Mošilo ore ngwana wa Mogolo. Empa le ga go tšibya ga botse gore kgoši ke Mošilo, fēla ge maduma a fihla, a mogēla ke Mošilo a fa Sepedi, ke moka yēna a fetola ka gore a kwa ke wena ngwana wa mogolo. Gobyalo le ge Sepedi a bitšā Mošilo a swanela gore e, karabo ya gag-

799

K34/82

202

we o swanetš'e gore ke a dikwa nangwane. Le yêna sepedi o swanetš'e gore ke a gokwa ngwana wa mogolo.

Ge ele bana ba banyana bona, ba swanetš'e gore tana, ke bahlankana ba we. Banenyana bona ba a taba ka gore wa dikwa goba wa taba, ge ele papagwe ore papaa.

Rakgadi goba malome, le bona ke batho ba ba swanetš'ego go tshwariwa ga botse. Mapoto a tshinya kwanô ya batho, ka gobane ya mongwê wa bageno a ka feta gona le mapoto, byalo are ge a fitile, ka pele, goba a kwa bare ga na kowa o fitilego gona le mapoto, o swanetš'e go gopolêla mogopolo o mobe, are yola Motlogolo ke mpya, arate ge ke tšena ka lapeng la gagwe.

Le wena ka tšati, le lengwê otlare ko bôna malome wa ya wa tloga, ba enwa ba sena taba nago.

Kgati ya pele ga e babe, gobaba Kgati ya bobedi. Ke gore yêna o tla kwa boloko kudu, are a goya Kang, ge ma-

799

K34/82

203

malome a nkôna byalwa, ele gore ke nna
ngwana wa Kgaitšedi ya gagwe. Ge a fi-
hla gae, kemoka o thôma go botš'a batswa-
di gore, a ke nnete, ge lere ke malome mot-
ho yola, batswadi ba tla mots'a gore ke nne-
te, byalo o lebetš'e malôba otlile a feta
mo ona le mapoto, wa seke wa mots'a go-
re a kgê. Lehona a seke wa makala, le
yêna wa gotia gore o motsebe gore ke ma-
lome a gago.

Ka tsatsi le lengwe, a goma a dira bya-
lwa, a bitš'a Kgaitšedi ya gagwe gore a
tle a kgopêle, ke moka le yêna a botš'a
morwae, gore ke kwa Malome wa gago
are ketle ke kgopêle mapoto. Morwae are
a wa wena sepela mohloming ke Kg-
aitšedi ya gago o tlaya a gofa, nna a
kee, are a riê ngwanaka e tšare, segô se
we ba mphago ka tsêa ka fa wena.

Ba sepela tsela ka etee, ba fihla, ge
malome a gagwe a môna, a thôma go
a kêla motlogolo, a moswara ka letšô-
gô a tsena naê, ka ngwakong, a mofa
byalwa a nwa a hova, a ba a mošupa

799

K34/82

204

pitsa ya gore ge okwa mpa e pya, otle o enwa fa. A hlwa a le lethabong lelegolo.

Mošilo ba morêla leina la mokonani, ba morêla ka koša, a sêla ke malome agagwe, are motlogolo, byalwa ka gêšu bo fedile tataa, byalwa bo šetše ka ga bo Mokonani.

Gotloga mowe Mošilo a tšeba gore go Kōnana, ke go setibêla ditsela, ge a bōna yo mongwê le yo mongwê wa bagabo, ba sa fête mapoto, ke molaō.

Boethswaro mabapi le MaRakgadi ke yēna motho wa malala mabe sowe ge a fihlile gago, ona le matepa byalo ka ngwana, ba ga malome agoba ka one, ka gobane ge ba fihlile butla thoma ba dula fase, ba lebelka sewe o ba fago, Kganthe Kgadi yōna ga e byalo, a fihla a dumediša la tšošetšana ka morago o tšena ka ngwako-
ng, a hwetšana sa goja ke moka owa ja.

O klare ge o šala o morufa, yaba e yēna

799

K34/82

205

o šetšē a phethile thato ya gagwe. O na le matepa a dirēla gore o mokgale Kemoka a tlogē a kwatile, le gona a bile alla, byalo ka gorialo mowe difeka ka moswan-a diatsena, ge o mitšā gore a tle a phase, o phasa pelo ya gagwe e sa lokologa ka gorialo difeka ga ditswe.

Gona le Kgadi e Kgola mo ga Mohlabe, leina la gagwe ke Matsebe yo we a tšerego ke baga Mohofe ele gore yēna ke ngwana Mohlabe ke moredi wa Mokgadi ngwana Mašumu, yo we a go ba a tšere ke baga mohlabe. Dipheko tšē dingwē le tšē dingwē ditaola dinofēla dietišā yēna pele gore ke yēna yo we a swanetšego go ditaola.

Ka mokgwa o we a nyake go rōtha, o tepella byalo ka lehlaka la noka, go phakišā go ngala ke gagagwe, Empa le ga go lebyalo wena o seke wa moetsišā mosware ka atla tšepedi, gore lege a kare ge a tloga, a tloga a re wa belaēla batho ba tla mogametšā. Yēna ka nozi a beē a gopole gore ke

799

K34/82

206

nna yo we ka goba ke motswenya.
 Gobyalo ka wena ge o ka fihla motšeng
 wa gabo, wa hwetsana elegore gona le
 tša goja, o tla gofa a boléla gore ngwana
 wa mogolo goba wa rangwane otlile, a go
 fe tša goja ka mokgwa o a ka kgonago
 le wena otlogē othabile.

Ke gore ge go etšwa kama, ke yēna yowe
 a ba etago pele, goba ke difeka ke yēna yo
 we a phasago, le ge go etšwa peu ke yēna
 yowe a begago badimu le ge ba loma ma-
 bēlē (ngwaga) o moswa ke yēna yowe a
 rweelago a tloga le bana ba banyana ba
 yo bega badimu.

Ge bana nkarē Sekwatapeng ke ngwana
 wa Mokgadi ngwana Mašumu, byalo ona
 le ba ratho ba ke Mokaile, Maboi, Matse-
be Sepalo le Maleopeng, batho bana ke
 ba tlogo ba ga Mašumu, byalo Matsebe
 ke kgaitšedi ya bōna. Bana ba ba
Mokgadi ge ba bona ba ga Mašumu
 bare bo malome, papa bona ge e bōna
 ba ga Mašumu ore bo makgolo. Bana
 ba Matsebe ge ba bōna bana badik-

799

207

K34/82

gaitšedi tša matsebe bare batšwala goba
malome motšwala. Ditlogolo tša matsebe
le ditlogolo tša dikgaitšedi tša gagwe, ke
ditšwalatswalane goba ditlogolwana. Ge m-
mago bōna le papago bona ba ka ba baja di-
kgomo tša ditlogolwana e tla ba ba phetše
le faseng.

Byalo ka mokgala bye wa mothoka yowe
leina la gagwe elego Ngwanokotle Mokhabē
la, yo we a dutšigo mona nageng e, yo
we keilego ke butšiša ditaba tša gabo le
ge a tliho fihla mo gore oile a sepela ka
mokgwa mang, barwa ba gagwe ba mo-
ganetsa ge are wa mpatša, bare bona
ba tla ngwala ka noši. Mokgalabye yo
o fēla a e tšeta ka gore ke yēna Ma-
kwa maēma ka dilēpe ba gwera ba gō-
ši. Ke gore go bōnagala gore mphathōwa
gagwe ke Makwa.

Mona nageng e ga go sana lekwa ke
yēna le mosadi yo Makgobêlê ngwana
Plabakane, o belegile ke ngwana Mp-
omo yo we bailego ba tšopa, ke bona
ba tšo bakgale ba we ba šetšego.

799

208

K34/82

Byalo Mokgalabye yo wa ga Mokhabêla ba-
swa ba gagwe ba tšofetše, le ditlogolwana
tša gagwe dihlōgō dišetše dichela bopudu-
du, ge ele mong bang ba gagwe, dihlō-
go dire pudududu.

Mokgalabye yo wa ga Mokhabêla a
tšwarana le batho ka baka la molaō
wa gagwe, eseng ka bakeng la goja, ka
bakeng la diruiwa tša gagwe. Ge a f-
ihla monage e, o be ana le dipudi tše
dintši le dikgomo tše dintši.

Lehlakula, dikgomo tša gagwe tša
phōnyoga ba diši tša tšena Chemong
ya Makhukhu Raganya, kemoka e
dincha mong wa chemo, a difa badiši
gore le bobšeng papa lena, gore dille ma-
bêlê aka. Bahlanšana ba fihla ba d-
ula ba nohomola. Mong wa mabêlê
a lebella Mokhabêla gore o tla moro-
mêla sebaka a seke a moromêla,
letšatši la dikêla.

Mong wa Mabêlê a gopola gore, mohl-
omong bahlanšana a babolêla, a ro-
ma sebaka ga Mokhabêla gore se-

799

K34/82

209

pela o motšiša gore naa ba hlankana ba dikgomo ba ile ba motšang, ge a bolêla gore ba ile ba bolêla, o motšhe gore byalo wena o reng ka kaba e. Ge a ile a bolêla gore bo a ba mpotšā o motšhe gore dikgomo tšā gagwe dillê mabêlê aka.

Sebaka sa gore go tšoga e sa le gosasa, sa tšogêla gona, a fihla a dumedišana le Mokhabêla, ba ba ba tšošetsana. Ka morago sebaka sa bolêla, gore o seke wa bona ge ke tšogêla mo, ke tšile ka go rumiwa, ke monna wa ga Raganya Makhukhu o itšhe ke tle ke go butšiše gore ba hlankana ba ile ba go botšang malôba, are ~~ke~~ e so ba mpotšhe selô, are, Raganya ore dikgomo tšā gagwe dillê mabêlê aka.

Mokhabêla are, ke bone dikgomo digoroša ke badiši, nke so ke bone di etla le motho, go a bolêlago gore dikgomo di molebetshe. Ke moka e bitšha badiši a ba butšiša gore e kaba maloba dikgomo di ile tšā dirang, badiši bare a wa e su didire selô, are monna

799

K34/82

210

yo are dillê Mabêlê a Raganya, ba hlankana ba ganetšã, ke moka mokgalabye are go sebaka wa dikwa, bare e sudijê selô, mohlomong a o tsebe sethoka, are kekwide a bula difate a tloga.

A fihla ga mong wa Mabêlê, a motšã gore ke tšwa nthse, ga Mokhabêla ka hwetšana ele gore Mokhabêla a tsebe selô, a ba a bitšã bahlankana a ba butšišã, byalo bahlankana ba bolêla gore e sudijê Mabêlê a motho wena o bolêla maaka Mong wa Mabêlê, are mohlomong mokgalabye yo we wa ga Mokhabêla a ka se ke a šala ditaba tšã ba banyana morago. A lebella a bôna letšatšã le dikêla, ka moswana a bôna ke letšatšã lehlaba.

Ke moka a bitšã sebaka sa gagwe e, a ke sepele nago see ga Mokhabêla a ko mošupa mowe dikgomo tšã gagwe dilego gôna, a sepele le mong wa Mabêlê, ba fihla motšeng wa gagwe ba motšã gore ka gobane o kgôdisa ke dipolêlo tšã bahlankana, a niê rogošupa

799

K34/82

211

mowe dikgomo tša gago dilego mabêlê ni-
hse. A ba fetola ka gore dikgomo ke tšê
dintši mo nageng e, ka gorialo le mowe go
sa jago tšaka e tla foba tšaka, nna a
kee. Ga goile gore ya ba nna mothoka
nkabe otle natšo. Mong wa Mabêlê are
go yêna go lukile, fêla o seke wa maka-
la ge ba gobitšã Kgorong, ba thakgoga ba
tloga.

Mong wa Mabêlê a iša ditaba Kgorong
ke moka Kgôrô ya bitšã Mokhabêla, ba
fihla, ba bolêla ditaba tša Raganya.
Raganya a hlaloša mojêle ya dikg-
omo mabêlê a gagwe, le ka mokgwa o
a ilego a vona sebaka, le ka mo-
kgwa o a ilego a fetola ka ôna, le
ge a ile a tloga le sebaka go fihla Kgor-
ong ya Mokhabêla byalo ke ge yena a
vchupa tšela ya gotlamô.

Sebaka le sôna sa hlaloša ka mokgwa
o se rumilwego ka ôna, a ba uhla-
loša le dipolêlo tša bahlanšana, le ge
a bile a ya le mong wa chemo gore
ba yo mošupa mowe dikgomo dilego

799

K34/82

212

byalo Mokhabêla a bolêla gore nka seke
kaya ka gobane dikgomo ke tše dintzi, a še
tšaka fêla.

Mokhabêla le yêna a nobolêla byalo kage
ba boleššê, a ba a hlaloša le gore ke ile ka
bitšā ba diši ka butšišā taba e, byalo ba
diši ba ganetšā Raganya, ka gorialo mo
we nna ka žitwa gorapêlana le Ragan-
ya.

Byalo lekgotla la re taba ewe a se
ya go sekiwa, Mokhabela ona le mola-
to, ka gobane dikgomo ke tše dintzi m-
o nageng, nkabaka lang a nohlaola we-
na, goba le a lwa ka se sengwê. Mo-
khabêla a ne morena ke a kwa empa
a ke kwe, o nohlaola nna ka baka
la bothoka byaka, ba kilotšea go moe-
tšā ka mo lekamo a napa a gana.

Byalo ditaba tšā fetêla kgorong ya
Morena Timamogolo morena wa Ma-
khutširi, le gona a ya a gana, tšā
ba tšā fetêla ga ~~Komosasa~~ Ko-
mosasa wa Leydsdorp, byalo aya.
a êna le Mokhabêla. A se ke gore

799

K34/82

213

ge dikgomo digojetš'e mabêlê o swa-
netš'e gore o digape o ê o fe mongwa
tšona, o motš'e le gore dille mabêlê a-
ka.

Mothoka o tlišitš'e molaô o mothata,
empa e be ba nodira fela ge gollê
dikgomo tša gagwe.

Ka tšatši le lengwê tša ya tša ja M-
abêlê a Burwane Mohlabe, a digapa
a ya mofa tšona, mothoka are golu-
kile fela ke nyaka goya nago Chem-
ong ko bona mowe dilego, ge ba finla
Chemong ke moka mothoka a lebella,
a bona gore mabêlê e sale a manya-
na, are go mongwa Chemo, a tša
ja mabêlê dillê (makapa) megwane
ke moka mothoka a napa a gana go
lefa goba gorapêla molato.

Ditaba tšaya kgorong, lehono, ba kg-
ôro bare go yêna, go nyatša kgozi ke
gotloga, fela re tla botša monna yo
wa ga Mohlabe gore a bule dikgo-
mo tša gagwe gore le tšona diê di-
je Makapa Chemong ya gago.

799

K34/82 214

ya ba gona ba katago mothoka, ke moka ba molifisa ka dipudi tše hlano molato wa fêla. Kgoši yare go yêna, wa bôna o ruile ka maatla fêla ka bakka la manganga a gago, leruô la gago letla fêla. Gotloga mowe mothoka a la latêla molaô wa basotho.

Mogwa wa chwene, a hwetsana le chwene e ja masegêge le yêna o swanetše go ja. Ke gore ge o fihlile nagereng ya ba bangwê wa hwetsana gore molaô o fapana le wa gêno, o sethe ware rena ga gêšu re ja tše dibotse, o swanetše go latêla molaô wa lefase lewe, mowe o tla kwana le bagi ba le fase lewe.

Dipudi tša gagwe diile tša fêla, le ge a thapile, ge ba moahlola molato wa gagwe mabapi le gozi nyana ga dikgomo tša gagwe masehong a batho ba fêla ba bolêla gore, o na le swele, kaba-ka la gore ova mabêlê a batho

799

K34/82 2/5

a re a ja mabêlê dillê makapa. Byalo ka morago a khôma golefa ka dikgon-o. Ô be ana le dikgon-o tšê dintšê; byalo gwaba gwa šala marašuna.

Molats wa thswarêlanô Ke gore ge dilô diile tša sinjêtsa ngwaneno, o swanetsê go marapêla, Kantle le gore o ê Chen-o ka gobane molaô, ore ge o e ya gobôna Chemong, Ke gonyatsa mong wa Chen-o ke gore o kgodišetša molato. Mohlomong o be a ka seke e golifiša, ka batla la go monyaka monyatsa a ka golifiša ka mokgwa o a ratago.

Molato ba ôba ka Kgonwane seweke seena, ka gobane ka tšatšê le lengwe o ka nore nna nka sotsogê ke na le molato le motho, byalo motho yo mongwê le yo mongwê ge a sintšesetšô sa gago, go wena thapêla ya se-be gôna. Kganthe ka tšatšê le lengwê o ka nore ke a sepela wa gata seša sa Chuba ngwana, batla gotia ka tupa e telele, mowe o tš.

799

K34/82

216

abago wa gopola gore naga e a senaga
Khasane le Kokobetsa, Khasane ke
 wa ga Moyene, Kokobetsa ke waga
Tselane, byalo Khasane o tšea Kga-
 itšedi ya Kokobetsa.

Khasane a na swarêlo le motho, wa
 nokwa bare dikgomo o tša gago ditšene
 Chemong ya Khasane, o noba o tšeba
 ga botše gore ke molato, ka gobane a
 na thapêlo. Empa Khasane o ruile
 dikgomo, ka tšatši le lengwê dikgomo
 tša Khasane tša tšena chemong ya Ko-
kobetsa, byalo Kokobetsa a digapa aya
 a mofa, kemoka a romêla sebaka,
 a moswarêla ka baka la gore ba
 tšêlana.

Katšatši le lengwê dikgomo tša pa-
 pago Kokobetsa tša ya tša ja Mabê-
 lê a Khasane, byalo matigolo waga
 gwe a romêla sebaka ga Mokgonyana
 go rapêla, a ya are sepela o ba bo-
 tše re ka seke ra tšwana ke mola-
 to.

Sebaka sa goma sa ya sa botša Ise-

799

K34/82 216

lane gore ore ke molato. Iselane a ncha nku, a rapêla ka yôna, a goma a botšã sebaka gore nkesu ka mōna, a goma a ncha pudi, molato wa Kgona o fêla.

Taba e e ile ya makatšã Kudu, kagobane ba tšëana. Ka tšatši le lengwê di Kgomo tšã tšã Khabane tšã ja Mabêlê a Kokobetšã, byalo Moyene o ile a roma sebaka, byalo Iselane are, nna e be kere ba tšëêlane ke ba ratane, lehono ke la têla palêlo ya gagwe, ya gore reka seke ra tšwana, sepela o motšã a buišë nku e la le pudi ke tla Kgona ke mofetola.

Sebaka sa goma sa fihla sa motšã mantšũ a we, byalo Moyene a ncha pudi are a ke lefe kere sepela o nthapella. Sebaka sa boêla morago ka pudi sa fihla sa bolêla mantšũ a Moyene. Iselane are wa go lapišã ke re sepela o motšë ke nyaka nku ge ele pudi ke bone, a boêla morago a fihla a motšã, kemoka a ncha nku

799

K34/82

218

a mofa.

Iselane are go sebaka byalo go lukile ditō tšē ke tšela tšaka, byalo sepela o motšā gore a lefe molato. Sebaka sa ya ga Moyene sa fihla sa motšā mantšū a go tšwa go Iselane, a ncha pudi, kemoka Iselane a mofetola ka gore goma le pudi ya gago, o seke wa tšoga wa boeletšā tabae.

Ka gorialo Iselane a molifiša, ka gobane o bōna gore ke mokgonyana waga-gwe. Batho ba šele Khašane a tšwela nabo pele le gobalifiša.

Boethswaro byo bo botse le bomorwarago, ke go hlōkōmēla gore o seke wa tšena ka ngwaking o mongwē wa bona. Mowe o tla hwetšana le kwana gagolo, fēla yo mongwē ge a ka sepela ka phōšō, ba ka seke ba kwana, le ge ba agile motse ka otee, batla ha ba palakana. Ka gobane dintwa tšā nthse dika seke tšā fēla.

Byalo ka Mogaga Mabakane le Leake Mabakane ke bana ba motho, Leake

799

K34/82

219

Ke ngwana wa pele, moratho Ke Mogaga.

Gona le mosadi yo mongwê wa gošia papa bōna Magêkêtle leina la mosadi bare ke Mphôlwane, byalo mosadi yo obe ana le bana ba basetšana fêla. Kemoka a hlôpha dikgomo a tšea mosadi yowe leina la gagwe elega Moja ngwana šaai.

Moja a dula ~~ke~~ le Leake, ka morago moratho le yêna a ya a tšena diphateng tša mosadi, byalo o be a fêla a utswa mosegare, kemoka mosadi are go yêna, o swanetšê go tla ka ngwaking wa ka, fêla olebelle mogolo wa gago tšatši le a ile ka ga mosadi, o kgone o etla.

Kemoka a nofêla a dira byalo, katšatši le lengwê gwa ba le mabyalaba, ba nwa, kemoka Mogaga a se sadiša Mogolwane, a kitimêla go ya ka ngwaking wa mosadi. Mogolwane o ile ge are o tla maldong, ahwetšana moratho ka gare, kemoka ba

799

220

K34/82

thōma golwa, mowe mogolwane a go ba a loša Mogaga mēnō a ka mohlaga-reng wa ka Kgakala, mēnō a maleba. Kemoka lelke a bōna gore kemokaba kwane, a lesetša mosadi.

Gotloga mowe, yo mongwê le yo mongwê a ba le motse wa gagwe. O we a se molaō o motse wa go thswana le bo ngwaneno.

Thuisanō Medirō, ge motho ana le modirō, o swanetše go nyakêla ba leloko la gabō, ka gabane matšwa gutši a lotlana. Ge ba kare re a lotlana, yaba babedi ba leloko ba gōna goba ba bararo batla ba hlohleletša gore modirō o sepele. Kudu ditaba tša botseba, dibōnagala basading ba bahlōlōgadi.

Mohlōlōgadi ge aya ngwako, o agiša ka byalwa gotloga mathomong go fihlêla ngwako o fêla. Go rēma diphathe, le dipallo le dinti gamogō le mahlōmō. Mohlang ba êpêlago, le gōna o swanetše go dira byalwa, ba beê ba hlabe le go balla. Go rulêla ke byalwa byo bo-

799

K34/82

221

ngwê, go gôna le bati ke mapoto a phuf-
utšā. Ngwako wa mohlôlôgadi a batišiši
ka baka la gore wa tišša, le ka seke la
tšoga le bone byalwa.

Byalo ka mosadi yo Ngwana Mokgwatse
ngwana Sekgobêla, o be atšere ke ba
ga Montabe, byalo monna wa gagwe
are gohwa, a tloga, a boêla gagabo,
ele gore Kgaitšedi ya gagwe ke sekô-
ka, a kgone go dira selô.

Mosadi yo ebe ele moopa, a dira bya-
lwa bya gotla gotia ngwako, a goma a
dira byo bongwê bya go êpêla, go êpêla
ga nthse a ba tenche diphate fase
ba fo nyomêga. Ge phefô e thutha e
thôma go kêkêma. Ke moka o dira byo
bongwê byalwa, ke moka batlilo e the-
kgolla. Mo ngwageng o dira ga bedi
goba ngwaga o mongwê le o mongw-
ê o dira byalwa.

O we ke modirô wa go dira ke
matšwa gutšai. Ge gona le yo mongw-
ê wa leloko ke gore o swanetšê
go bôna ga batse gore modirô o

799

K34/82

222

swanetsê go dira ga botse. Modirô o mangwê le o mongwê wa go thusana o swanetsê gore obe le beng ba ôna.

Hlomphô, banna ba gotsâ mollô Kgorong, ge esale gosasa, monna yo a tsogago pele o swanetsê go gotsâ mollô Kgorong. Ge monna aile a ya bohlotlolong o swanetsê gore go bôna gore bo sele, ge a fihla Kgorong a hwetsana gore mollô a o gôna, ke moka wa gotsâ. Ge batsoga ba tla nogopola gore o tsoga motšeng.

Monna yola wa go gotsâ mollô, yo mongwê ge a tsoga a e ya Kgorong, o swanetsê gore ge a fihla a dule fase, ke moka a-
re tama kgozi, yola ke moka a re morena ke moka yo mongwê le yo mongwê ge a fihla molaô ke tama kgozi. Ka morago ba butšišane gore tsogang, yola ke moka a re se tsugile, ge mke yo mongwê o letšê a sa rôbala ke moka a mohlalošê-
tšê. Motho yo we a thômago gore tsoga ng, ke yo we a tlilego ka morago, o butšiša yola a mohwetsanego Kgorong, ge a feditšê go molaudišetšâ tšâ go-

799

K34/82 223

soga ga gwe, Ke moka ore go yola, reka
ka butšiša wena, Ke moka le yēna a la-
udiša ka mokgwa o a tšugilego ka ōna, byalo
go fedile ba tšea dikgang.

Bahlankana ge ba fihla kgorong, ba no tšwe-
lla ba dula, mohlomong ba bahlalifilego ba
no dumediša morena, ba modumetša. Empa
bōna le ge ba sa dumediša a bane taba naē
ka gobane ke lešoboro, tšela ditšaka tša ga-
gwe wa didumediša. Dumedišo ya nth-
se ke gore dumela, banna ke moka ba-
la le bōna bare dumela goba morena.
Ka morago ga tumedišo, ke moka ba
swara dikgang tša hōna tša bošobor-
o.

Molaō wa go dumediša ba tšaya ba
ba ruta ka mphathong, gōna batla
balaya gore, ge o tšoga o hwetšana
monna a dutši kgorong, o swanetše g
o modumediša. le ge o robetše naē ka
ngwakong ka otee, o modumediše, k-
a gobane wa hlōka go dira byalo, wa
modumediša tšatši le lengwē, le lengwē
letsatši wa seke wa modumediša,

799

K34/82

224

tsatši lewe o modumedišago ka lōna, batho
ba ka bōna gore a rōbala gae.

Ge o bōna monna wa gēno a ēme le m-
osadi feta, ka gorialo o mofa rebakara
gore a šale a bolēla naē gabotše, o we
ke mollō wa banna, empa o sethe wa
re go feta wa napa wa mošia, o tla
hwetšana mgongwe wa moletela, o tla
tla a feta a gobitša. Ka gorialo ke
gore wa ba hlomphe.

Masogana ke bana ka gobane ba bolotšē
ba tšeba molaō. Ge ba fihla kgorong ba
re tšama kgošši, ke moka ba ba dumetša
fēla ba ka sethe ba butšiša ba bagolo
gore tšogang, bōna ka bothata bya bōna
ba tla noba ba butšišana. Ge a dumedi-
ša ba gwera ba gagwe, o nore dimēla
dithata, goba dipholo tšē d'ingwe.

Mosadi yo we a tšago pele gotla go tšea
mollō kgorong, ge a fihla, o kwatam-
a fase ka dikhuru are lesome lama-
tšetšee, a minamışitšē hlōgō, are re a
loša bare, morena, ke moka a phigihla
diatla, ge ele ba bagolo, mafellō a go

799

K34/82

225

a go phigihla diatla wa dikhupara, a kgona a dikhurupulla, ge e sethaka tšagagwe goba ba bugolo, o no loša fêla ke moka a phigihla diatla, a seke a dikhupara. Molaô ke gore a ka ba fenola, gonalo mowe ke gore ba ka motlwaêla.

Ge mosadi a hlakana le monna tele, o rōba khuru, ke moka a dira tše nkego wa kwatama ke moka a loša. Ge ele kgarebe e e lošitšwego e hlakana le mosogana yo we a motšego, o kwatama fase ka dikhuru, ba inamisa dihlōgō ba loša.

Bona beng basadi, ge ba dumedišana, ba dumedišana ka maina a bana ba bōna, bare re a loša mmago Mokale, yola ke moka are tšobêla, kerena re re go dumêlang mmago Motšatši. Tsogang a wa re tšugile, re ka butšiša lena, le rena re likišitšê. Le bōna ba lošana ka diatla, fêla mosadi yo mogolo a fihla a hwetšana ba a ba fetago ba dutšê, a fihla a dula, o nore re a loša, kamolome fêla, byalo bona ba tla tšea dikg-

799

K34/82

226

wele tša bona tša ya ka thekō ka etee, ke moka ba loša ka diatla. Yo mongwê le yo mongwê o tla loša motgekolo ka leina langwana wa gagwe. Ge ele mosadi wa moopa ba modumedisa ka leina la leloko la gabo, byalo ka Motsatsi ngwana Mohlabe o tšere ke ba ga Mašumu, bare re a loša ngwana Mašumu.

Le banna le bōna ba ba dumediša ka maine a bana ba bona, mohtomongwê ka leina la leloko byalo ka ge bare tšama Mašumu goba morena Mašumu.

Go dumediša ga motšo wa moyene, ge a fihla banneng a sa ba thebe, o no fihla are tšama dikgoši, batlare morena, ke moka are lošanang dikgoši. Ke moka bōna batla sepidiša maduma a bona ka tšela ya ôna, go fihla ga yowe e lego yo mogolo, ke moka a goma a boya ka tšela ya ôna go fihlêla ba gofa ôna. O hlōkōmê le motšo yola a gogofa maduma gore ge gona le se o nyakago go rebolêla, obatsê yêna.

Kamorago ga mo maduma a boetsê

799

K34/82

227

ga mološi. Ke moka yo mongwê otlare go yê na, motho o tšwa kae, ngwana wa morena, goba motho wa kgosi. Yêna o tla ba hlalōšetša mowe a tšwago, ka mprago bare dikae tša dinaga, ke moka a hlalōša sewe a setebago, ke moka ge a feditšē yêna o nohomaka a babutišiši selō. Bona ge gona le motho yo a tšebago naga e we a tšwago go yêna a ka tšwela pele le go mutišša ba we a ba tšebago, ge a ba tšeba a bolêla.

Moeti ke moka ka morago a hlalōša ka mokgwa o a sepelago ka ôna, o botšša motho yola a gomafa maduma, ke moka le yêna o tla botšša yola a go motšša maduma, ke moka ditaba tša gagwe di sepela byalo ka maduma a la a gagwe. Ge a dumelwetšhe ka mokgwa o a sepela go ka ôna, morena o tla ba botšša gore go lukile ditaba tša gago diakwala, tša goma tša sepela ka tsela ya tšōna go fihlêla difihla, bare morena ore go lukile.

Ge ele motho wa go tšama a bapatsša sewe a se swesego, o swanetšhe go bapatsša a boya ga nakowa motseng

799

K34/82 228

ola a go dumediša gōna, empa o swanetše go ntoncha sebegō gore ba yo bega morena ka sōna, goeleletša ge motho a ka moubēla, gore ditaba tša gagwe ditene.

Moeng wamosadi o dumediša basadi ba gabo, mosadi yo we a tšwelago a dumediša go yēna, ke yēna yo we a swanetšego go tšea ditaba a diiše ga monna wagagwe. Monna ke yēna yo we a tšea maduma a iša ga kgoši ya gagwe, ge nke ke motho yo a tšilo tlula lebaka, ba swanetše go tšea ditaba tša gagwe diē mošata ka gobane sena madi a se swarege, ka moswana oka šita ke ditaba.

Yo we elego yo mogolo o tšla kwa ge a bolēla, ba modumetša ka lelopo la gabo, le ge a enwa byalwa ba swanetše go moleboga, ke yōna tsela ya go hlompšana. Wa hwetšana batho ba nyatšana gona le mokgwa mowe motseng owe.

Hlompšō ya gobitšana, banna ge ba bišša basadi, o mitša ka leina la bogadi goba ka leina la leloko, byalo ka gore, mamogōši ke leina la bogadi

799

K34/82 229

laleloko ngwana Mohlabe. Ge bona ba
 a rabêla okwa bare, ke a dikwa, goba wa
 a raba. Mosadi ge a bitšã monna, omi-
 tšã ka leina la ngwana wa gagwe. Ge m-
 onna yo we mosadi wa gagwe a sena ngw-
 ana, gone ba nomitšã ka leina la gagwe,
 empa a ba nape bare mokete, bare balebi-
 tšã, ge banna ba tleššã ge ba molebella ke
 gona a bolêlago ka leina la gagwe, kem-
 ka a mofetole ka gore ke a dikwa ke
 atla.

Ge ba bagolo ba bitšã bana, ba bagolo baba-
 nna, ba ba bitšã ka maina a bôna, byalo
 bona ge baraba, ba hlankana bare lama,
 ba sehana bôna bare wa a-raba.

Ge motho yo mogolo a efa ngwana selô
 o swanetšã go a mogêla ka atla tšã
 pedi, le ge ele yo mogolo o swanetšã
 go a mogêla ka diatla tšã pedi. Ge ele
 wena yo mogolo wa bôna wa ka fase
 gagago, a gofa selô, wa mogêla ka se-
 atla ka setee, ke gore le ge a sa go
 botšã selô, wa swaba. Ka gorialo
 ka moswana a ka seke a gofa.

799

K34/82

230

Morena Mafetha Mohlabe, Ke gore kgosi e ya ga Mohlabe o be a ruta bana molao ga botse. Ge a ka bitša ngwana a re, e, o no-mohomolēla etla, ke moka a fihla a ēna. Ka morago o tla bitša yo mongwē, mohlomong yēna o tla arabē. la ka gore tama, ke moka a mafetole ka gore tla mono ngwanaka, ge a fihla ke moka o mofa sewe a goba amitšē tšā sōna, fēla ge a ka phōša go amo-gēla, ge ana le mahlatsē o lahlēla fase, ge a sena le mahlatsē o tla motia ka selō sela ke moka sa wa fase, a dio topa. Ngwana yola wa gore ge a tabēla arē e, ana taba naē, o tla noba a tloga a sakwa lentšū.

Ge a boetsē ka gae ke gore ka lapengla mmagwe, mmagwe o tla mutšiša gore naa ebe a gobitšētšang, ke moka ngwana o tla bolēla gore nna a ka bōna se we ~~se~~ selō, empa mokitse ba mitsitšē ka morago, ba mofa selō, byalo le yēna ba motia ka selō sela, sa ba sa wela fase a diotopa. Mmagwe

799

K34/82 231

o tla motšā are ngwanaka ge yo mogolo a gobitšā o fêle are tama, ge a gobitšētšā selō o a mogêle ka diatla tšepedi. Ke moka ke thuto, ba yo hlwa ba rutana yōna. Ka moswana ge a bitšiwā o tlatwa are tama, kemoka ge o mofa selō o tla bōna a mogêla ka diatla tšepedi.

Ke yona thuto ya bana ya go ba-rut- a go hlompha, ba bagolo. Ngwana hlomp- hō a ba moruti ka gotia, a moruta ka go mofa selō se se batse, ke gore sebyalo ka nama, ge a saka a hlomp- ha ke moka go fiwe yo we a ilego a ho- mpa, ka moswana a ka seke a boeletšā, ka gobane ba tla motšā gore o seke wa fêla o dira ka mokgwa o la, ba ka seke ba gofa selō.

Basadi ge ba fiwa selō le bōna ba swanetšē go a mogêla ka diatla tšepedi, a kwatamile ka dat fase ka dikhuru, a mogêla se we a fiwago ka diatla tšepedi. Ge mosadi a efa monna selō, are go fihla ga monna a

799)

K34/82 232

Kwatama fase, ke moka a bea selô sela
a mofago fase, ke gore ke selô sa ka setsw-
aneng, ge e sagofa kadiatla, wa mofa le yê-
na monna a mogêla ka diatla tšepedi.

Malome wa go, o sete wa mitsa ka leina
la ngwana wa gagwe, o mitsa ka gore
malome, le yêna ore motlogolo. Rakgadi
ya ga go le yôna e byala ka malome wa
gago, ore Rakgadi le yêna o swanetšê
gore ngwana wa kgapitšedi yaka. Bana
ba bôna bare motswala Motswala.

Ge ngwana a bitša yo mogolo wa le-
loko lagabo, ba mo motšeng, le ge e de
motšeng, ore rangwane ba lebitša, ke
ra rangwane papago mokête goba ra-
mogolo.

Dumedišô ya sesotho e noba e etee, ka
moswampana le mosogare le ka mabanya
na go no swana ke tama kgôzi goba
tama. Ge mosadi goba monna a hwe-
tšana mosadi yo mongwe a šôma
Chemong o swanetšê gore aie go
yêna mašumi, ke yona tumedišô
ya motho wa go tswara modirô.

799

K34/82

233*

Matempa le yêna motho wa matempa
 o dira malapeng a bo, a ka senohwe-
 tsana kgôro e šele a dira. Ge o kabô-
 na motho a nodira ditkgôro kamoka
 o tsebe gore wa gaga. E motho a
 nodira matempa pêla a sa roge m-
 otho, ana taba.

End S. 799